

Politikos apžvalga

SOVIETŲ RUSIJOS IR ČEKOSLOVAKIJOS POLITINIŲ DERYBŲ VAISIAI

Kaip žinoma, čekoslovakų užsienių reikalų ministeris Benešas lankėsi Maskvoje ir tarėsi su Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisarų Litvinovu, Stalinu ir kitais Sovietų valstybės vyrais dėl sovietų — čekoslovakų santykių ir bendrai dėl Europos padėties. Pasitarimai ėjo nuoširdžia nuotaika. Buvo pareikštas iš abiejų pusių pasitenkinimas dėl bendradarbiavimo ir dėl visuotinės taikos sustiprinimo. Be to, buvo pareikštas pageidavimas, kad bendradarbiavimas būtų išplėstas ir mene bei moksle. Dėl tarptautinės padėties buvo konstatuota, kad nerimas dėl visuotinės taikos vis didėja ir todėl reikia sukaupti visas jėgas taikai palaikyti. Pagaliau buvo nutarta bendrai veikti kolektyvinei saugumo sistemai sudaryti. Šia proga buvo konstatuota, kad čekoslovakų-sovietų ir prancūzų-sovietų paktų sudarymas yra pirmas žingsnis šiam kely. Spauda sąryšy su šiuo vizitu rašo, kad ir Sovietų Rusijai, ir Čekoslovakijai taikos patikrinimas nėra tušti žodžiai, bet pirmaeiliai opūs klausimai. Kai kurie laikraščiai rašo, kad Sovietų Rusija, reikiant, dabar naudosis Čekoslovakijos teritorija kaip baze lėktuvams. Pasiiekti Čekoslovakiją sovietai gali per Rumuniją, su kuria jie dabar irgi geruose santykiuose. Ar tai iš tikrųjų taip, sunku pasakyti; bet šiaip ar taip aišku, kad sovietai ir čekoslovakai dabar nori taikos, o ne karo ir bendrai su Prancūzija sudarė tų valstybių branduolį kuris tikrai kovos prieš visus vokiečių ir lenkų užgrobimo planus Rytų Europoj.

ANGLIJOS — ITALIJOS SANTYKIAI ŠIEK TIEK ISITEMPĖ

Paskiausiai šiek tiek isitempė Anglijos ir Italijos santykiai sąryšy su Italijos Abisinijos konfliktu Afrikoje. Italai kaltina anglus, kad jie kursto Abisiniją prieš Italiją. Mussolini šiomis dienomis pasakė kalbą, kurioj pareiškė, kad tie, kurie nori Italiją pamokyti, patys nekreipia jokio dėmesio į kitus, kai reikia apginti Imperiją. Aišku, kad tie žodžiai pasakyti anglų sąskaiton. Prie anglų-italų santykių atšalimo prisidės ir naujas užsienių reikalų ministeris Hoare, kuris yra tariamas vokiečių šalininkas ir nelinkęs bendradarbiauti su italais ir prancūzais. Tačiau, manoma, kad Abisinijos klausimą išsprendus, tie santykiai pagerės.

VOKIEČIAI VĖL VEDA NELEISTINĄ PROPAGANDĄ AUSTRIJOJ

Austrijos spauda praneša, kad vokiečiai įsteigė propagandinius biurus Rumunijoje, Čekoslovakijoje ir Vengrijoje ir šių biurų tikslas yra vesti propagandą už vokiečius Austrijoje ir vesti priešaustrišką propagandą kaimyninėse valstybėse.

ANGLIJA SUSIRŪPINUSI DĖL SAVO APSAUGOS

Anglų ministeris pirmininkas Baldwinas šiomis dienomis pasakė kalbą užsienių politikos reikalais. Jis pažymėjo, kad anglų vyriausybės manymu Anglijos apsauga nepakankama. Toliau jis pareiškė, kad anglai nenori ir nemaną apie karą, bet jie nori būti paruošti visokiam pavojui.

Dėl Anglijos nusistatymo Tautų Sąjungos atžvilgiu Baldwinas pareiškė, kad anglų užsienių politika pagrįsta priklausymu Tautų Sąjungai ir jie nori kuo glaudžiau su ja bendradarbiauti. Už tat jie ir dabar paskyrė specialų ministrį Tautų Sąjungos reikalams — žinomą valstybės vyrą Edeną.

LENKAI NORI SUSIDRAUGAUTI SU LATVIAIS

Lenkai vis stengiasi įvairiais būdais susidraugauti su latviais, nors Baltijos valstybių santarvė tam sudarė kliūčių. Šiomis dienomis įvyko Varšuvoje lenkų-latvių spaudos santarvės atstovų konferencija. Nutarta pasikeisti reportažu, foto medžiaga ir bendrai artimai bendradarbiauti.

AMERIKOS UŽSIENIŲ POLITIKOS UŽDAVINIAI. JAPONIJA IR ANGLIJA

Amerikos politiniai sluoksniai yra labai susirūpinę dėl Japonijos žygių Kinijoje. Mat, tarp amerikiečių ir japonų eina didelės varžytynės dėl valdymo Ramiajame Vandenyne, o dabar japonai isistiprina Kinijoje ir vis užima naujų pozicijų Tolimuose Rytuose. Tai amerikiečiams baisiai nepatinka. Sąryšy su šiais įvykiais Amerikos spauda nurodo artimiausius Amerikos užsienių politikos uždavinius, kurie turi nemaža svarbos vsam pasauliui. Visų pirma Amerika dabar siekia bendradarbiauti su Anglija. Su Anglija ji galės susitarti dėl Tolimųjų Rytų interesų ir reikiant gauti iš jos paramos. Nauja anglų vyriausybė yra linkusi susitarti su Amerika šiuo klausimu. Amerika nusistačiusi laikytis Rytuose griežto neutralumo.

VOKIEČIŲ - ANGLŲ JŪROS DERYBOS

Vokiečių - anglų jūros derybos buvo vedamos didžiausioj paslaptį. Tačiau anglų laikraščiai praneša, kad Anglija sutiko leisti vokiečiams turėti 35% Anglijos laivyno tonazo. Tai jau naujos, vokiečiams palankios vyriausybės žygis. Vis dėlto, spaudos žiniomis, Anglija sutiko kol kas sąlyginiai, jeigu kitos valstybės neprieštaraus ir prieš sutarties įgyvendinimą Anglija dar užklaus kitų valstybių. Todėl ir manoma, kad ši sutartis vargiai ar bus įgyvendinta, nes kitos valstybės gerai atjaučia pavojų iš vokiečių pusės ir nesutiks jai oficialiai turėti tokį didelį laivyną, tuo tarpu kai ji kolonijų neturi ir šis laivynas skirtas karo reikalams. Paskiausiomis žiniomis, prancūzai ir italai griežtai priešinasi vokiečių reikalavimams dėl apsiginklavimo jūroj ir reikalauja specialios konferencijas sušaukimo su Sovietų Rusijos dalyvavimu.

NAUJI JAPONIJOS UŽGROBIMO PLANAI KINIJOJ

Japonai vis veržiasi į Kiniją ir nori užimti plotus šioj plačioj valstybėj. Mat, japonų apetitai naujoms žemėms nepasotinami, nes jie turi surasti erdvės savo gyventojų gausumui. Šiomis dienomis vėl prasidėjo kivrčai tarp japonų ir kiniečių. Japonai pareikalavo, kad Kinijoje būtų visi valdininkai palankaus nusistatymo japonams ir pan. Tai yra tik pretekstai, kad vėl pradėti karą su kiniečiais. Spaudos žiniomis, Japonija nori dabar užimti visą šiaurės Kiniją. Dėl tų įvykių susirūpinusios ir kai kurios Europos valstybės, kurios turi koncesijas Kinijoje ir bus japonų išstumtos, jeigu japonai užims Kinijos dalį. Tai dar padidins ekonominę krizę Europoje.

ITALIJA NEKARIAUS SU ABISINIJA

Anglų ir prancūzų laikraščiai praneša, kad Italija nenori kariauti su Abisinija, atsisako siųsti į Abisiniją karinę ekspediciją ir sutinka, kad sienų klausimas būtų išspręstas taikinamosios komisijos. Už tat italai reikalauja, kad abisiniečiai jiems leistų ištiesti gelžinkelį liniją per Abisinijos teritorijos dalį. Spaudos nuomone išvengtas karas, kuris galėjo būti pragaištingas ir vienai ir kitai pusei, nes abisiniečiai irgi žinomi kaip gerai išmokslinti ir atkaklūs kariai.

LIETUVOS UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIS ŠVEDIJOJE

Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lozoraitis birželio 11 dieną važiavo Švedijon, kur išbuvo kelias dienas ir tarėsi su švedų valstybės vyrais svarbiais politiniais klausimais. Jis taip pat buvo priimtas Švedijos karaliaus. Lietuvos santykiai su Švedija yra geri nuo pat Lietuvos nepriklausomybės atstatymo dienų. Šis vizitas, žinoma, dar priartins lietuvių ir švedus. Dabar ypatingai svarbus Baltijos ir Skandinavijos valstybių bendravimas sąryšy su vokiečių laivyno statymu. Mat, vokiečių laivynas mėgins išviešpatauti Baltijos jūroj ir jam sutrukdyti galės tikta vieninga Baltijos ir Skandinavijos jėga. Jeigu tos valstybės veiks išvien, tai galės vokiečiams sutrukdyti jų planų įgyvendinimą.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balžūnas

ABONENTŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Dirbkime ir atsargoje būdami

Kiekvienais metais du kartus — pavasarį ir rudenį iš mūsų šauniosios kariuomenės tarpo išvyksta daug jaunų vyrų, atlikusių karinę prievolę, dviem pirmiesiems metams sąlyginių atostogų, kurie po to įskaitomi į pirmos rūšies atsargą.

Kiekvienas, patekęs į kariuomenę, iš karto pasijutome tarsi patekome į didžiulę šeimą, kur patys atliekame ir tuos darbus, kuriuos namuose atlikdavo moters, radome tėvus — vadus ir mokytojus.

Kiek apsipratę su karinio gyvenimo sąlygomis, patys įsitikinome, kad kariuomenė tikrai yra didžiulė krašto gynimo šeima, didelė mokykla. Čia mes išiname didelį ir labai garbingą tėvynės gynimo mokslą. Šio mokslo žinių, nors ir per trumpą laiką, pasisemiame pakankamai, kad pavojaus valandą galėtume garbingai apginti savo kraštą nuo priešų. Iš tikrųjų, juk nėra nieko garbingesnio, kaip ginti tėvynę nuo priešų ir reikia aukoti dėl jos savo brangiausią turtą — gyvybę.

Priešų mums netrūksta. Netrūko jų senovėje; labai daug turime ir dabar. Kiekvienas turėkime galvoje, kad gyvename tarp dviejų didelių ir labai nedrauginų kaimynų: iš vakarų vokiečiai su 65.000.000 gyventojų ir iš pietų lenkai su 30.000.000 gyventojai, kurių apetitai mums labai gerai žinomi.

Yra žinoma, kad vietoje gulėdamas ir akmuo apauga samanom ir krepėm — nustoja savo išvaizdos, o nenaudojamas plūgas surūdyja, nustoja spindėjęs, netenka savo išvaizdos ir vertės. Taip ir mes, jei grįžę iš kariuomenės, paskėsime vien savo gyvenimo kasdieniuose reikaluose ir rūpesčiuose, neprisiminsime įgauto kariuomenėje tėvynės gynimo mokslo, tų žinių nekartosime — apsmanosime, surūdysime, nustosime ne tik savo išvaizdos, bet ir vertės. O tai turėtumėm vengti.

Kiekvienas atsiminkime, kad mūsų 2,5 milijonų tauta, apsupta didelių kaimynų, kurių vienas dar iki šiol tebelaiiko pavergęs mūsų valstybės širdį, V i l n i ū, o antras, išskėtęs nagus, tyko mums išplėsti plaučius, uždaryti mums vienintelį langą į platųjį pasaulį — pavergti Klaipėdos kraštą, gali išlikti neliečiama, atgauti savo sostinę, išlaisvinti pavergtuosius brolius ir trečdalį valstybės teritorijos, būdama nuo jauniausio iki vyriausio tinkamai pasirengusi ir griežtai pasiryžus neužleisti tai, kas jai priklauso. Tada mūsų priešai matys kekvienoje mūsų žemės pėdoje sau kapus, kiekvieną trobelę, kiekvienas krūmelis bus tvirtovė, ir tuomet nesikėsins priešai mus pavergti.

Šito mes siekiame ir atsiuksime, tik reikia ryžtis, ugdyti savyje lietuvišką dvasią, nepalaužiamą valią, būti visuomet iki aukščiausio laipsnio darbščiais ir sąžiningais, sekti mūsų laisvės kovotojų pėdomis.

Taigi, grįžę į atsargą, nesitenkinkime vien kasdienio gyvenimo reikalais, bet pirmiausia stokime dirbti tėvynės gynėjų parengimo dirvon. Ji plati. Daugelis mūsų brolių dėl vieno ar kitų priežasčių negalėjo išei-

Atsisveikinimas

Prisimenu dienas saulėtas
Ir kareivines tylas, nurimusias;
Spaudžiame rankas tvirtas ir kietas,
O tėvas laukia gimtinės arimuose.

Pusantrų metų prašvilpė, prabėgo
Dainų aidose, drausmės sukuryje,
Šiandieną velkant milinę sermiogą
Tėviškės gojai akyse atgyja...

Reikia palikti žirgus šauniuosius,
Liūdint apleisti antrus namus;
Kada begrišim, kada dainuosim
Tvirti ir drąsūs po tuos rajonus.

Sudie Gaižiūnai, šilai pamilti,
Ten buvo linksma, žemė drebėjo.
Dar mes išgirsim: — Laikas sukilti!
Dar mes sulėksim kartu su vėju...

Dabar skubėkim: juk laukia lankos, —
Motinos žvilgsnis toksai meilus;
Juk mūsų darbas ir tvirtos rankos
Senojo tėvo parama bus.

Nuplaukė džiaugsmas, šauniosios dienos,
Tėviškės kviečia pasisvečiuoti, —
Nesudrebėkim, vyrai iš plieno,
Jei reiks sugrįžti, atgal sujoti.

Sudieu, ir žirge, mane nešiojės,
Šautuve mielas, poste tylus, —
Į platųjį lauką rytais išjojus,
Karžygio jausmas many atbus.

Ištiestos eilės, vieškeliai dunda,
Pakeltos rankos, orkestras lydi:
Vyrai, pažvelkit! Ar girdit skundą?!
Baltijos putos krauju juk žydi...

Vyrai, nors vykstam dalgiais siūbuoti
Ir tyliai arti juodus laukus,
Bet neužmirškim: dar reiks kovoti —
Reikės mums ginti savo namus!..

Prisimenu dienas saulėtas
Ir kareivines tylas, nurimusias;
Spaudžiame rankas tvirtas ir kietas,
O tėvas laukia gimtinės arimuose.

VI. Bukauskas

ti tėvynės gynimo mokyklos. Mūsų šventa pareiga gautomis kariuomenėje tėvynės gynimo žiniomis pasidalyti su savo broliais. Šias žinias geriausiai paskleisti savo brolių tarpe būdami šaulių sąjungos nariais. Čia mes auklėsime save, nepamiršime kariuomenėje įgautų žinių, jomis pasidalysime su savo broliais, apsisaugosime nuo kerpių ir rūdžių ir išsaugosime savo tiktąją vertę, ir išvaizdą.

V. D.

Į Klaipėdos dirvonus palydinti

Klaipėdiečiai mūsų kariuomenės dalyse ne retėnybė. Per dvylika bendrojo gyvenimo metų pažinom vieni kitus ir šiandien priimam juos į savo eiles ne kaip abejotinus, bet tikrus brolius. Tiesa, septynis šimtus metų statyta tarp brolių nesusipratimo siena nėra dar visiškai sugriauta ir tatau suprantama: kas amžiais sėta, sunku per kelis metus išrauti.

Per septynis šimtmečius stengiasi išskirti vienos tautos vaikai ir kraštutinėmis priemonėmis rauta ligi paskutiniųjų lietuvių siūlai.

Kryžium prisidengę grobuoniškų norų vokiečiai su kardu atvyko į Prūsų žemę, aplaistė ją ramių prūsų krauju ir apšvietė degančiomis sodybomis. Ir nuo to laiko ten, kur sklido linksma prūsų daina, užliejo vokietybės jūra. Buvo pristeigta vokiškų mokyklų, kurios nemokė žmoniškumo, bet vertė neapkęsti, kas lietuviška, vertė išsižadėti tėvų kalbos, vertė nustoti laisvos sielos ir tapti vokiečių vergais.

Tad nenuostabu, jog tokiose sąlygose vokietybė negalėjo nepalikti savo pėdsakų. Ir jei šiandien į mūsų kariuomenę atvyksta tėvų kalbos nemokas klaipėditis, mes nesistebime. Tas faktas mums tik sako, kad su krašto atvadavimu nepasibaigė brolių gelbėjimo darbas, juo labiau, kad priešas nesnaudžia, bet savo piktžoles sėja ir toliau.

Neseniai pasibaigusi vokiečių byla reikšmingai parodė, kad grobuoniška prieš ranka ne tik nenustojo veikusi, bet savo pragaištingą veikimą dar labiau sustiprino. Vokiečiai žino, kad Klaipėda yra Lietuvos durys į platųjį pasaulį ir stengiasi tas duris uždaryti, kad Lietuva būtų priklausoma nuo Vokietijos. Aišku, tuomet krašto butis tik pablogėtų. Ir tie, kurie dabar bernauja vokietybei, kaip toliau nebereikalingi, būtų paspirti. Mums keista, kodėl kai kurie klaipėdiečiai nesupranta, kad jie patys sau duobes kasa.

Jūs, kariai — klaipėdiečiai, neturite būti akli. Šiandien, po kelių ilgų svetimos priespaudos šimtmečių, jūsų marintas lietuviškas pulsas vėl muša į taktą su visos tautos pulsais. Tad laikas jau atsižadėti, kas prieš primesta ir ne tik pajusti laisvą tėvynės orą, bet kartu teikti jį ir tiems, kurie dar nuo svetimo užtroškę. Čia yra plati jūsų dirva.

Baigę karinę prievolę šiuos dirvonus jūs privalėsite arti ir sėti juose ligi šiol užslopintą tautišką sąmoningumą ir norą jungtis vieningoje lietuvių dvasioje. Klaipėdos krašto gerovė kils tada, kai ji bus keliama visos lietuvių tautos rankomis. Tad reikalinga ne rymoti rankas sudėjus, bet glaudžiai jungti savo lietuviškas jėgas į bendrą darbą už pačių šeiminkavimą savo krašte.

Gyvenamasis laikotarpis greičiau reikalauja vieningumo. Mums reikalingas tiltas, kuris jungtų visus lietuvius į bendrą kūrybinį darbą. Tuo tiltu būsite jūs, tik, aišku, ne atskiri asmenys, bet tampriai sujungti lietuvių organizacijų ryšiais. Tose organizacijose jūs atrasite laisvo lietuvių sielą, dar labiau pamilsite ne tik Klaipėdos kraštą, bet ir visą Lietuvą.

Geriausia jums organizacija yra šaulių sąjunga. Veržkitės į ją, nes tai yra rezervuaras, kuris nuolat papildys jūsų dvasines jėgas, teiks jums tautiško susipratimo ir šviesos. Juk tik šviesūs patriotai nepasiduoda kitų blogai įtakai, bet greičiau tuos kitus į savo pusę patraukia.

Iki pasimatymo!..

Smagu žiūrėti, kai po skaudžios praeities vėl šimtai klaipėdiečių ritmingai žengia su mumis rikiuotėj! Bet dar bus smagiau, kada šioji atgijusi karta atsiųs mums savo pačių atgaivintų jėgų. Tuo mes tikime ir atsisveikindami linkime jums, klaipėdiečiai, parvažius į savo pastogę, būti tokiais, kokius mūsų kariška vadovybė nori matyti: kultūringi, mandagūs, drausmingi, kupini tautiškos savigarbos ir meilės tam kraštui, per kurį nuo amžių vingiuoja Nemunas ir kurio krantus skaluoja mūsų visų Baltija.

Vyt. Buivydas

Į atsargą išeinantiems žinotina

Daugelis karių, išeidami iš kariuomenės į atsargą ir padėję kariškus mundurus, mano, kad jau ir viskas ir jau neberiša jo jokios kariškos pareigos. Tačiau taip manyti yra klaidinga. Pirmiausia reikia atsiminti tai, kad kiekvienas jaunuolis, atlikęs karo prievolę ir išėjęs į atsargą, laikomas atsargos kariu iki 45 metų amžiaus, jei tai leidžia jo sveikata ir fizinis pajėgumas. Minėtame laikotarpyje jis kiekvienu atveju gali būti valdžios pašauktas vėl į aktyviąją karo tarnybą arba laikinai karo pratimams (karo mokslui pakartoti), tad turi kiekvienas atsiminti, kad ir atsar-

Sveiks, tėve!

goje esant taip pat kari liečia tam tikri atsargos karių įstatymai. Pirmiausia atsargos karys turi laikytis tam tikrų „Atsargos kar. atask. taisyklių“ — įstatymo. Taisi įstatymas numato, kad kiekvienas karys, išstojęs iš aktyviosios karo tarnybos, turi per 14 dienų registruotis (įsirašydinti) surašomoje įstaigoje (valsčiaus arba

miesto savivaldybėje), tariant, kur jis apsigyvens. Vėliau norėdamas pakeisti gyvenamąją vietą, taip pat turi iš senosios surašomosios įstaigos išsirašydinti, o naujojoje įsirašydinti. Už šių taisyklių nesilaikymą ir nevykdymą atsargos kariai baudžiami pagal Baudž. Statutą.

Šias taisykles turi gerai žinoti ir vykdyti kiekvienas esąs atsargoje karys, nes tuo tikslu šios taisyklės ir yra atspausdintos atsargos liudijimo priedėlyje (atsargos liud. 28 psl.), kad kiekvienas galėtų jas pasiskaityti ir atsiminti.

Be to, atsarginis nuolatos turi turėti atsargos liudijimą, o jį pametęs arba pražudęs turi skubiai prašyti atsargos liudijimo dublikato. Tuo reikalu reikia kreiptis per savo surašomąją įstaigą į apskrities komendantą. Reikia parašyti prašymą komendanto vardu, nurodant gimimo metus, tėvo vardą, kilimo vietą, kad ir kur atlikęs karo prievolę ir, be to, už atsargos liudijimo dublikatą yra nustatytas mokestis 1,50 lt. Šį mokestį galima siųsti komendantūrai paštu arba galima įmokėti į L. Banką (jeigu toks skyrius yra) o banko kvitą kartu su prašymu atsiųsti komendantūrai.

Taip pat reikia žinoti ir prašymų įteikimo tvarką. Visokiais reikalais, kurie surišti su karo tarnyba, kaip tai, pensijos arba pašalpos gavimo, savanorių teisių pripažinimo ir kitais panašiais reikalais, kreipiantis į aukštesnes instancijas, reikia kreiptis per savo apskrities komendantą, tarpininkaujant surašomajai įstaigai, bet ne tiesiog į tas įstaigas, k. t. kariuomenės štabą, pensijų skyrių arba į ministeriją. Toki prašymai, jeigu nusiųsti tiesiog atitinkamai įstaigai, vis vien grąžinami komendantūrai, kad prie jų prijungtų karo tarnybos dokumentus. Tuo būdu, sienčiant ne per komendantą, sudaroma bereikalingas susirašinėjimas ir darbo trukdymas.

Be šių kelių nurodymų, karys, išėjęs į atsargą, turi atsiminti kario mandagumo dėsnius, kuriuos aiškino ir mokė kariuomenėje, ir niekad nereikia peržengti žmoniškumo ribų, o atvirkščiai, atsargos karys turi skiepyti jaunuomenei tą patį tautinį ir karinį susipratimą, ugdyti tokią pat drausmę, kitaip tariant, susiklausymą, kad ne tik kariuomenėje, bet ir mūsų visos tautos šeimoj — visuomenėje klestėtų vienybė ir patriotizmas. Kad kiekvienas suprastų, kas yra tėvynė, laisvė ir kaip ją reikia saugoti.

L. G-tis

NAUJI PRANCŪZŲ ŠARVUOČIAI

Po ilgų bandymų Prancūzijoje pradėta statyti nauji lengvi šarvuoti automobiliai „Berliet U.D.P.B.“, ginkluoti 2 sunk. kulkosvaidžiais, su 6 cilind. motoru 50 a. j. galingumo. Šarv. automobilis sveria 3,5 t, gali važiuoti plentu iki 75 km per valandą. Įgula — 3 žmonės. Lengvas „Berliet U.D.B.4“ šarv. automobilis turi vieną kulkosvaidį, 4 cil. motorą 42 a. j., svoris 4,5 t, greitis 60 km. įgula — 3 žm.

Lengvas „Berliet U.M.“ šarv. automobilis ginkluotas 2 kulkosvaidžiais, motoras 6 cil., 76 a. j., greitis — 76 km, svoris — 7 t, įgula — 4 žm.

Sunkusis „Berliet P. D. M.“ automobilis sveria 8—9 t, turi 79 a. j., 4 cil. motorą, ginkluotas 37 mm patranka ir kulkosvaidžiu, įgula — 5 žm.

Pagaliau, sunkusis „Berliet P.C.“ sveria 8 t, motoras 80 a. j., 6 cil., greitis — 60 km, įgula — 5 žm. Apie šarvuočius praneša „Der Kraftzug und Wirtschaft und Heer“.

LIEPSNOSVAIDŽIAI

„Deutsche Wehr“ žurnalas įdėjo straipsnį apie liepsnosvaidžius.

Didžiojo karo metu buvo vartojami sunkieji ir lengvieji liepsnosvaidžiai. Lengvieji liepsnosvaidžiai primena kuprinę,

nes ir nešiojami ant nugaros, turi šarvuotą žarną su ilgu švirksliu žarnos gale. Karui pasibaigus liepsnosvaidžiai išėjo iš apyvartos. Žurnalo bendradarbis spėja, kad liepsnosvaidžiai bus vartojami būsimajame kare.

Pasirodo, kad Pietų Amerikoje, prasidėjus karui tarp Bolivijos ir Paragvajaus, tiek vienos, tiek antros valstybės kariuomenėje greit pasirodė liepsnosvaidžiai. Liepsnosvaidžiai turi savo ydų. Jie nevisur tinka vartoti. Be to, jų techniškas tobulinimas sunkiai eina.

Čako provincijoj, kur vyksta karas, kraštas skardžiuotas todėl liepsnosvaidžiai buvo ypač tinkami. Dažnai kautynės buvo labai artimose distancijose.

Liepsnosvaidžių tobulinimą, trukdo jų lengvumo būtinumas. Lengvas aparatas trumpiau veikia, ir ne taip toli išmeta liepsnojančią skysčio srovę. Tačiau tobulinimo darbai atliekami visur. Liepsnosvaidžių gamyba nesunki, nes galima šiems aparatams sunaudoti tuos fabrikus ar dirbtuves, kur gaminami ugniagesintuvai.

Dėl technišku liepsnosvaidžių tobulinimo sunkumų išradėjams kilo mintis sukonstruoti ginkluotus sunkiausiais liepsnosvaidžiais tankus. Šių tankų liepsnosvaidžių veikimas būtų tikrai nepaprastai smarkus. Jie veiktų ilgą laiką ir toli mestų ugnį į priešų apkasus.

Antanas Smetona ir kariuomenė

(Žr. Kario 24 nr.)

V. KARIUOMENĖS AUKLĖJIMAS

Kiekvieną pavasarį ir rudenį iš Žaliųjų Lietuvos laukų suplaukia jaunimas į kariuomenę. Čia jaunuoliai yra dorojami ir auklėjami taip, kad jie būtų narsūs, sumanūs, drausmingi bei pareigingi ir visuomet pasiryžę, nesigailėdami savo gyvybės, ginti tautos laisvę. Toks kario išauklėjimas yra labai svarbus, ir mūsų Tautos Vadas į jį daug dėmesio kreipia. „Kariuomenės stiprumas, — jis sako, — ne vien ginklas, bet ir jos doras išauklėjimas. Kareivis turi būti ne vien drąsus ir paklusnus savo vadui, bet teisingas ir mylįs savo Tėvynę. Tų piliečių dorybių jis gali išmokti iš savo gerų draugų, o ypač iš savo vadų gero pavyzdžio. O mūsų ginklo pajėga yra vieninga: ir kareiviai ir jų vadai yra kilę iš to pat kamieno: daugiausia iš Lietuvos kaimo, iš kurio prasidėjo lietuvių tautos atgimimas“ (26—27 psl.).

Kariuomenė ne tik nepriklausomybės gynėja, bet taip pat ir svarbi tautos auklėjimo mokykla. Ji ne tik jaunuoliui suteikia reikalingų kariškų žinių, bet taip pat sustiprina bei užgrūdina jo kūną, lavina geruosius jo būdo savumus ir visapusiškiau paruošia jį gyvenimui. Todėl labai teisingai mūsų Tautos Vadas pažymi, kad „didi ir prakilni priedermė mokyti savo tautos jaunimas ginklą vartoti, jaunųjų kareivių būdas stiprinti. Visų pripažinta tiesa, dargi toks reikalavimas, kad kareivis grįžtu iš kariuomenės namon geresnis, nekaip prieš tai būdamas savo šeimoje, artimųjų tarpe. Tik iš taip auklėjamų kareivių gali susidaryti stipri ir neįveikiama kariuomenė. Svarbu žinios, bet dar svarbiau, vadinasi, žmogaus būdas. Jį tvirtinti, rūpinkitės, mielieji karininkai! Pavesdama savo jaunimą auklėti, tauta paveda jums savo lemtį, savo ateitį. Štai kiek daug jums yra įtikėta, kiek daug vilties deda tauta aukštajai kariuomenės vadovybei“ (34—35 psl.).

VI. KARIUOMENĖS VADOVYBĖ

Tinkamas kariuomenės išauklėjimas bei parengimas labai daug pareina nuo vadovybės. Jeigu jau visose valdymo srityse vadovybė yra svarbus dalykas, tai juoba ji svarbi kariuomenėje. „Vado, vadovybės principas, — sako A. Smetona, — šiandien laikomas visur pagrindiniu gyvenimo dėsniu. Į vadą lygiuojasi visur ir tokiu lygiavimuisi pasiekama darbo, veiksmo ir gyvųjų pajėgų vienybė“ (35 psl.). Tad vadas turi būti tinkamai pasiruošęs savo svarbioms bei atsakingoms pareigoms. Jis, be savo profesinio pasiruošimo, dar turi gerai orientuotis visose gyvenimo srityse. „Vadovauti — sako A. Smetona — nereiškia vien savo užsibrėžtoje srityje pasilikti. Šalia savo srities yra kitų gyvenimo sričių, kurios vadui reikia pažinti ir suprasti. Tatoi reikia įsidėti galvon ypačiai vadui karininkui. Juk atėjus rimtai valandai, ištikus karui, visa tauta dairosi į kariuomenės vadovybę, visas krašto gyvenimas į ją nukrypsta, viso krašto pajėgos apie ją telkiasi ir laukia iš jos išgelbėjimo. Taigi vadas karininkas, dirbdamas savo darbą taikos metu, privalo domėtis visu, kas aplink jį, kas kitose tautos gyvenimo srityse darosi“ (35 psl.).

Be šių vado savumų, A. Smetona dar pabrėžia vado tvirtą būdą. „Kuriems lemta būti vadais, — jis sako, — iš tų laukiama, kad bus tvirto būdo, kaip kietasis ažuolas. Jei tokie vadai gins tėvynę, tai jos niekas neįveiks. Gali vėtra nulaužti vieną kitą tvirtovės ažuolą šulą, bet jos siena neišgrius: nulaužtųjų vieton stos kiti. Taip sako mūsų tautos žadintojas Kudirka“.

VII. KARIUOMENĖS SANTYKIAI SU VISUOMENE

Visapusiškai rūpindamos mūsų ginklo pajėga ir jos nuolatinis stiprėjimas, A. Smetona nori ją labiau susieiti su visuomene. Jis ne kartą savo kalbose yra pabrėžęs, kad dabar kariuomenės santykis su visuomene turįs būti daug glaudesnis, nekaip seniau. Pirmiau, pasak A. Smetonos, manyta, kad išvadavus Lietuvą ir ją atstčius, karys galės, kaip romėnų Cincinatas, mesti kalaviją ir artį, dirbti ramiai savo žemę. Tačiau šiaudien nebematyti tokios romos: debesys niukstosi, tvanka jaučiama ore, nuo karo pavojų esame neapsaugoti. Be to, ir būsimieji karai bus nebe tokie, kaip seniau. „Jei kada kils karas, — sako A. Smetona, — tai jis, kaip spėja išmaningi žmonės, bus labai sukretingas. Karas žemėje, ore ir vandenyje, grumsis nebe vien kariuomenė su kariuomene, bet tauta su tauta. Nuodingųjų dujų ir kitų mariųjų karo priemonių būsią kliudomi ir paprastieji gyventojai. Taigi krašto vadovybės uždavinys yra paruošti karui ne tik ginklo pajėgos, bet ir visa tauta“ (42 psl.).

O kas gi yra paruošti tauta karui?

Į tokį klausimą, A. Smetona atsako, kad paruošti tautą karui yra ji perauklėti tais dėsniais, kuriais auklėjama ginklo pajėga: drausme ir susiklausymu. „Visose kultūros srityse, visoki darbą dirbant reikia vaduotis šiais dėsniais. Šiąja prasme turi dirbti mokykla, kiekviena įstaiga, kiekviena organizacija, arba draugija, šiočia ar tokia spauda, raštas ir žodis. Toks darbas yra įmanomas vieningoms stingrioms organizacijoms. Žemės ūkyje, pramonėje, prekyboje ir visokiame kitame privatiname ūkyje tatoi privalo būti žymu. Visur šiandien tokia srovė eina, ji neaplenkia ir mūsų krašto; visur vadovybė, o vadovybėje asmenybė įgija didesnės nei seniau reikšmės.“ (39 psl.).

VIII. A. SMETONOS RŪPINIMASIS KARIAIS

Augštai vertindamas savąją kariuomenę, A. Smetona atsidėjęs rūpinasi jos tobulėjimu. Ir iš tikrųjų jom prezidentaujant labai daug padaryta mūsų ginklo pajėgai: kariuomenė geriau apmokyta, moderniškiau apginkluota, daugiau jai vadovybės paruošta (įsteigta atsargos jaunesniesiems leitenantams paruošti kariūnų aspirantų kursai, aukštieji karininkų kursai, dabar virtę Karo Akademija, daugiau gabių karininkų siunčiama į užsienio karo akademijas), I husarų pulkui Kaune, I pėstininkų pulkui Ukmergėje, IV pėstininkų pulkui Panevėžyje pastatytos moderniškios kareivinės; į aukštesniausias mokyklas įvesta karinio parengimo mokslas...

Karys, Lietuvos nepriklausomybės gynėjas, A. Smetonai visuomet buvo mielas ir brangus. Nepriklausomybės karų metu, kiek laikas leido, mūsų pirmasai Valstybės Prezidentas lankė sužeistuosius, kėlė išvykstančiųjų frontan dvasią, 1919 m. jis išleido įstatymą kariškiams žeme aprūpinti.

Nepamiršta A. Smetonos ir karių invalidų, t. y. kovose netekusių sveikatos ir tuo būdu reikalingų iš visuomenės bei valstybės paramos. „Mūsų kariai invalidai, — sako A. Smetona, — yra gyvieji laisvosios Lietuvos paminklai, dėl to jiems privalome pagarbą ir užuojautą. Valstybė yra pasižadėjusi juos aprūpinti, o pažadas reikia tesėti ne vien iš pareigos, bet ir iš meilės. Tatai dera atsiminti valdininkui ir kiekvienai valstybės įstaigai. Atsimink, lietuvi, kad mes netekome sveikatos, begindami Tėvynės laisvę“ (48 p.).

Karo invalidus, pasak A. Smetonos, dar ir dėl to turime užjausti ir jiems padėti, kad jie, gynę laisvę, šiandien ja negali tiek naudotis, kiek naudojami kiti, kurie sveiki ir kuriems nėra tekę žiūrėti mirčiai į akis. „Jei mūsų kariai nebūtų apsaugoję Lietuvos, tai nebūtume turėję nei savo mokyklų nei savo įvairių kultūros įstaigų, būtume tebevergavę, žemė būtų gal atėjūnams išdalinta, visos šalies pelnas jiems atiduotas, o savieji daugumas turėtų kraustyti svetur duonos ieškoti.“ (48 psl.).

Mūsų nepriklausomybės karai pareikalavo iš mūsų tautos dang brangių aukų. Nemaža karių, begindami savo Tėvynės laisvę, jai paaukėjo brangiausią žmogaus turtą — gyvybę. Tokiems, už tautos laisvę padėjusiems galvą karžygiams, statomi paminklai, jų vardai įamžinami dainose bei kitokiuose meno veika-

luose; iš jų tauriojo pavyzdžio, iš jų didžiosios aukos amžininkai ir būsimosios kartos semias stiprybės bei įkvėpimo didiesiems žygiams. „Paminklas kariams, žuvusiems dėl savo krašto laisvės, yra tautos šventovė, — sako A. Smetona. — Senieji ir jaunieji, didieji ir mažieji lanko ją maldingai susimąstę. Nežinomojo Kareivio Kapas, be vardo ir pavardės, ir betgi lenkiames jam, kaip lenkdavos graikai nežinomojo Dievo aukurui. Neregime, bet jaučiame ir tikime, kad yra visumos Kūrėjas, įkvėpęs žmogui gyvybę, ir kad yra idealusis kareivis, paaukojęs savo gyvybę Tėvynės laisvei. Toks aukuras ir toks kapas yra kilniausių idėjų simbolai, arba ženklai, mūsų giliai atjaučiami.

Štai kodėl savieji ir svetimieji kloja vainikus prieš įsivaizduoto, bet tikrai esamo kareivio kapą“ (41 psl.).

Juo tauta kultūringesnė, juo labiau ji gerbia savo mirusiuosius; ypač tuos, kurie savo gyvybę yra paaukoję už dideles bei kilnias idėjas. Toji pagarba reiškia ne tik puošnėmis iškilėmis, bet ir uoliu tęsimu toliau jų nebaitų darbų, energingu vykdymu jų idėjų. Taip turi reikštis ir mūsų Nežinomojo Kareivio kultas. Taip tą kulto reikšmę supranta Tautos Vadas ir to jis iš mūsų reikalauja. Jis sako, kad pagerbti Nežinomojo Kareivio Kapas nėra vien vainikais ir gėlėmis jį puošti. Tokia mūsų pagarba te būtų gražus mostas, tik pažiūrėti graži apeiga, bet nepakankama, nors ir privaloma: „*Atsilyginti garbingai žuvusiems kariams yra savo darbais saugoti ir ginti tas idealas, dėl kurio yra jie paaukoję savo gyvybę. Kiekvienas veiksmas, jam priešingas, yra nusižengimas, yra ne pagarba Nežinomojo Kareivio Kapui.*“ (50 psl.).

A. Merkelis

Sudaryta Lietuvos organizacijų sąjunga ginkluotoms jėgoms remti

— Kūrėjai savanoriai pirma iškovojo nepriklausomybę. Dabar komplikuojasi padėtis. Iš pietų ir vakarų kyla nepriklausomybei pavojus. Ginti nepriklausomybę bus sunkiau. Tad tenka susirūpinti visai tautai. Savanoriai, lygindami anuos metus su dabartimi, mato visuomeninį sustingimą. Todėl pasiryžo kreiptis į visas Lietuvoje veikiančias organizacijas, kviesdami atsiųsti atstovus, sudaryti komitetą ginkluotoms jėgoms remti. — Tokias mintis patiekdamas, L. K. Kūrėjų Savanorių s-gos centro valdybos pirmininkas ats. plk. ltn. Gužas pradėjo organizacijų ir spaudos atstovų susirinkimą birželio 15 d.

Susirinkimo darbotvarkėj buvo patiektas tik vienas reikalas — išrinkti komitetą ginkluotoms jėgoms remti iš 15 asmenų. Tačiau rinkimai tuoj neprasidėjo, nes atskiri susirinkusieji pareiškė, kad, prieš sudarant komitetą, reikia išdirbti komiteto statutas. Po pareiškimų nuomonių komiteto rinkimas buvo balsuojamas. Balsų dauguma buvo nutarta išrinkti laikiną komitetą iš organizacijų atstovų. Į komitetą gali įeiti neaprežtas organizacijų skaičius, kad visa organizuota visuomenė turėtų progos pademonstruoti šiame dalyke savo vieningumą. Komitetas buvo pavadintas „Lietuvos organizacijų sąjunga ginkluotoms jėgoms remti“. Į komitetą išrinkta 18 organizacijų atstovų: 1 ats. plk. ltn. Gužas; 2. prof. Žemaitis, 3. Dilba; 4. Motiejūnas-Valavičius; 5. Rudvalis; 6. Mačinskas; 7. Damašius; 8. Goldbergas; 9. dr. Sruoga; 10. Andriulytė; 11. Černienė; 12. dr. Skrupskelis; 13. Audickas; 14. Marcinkus;

15. Stanaitis; 16. dr. Leimonas; 17. Raupys; 18. Kalvaitis.

Po susirinkimo komitetas liko pirmajam posėdžiui. Posėdy nutarta sudaryti prezidiumą ir tris komisijas, į kurias įeiti nemažiau kaip po 5 asmenis.

Į prezidiumą pusiau slaptu balsavimu buvo išrinkta ats. plk. ltn. Gužas, Dilba, Motiejūnas-Valavičius, dr. Sruoga, Andriulytė, Goldbergas, Stanaitis ir Rudvalis. Pareigomis pasiskirstė taip: — pirmininku ats. plk. ltn. Gužas; pirmuoju vicepirmininku Dilba; antruoju vicepirmininku Motiejūnas-Valavičius; pirmuoju sekretorium Goldbergas; antruoju sekretorium Andriulytė; išdininku dr. Sruoga. Ir likusieji nariais.

Komisijos pavadintos: propagandine, finansine ir organizacine. Į propagandinę komisiją išrinkta: dr. Sruoga, dr. Leimonas, Audickas, Goldbergas ir Damašius; į finansinę Andriulytė, Raupys, Černienė, Rudvalys ir Dilba; į organizacinę — prof. Žemaitis, Marcinkus, Gužas, Stanaitis, Kalvaitis, dr. Skrupskelis ir Mačinskas.

Organizacinei komisijai yra pavesta išdirbti statutą. Statutui medžiagos buvo patiekta ir susirinkimo. Svarbiausia, kad komitetas nespres, kokius ginklus bei kitus karo reikmenis pirkti, neturės pinigų savo rankose; kiekvienas aukotojas pinigus galės įnešti į karo vadovybei priklausančias einamąsias sąskaitas arba siųsti paštu. Taip pat susirinkime buvo iškelta mintis nekrauti atskirais mokesčiais valdininkų ir visuomenės veikėjų, o tik propaganda raginti.

T. A.

TRIMITAS

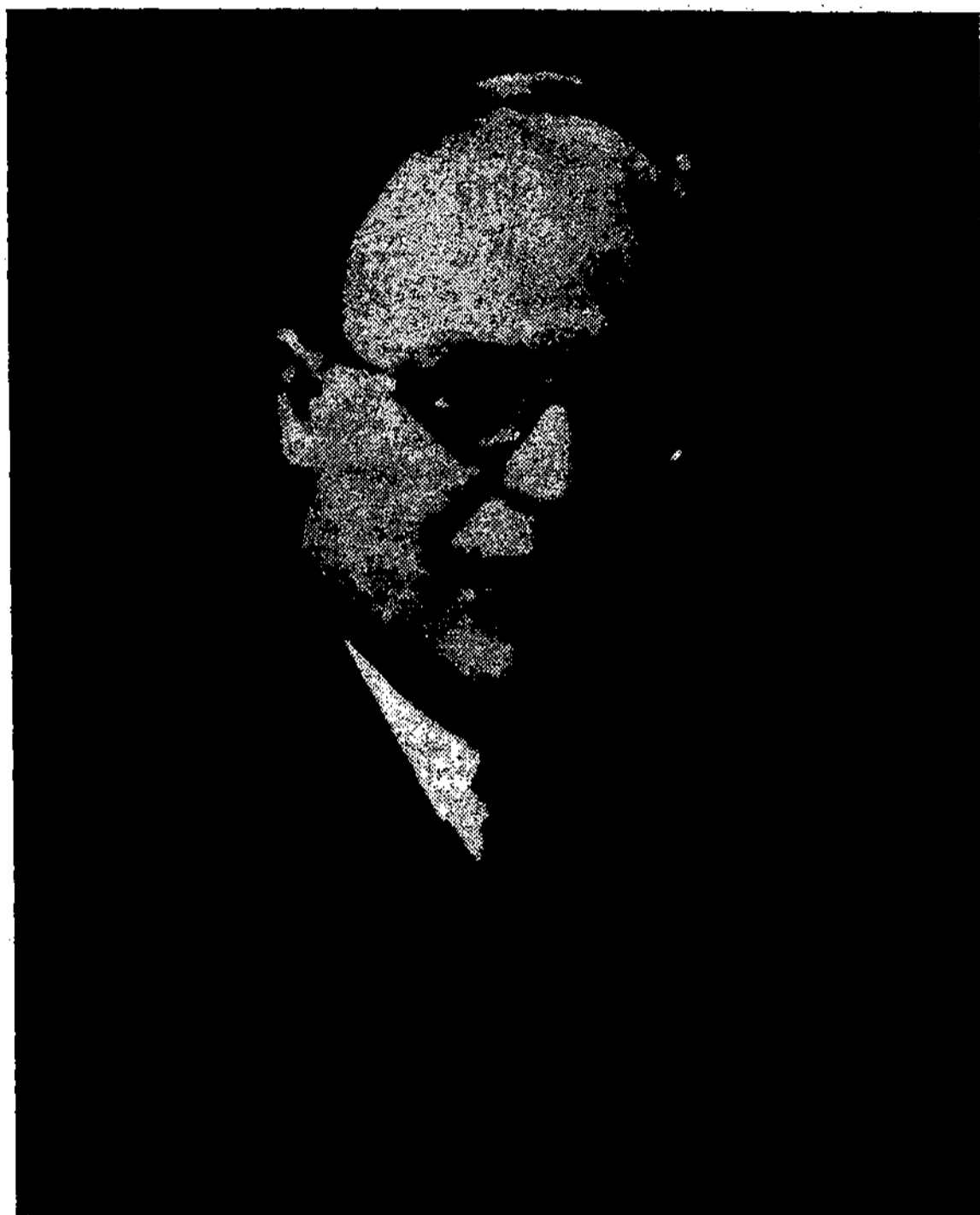
LIETUVOS ŠAULIŲ LAIKRAŠTIS

„Trimito“ 15 metų

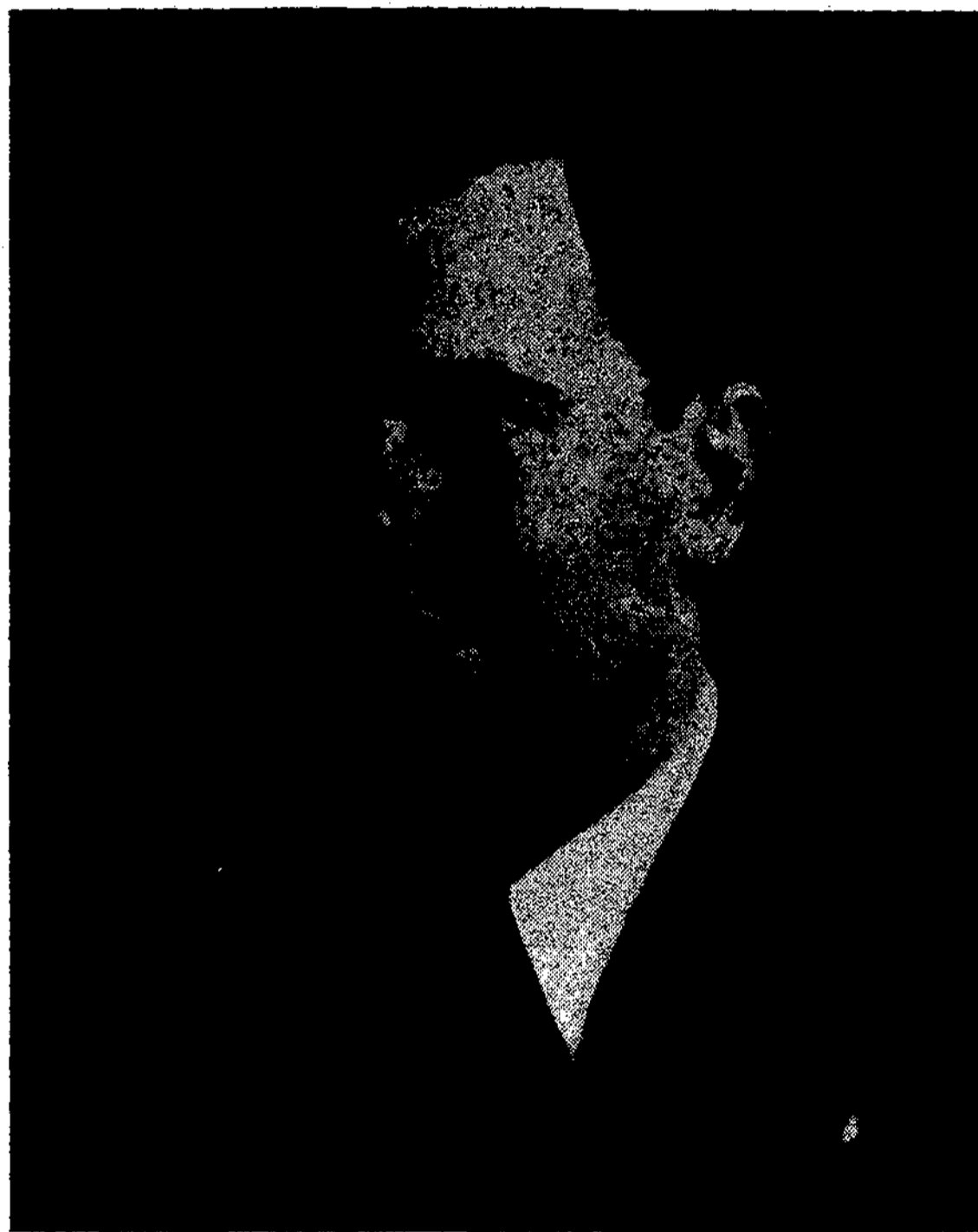
Kai tėvynei pavojus, visa tauta susiburia apie savo ginklo pajėgą — kariuomenę. Kiekvienas tada sąmoningas tautos narys savo fizines ir intelektualines jėgas bei visas kovos priemones sudeda ant tėvynės aukuro. Tai parodė ir mūsų nepriklausomybės

Šia proga pravartu žvilgterėti į tą garbingą „Trimito“ 15 metų kelią, kuriuo jis nesvyruodamas visą laiką ėjo.

1920 m. balandžio 21 d. Šaulių sąjungos centro valdybos posėdyje, kuriame dalyvavo šaulių kūrėjas ir

JONAS KALNĖNAS
dabartinis Trimito redaktorius

VLADAS ANDRIUKAITIS
Trimito redaktoriaus padėjėjas

kovų laikotarpis, kada kariauta ne tik su šautuvais, kulkosvaidžiais ar patrankomis, bet kovon buvo pašauktos ir visos intelektualinės jėgos. Jos kūrė bei palaikė fronto karių dvasią, ugdė nepalaužiamą pasiryžimą ir visą tautą skatino į artėjančios laisvės žygius.

Nepriklausomybės kovų sukuryje gimė ir „Trimitas“, Lietuvos šaulių sąjungos dvasinis kelrodis, kuris kritingais bei audringais momentais drąsiai stovėjo tautos laisvės sargyboje. Tai buvo 1920 m. gegužės mėn. antroji pusė. Nuo to laiko štai jau turime 15 metų, kai „Trimito“ garsas sklinda Lietuvos laukuose. Kiekvienas jo numeris nešė ir neša lietuviams šauliškąjį žodį, kuris pasiekia net tolimiausius mūsų krašto kampelius. Jis pasiekia ir užjūrio lietuvių protą bei širdis, juose ugdo gimtojo krašto meilę bei ilgesį.

ideologas Vladas Putvinskis, M. Mikelkevičius, M. Žvirėnas, M. Šalčius, R. Skipitis ir T. Ivanauskas, vienu balsu buvo nutarta leisti šaulių organą. Tame pačiame posėdyje buvo paskirtas ir pirmasis „Trimito“ redaktorius Matas Šalčius, šiandien plačiai žinomas žurnalistas ir turistas.

Pirmasis „Trimito“ numeris buvo mažas, elementoriaus formato, žaliais viršeliais. Ir turinys menkutis, paruoštas be didesnio patyrimo. Pirmame numeryje buvo įdėti keli ideologiniai straipsneliai, keliolika korespondencijų, vienas kitas eilėraštis ir sukryžiuoti trimitai viršelyje. Tačiau ir toks „Trimitas“ tėvynės gynėjams buvo brangus ir nepamainomas dvasios draugas. Jo puslapiuose šauliai jau turėjo vadą, šauliškos ideologijos reiškėją, valstybinės minties ugdytoją ir patarėją rūpimais klausimais,

„Trimitas“ palaipsniui tobulėjo. Jo redaktoriams

pavyko aplink „Trimitą“ suburti gražų skaičių rimtų plunksnos jėgų. Be grynai ideologinių straipsnių „Trimitė“ randame gražų pluoštą dailiosios literatūros, poezijos, praktiškų patarimų, mokslo naujienas; jame plačiai atvaizduojamas visas šaulių darbas. „Trimitas“ drąsiai pasisako visais svarbesniais mūsų tautos bei valstybės gyvenimo klausimais. Kai 1924 m. plačiai iškilo žinomas Hymanso projektas, „Trimitas“ pirmasis pakėlė aštrų balsą prieš visas diplomatų suktas kombinacijas Lietuvos atžvilgiu. Jo balsas plačiai skambėjo kiekvieno lietuvių širdyje. Ir jis daug padarė, kad Hymanso projektas būtų atmestas. Panašiai „Trimitas“ stojo ir stoja skersai kelią prieš visus mums pragaištingus sumanymus. Trumpai tariant, 15 metų „Trimito“ komplektai yra mūsų tautos bei valstybės gyvenimo, kovų ir laimėjimų veidrodis — plati Lietuvos istorija.

Nuo 1928 m. pradžios „Trimitas“ pakeitė savo išvaizdą: formatas du kartu padidėjo, padaugėjo ir puslapių skaičius. Drauge žymiai patobulėjo ir turinio atžvilgiu.

Per 15 metų „Trimitą“ readagavo: M. Šalčius, kan. J. Tumas-Vaižgantas, A. Klimas, A. Bružas, J. Pronskus, A. Busilas, K. Obuolevičius. Dabar jį redaguoja Jonas Kalnėnas ir rašytojas Vladas Andriukaitis. Šia proga, malonu pažymėti, kad „Trimitas“ visą laiką stovėjo aukščiau visų mūsų vidaus partijų kovų, niekad nesikišo į smulkius grupių ginčus, bet visados žiūrėjo bendrą tautos reikalą. Jis visą laiką buvo ir tebėra visų lietuvių laikraštis. Jam nesvarbu spalva, bet svarbu lietuvių principas.

Šių sukaktuvių proga nuoširdžiai linkime „Trimitui“ dar sėkmingiau, dar plačiau nešti šaulišką žodį po visą Lietuvą.

J. Senkus

Šaulių sąjunga pertvarkoma sveikais kariškais pagrindais

JOSIOS TIKSLAS

Šiomis dienomis ministerių kabinetas priėmė naujo šaulių sąjungos įstatymo projektą. Pagal jį šaulių sąjunga yra visuomeninė kariška organizacija, kurios tikslas — stiprinti tautinį atsparumą ir valstybės gyvenimo pajėgas. Savo tikslo siekdama, ji vykdo karinį pasirengimą, kartoja karo tarnyboje įgytas žinias; organizuoja šaulių dalinius; rengia piliečius apsaugai nuo lėktuvų pavojaus; skiepija piliečiams karo drausmę; pratina juos prie karo gyvenimo, lavina jų kūno pajėgas, patvarą ir vikrumą; stiprina piliečių dvasios pajėgas, skleisdama jų tarpe kultūrą, švietimą, keldama tėvynės meilę ir dorovę; teikia policijai ir krašto gyventojams pagalbos gaisro, potvynio ir kitais nelaimingais pavojais atsitikimais.

PRIKLAUSOMYBĖ

Sąjunga yra krašto apsaugos ministerijos valdžioje ir betarpiškai priklauso kariuomenės vadui. Jos vidaus tvarką nustato Respublikos Prezidento patvirtintas statutas. Sąjungos organizaciją etatų ribose, kariuomenės vadui pasiūlius, tvirtina krašto apsaugos ministeris. Sąjungai atstovauja ir vadovauja jos vadas, kuriuo Respublikos Prezidentas skiria karininką.

VALDYMAS IR ADMINISTRAVIMAS

Valdymo ir administravimo atžvilgiais sąjunga suskirstyta rinktinėmis ir būriais. Mokymo ir kariško panaudojimo atžvilgiais būriai galės sudaryti kuopas, eskadronus, baterijas ir kitus kariškus dalinius. Rinktinė priklausys karo komendantui, kuris bus jos vadu. Šaulių būrių, kuopų ir tolygių dalinių vadus, rinktinės vadui pasiūlius, skirs ir atleis sąjungos vadas.

Sąjungos nekariško pobūdžio reikalams spręsti šaulių taryboms rinkti sąjungos vadas šauks šaulių rinktinių atstovų susirinkimą, šaulių rinktinės vadas — šaulių rinktinės būrių atstovų susirinkimą ir šaulių būrio vadas — šaulių būrio susirinkimą. Susirinkime pirmininkaus pats jį šaukęs vadas. Prie sąjungos vado yra sąjungos taryba, prie šaulių rinktinės vado — rinktinės taryba ir prie šaulių būrio vado — šaulių būrio taryba. Kiekviena taryba nekariško pobūdžio reikalams svarstyti yra patariamasis jos vado organas. Šaulių dalinių vadai, prie kurių tarybos sudarytos, yra tų tarybų pirmininkai.

Prie visų šaulių administracinių dalinių moterys

gali sudaryti lygiagrečiai moterų šaulių vienetus, turėti savo vades, susirinkimus ir tarybas bendra tvarka. Sudarytieji moterų šaulių vienetai priklauso tų dalinių vadų, prie kurių jie yra. Šaulių susirinkimų konferenciją ir jų šaukimo tvarką, taip pat šaulių tarybų sudėtį nustato sąjungos statutas.

SAJUNGOS NARIAI IR JŲ PAREIGOS

Sąjungos nariais — šauliais galės būti abiejų lyčių valstybiškai ištikimi Lietuvos piliečiai nejaunesni kaip 16 metų, netardomi ir nebausti bausmėmis, kurios aprėžia teises. Kiekvienas, stodamas į sąjungą prisieks arba duos iškilmingą pasižadėjimą būti klusniu ir ištikimu Lietuvos Respublikai.

Šauliai tarnybos pareigų atžvilgiu pasiduos karo drausmei ir tvarkai ir už nusikaltimus ar nusižengimus tarnyboje, už priesaikos ar iškilmingo pasižadėjimo sulaužymą, už ginklo neleistiną vartojimą, už šaulio garbę žeminančius veiksmus atsakys karo teisme arba drausmės tvarka, kaip kariai.

Atsargos karininkai, dirbę sąjungoje rikiuotės šaulio darbą turi pirmenybių keliant juos į augštesnį atsargos karininko laipsnį.

Rikiuotės šauliai, kurie išėjo nustatytą apmokymo programą, išlaikė egzaminus ir rinktinės vado gerai atestuoti, gali būti atliejami nuo pakartotinių šaukimų į kariuomenę karo pratimus atlikti.

Valdžios savivaldybių ir tos įstaigos ar įmonės, kuriose valstybės išdas dalyvauja savo kapitalais, kariuomenės vadui reikalaujant, turi leisti šaulius į karo pratimus, mokėdamos už tą laiką jiems priklausomą už tarnybą visą atlyginimą. Karo metu, vykdydami krašto gynimo uždavinius, aprūpinami krašto apsaugos ministerio nustatyta tvarka. Taikos metu, vykdydami kariuomenės vado duotus uždavinius, gali būti aprūpinami maistu, pašaru ir susisiekiimo priemonėmis.

Asmenys, kurie dėl einamų šaulio pareigų bus sužeisti ir dėl to nustotų sveikatos ar darbingumo, jų šeimos, o taip pat dėl tarnybos pareigų žuvusių ar dėl gautų tarnybos pareigas einant žaizdų mirusių, šaulių šeimos gaus iš valdžios pensiją, pašalpą ar kitą aprūpinimą kario pensijų įstatymo nustatyta tvarka. Sužeisti eidami šaulio pareigas gydomi valdžios lėšomis.

Lietuviškųjų tradicijų kraštas

Merkyš, Merkinė — senosios istoriškos vietos. Žinome jas iš padavimų, pasakojimų (Visi, tur būt, esame skaitę V. Krėvės „Dainavos šalies senų žmonių padavimai“) ir iš istorijos įvykių.

Gerai atsimename senąją lietuvių gentį — jotvingius, kuriuos taip gražiai mums aprašė V. Pietaris savo romane „Algimantas“. Kaip spėjama, netoli senojo jotvingių krašto dabar gyvena dzūkai, daug paveldėję iš savo protėvių. Drauge su jotvingių krauju dzūkai pasiūbiu daug gerų lietuviško būdo savybių: karšta savojo krašto ir senovės meilė, didelis atsparumas prieš bet kokią svetimą įtaką, karingumas, narsumas, atkakliausias savo teisių gynimas, didelis prisirišimas ir pamėgimas žirgo — karo draugo ir visų gyvenimo kelionėse įvykių bendrininko, tvirtas savybių tradicijų, papročių laikymas ir jais pasididžiavimas.

Tuo dzūkai mėgsta ir moka pasirodyti, pasididžiuoti. Tatoi gražiausiai patvirtina per Sekminės (birželio 9 ir 10 d.) surengtoji Merkinėj „Senovės Diena“.

Apie šią didžios prasmės ir reikšmingą dieną, kurią net Valstybės Prezidentas maloniai aplankė, jau skaitėme „Lietuvos Aido“ Nr. 132, kur labai plačiai aprašyta. Vis dėlto keliais vazideliais ir žodžiais norime tatoi priminti ir „Kario“ skaitytojams.

Programa buvo suskirstyta dviem dienom: pirmą dieną — parodos atidarymas ir Merkinės valsčiaus jaunaliuvių sporto šventė; antrą dieną — be galo pobūdingi, įdomūs vaidinimai, gyvenimo scenos: senoviškos vestuvės, pabaigtuvės, šokiai, dainos, raudos ir kt.

Paroda buvo dvejopa ir dvejose vietose. Vienas — tautodailės skyrius, antras — žemės ūkio ir namų apyvokos. Abu skyriai tolygiai buvo įdomūs, originalūs ir turtingi savotiškais retais eksponatais. O koks gausumas tų eksponatų, koks jų margumas, gražumas. Įvairiausių raštų ir spalvų sijonai, priekaištės, lovadangtės, staltiesės, audimo rietimai, juostos, rankšluosčiai, vyrų ir moterų marškiniai ir kt.

Antrajam skyriuje: iš vieno medžio išskaptuoti dubeniai, dubenėliai, lėkštės, gorčiai, geldos, kubilai, skrynės ir net spintos; daug dalykų iš rago — tabakinės, parako ragai, dūdos, taurės, taurelės, įvairiausi ūkio padargai — vis savieji, senoviški, kurių retai besutinkama kitur.

Ogi koks gražumas, savotiškumas tų natūraliųjų „artistų“ vaidinimų! Jau vien tik savasis rinktinis žmonių apdaras, pobūdis, veidai — gražiausios gyvosios scenos. Todėl vaidinimai ypatingai įdomūs. Čia parodomos senovės vestuvės, su visais verkavimais ir dainomis, rugiapiūtės pabaigtuvės. Pašokami senoviški šokiai: Mikita, kepurėlė, sukčius ir komiškasis — meška.

Tikrai, gražus, malonus ir artimai lietuviškas tas Dzūkų kraštas. Daug brangenybių jų namuose, daug vertybių ir grynose jautriose sielose.

KELI VAIZDELIAI IŠ MERKINĖS „SENOVĖS DIENOS“:

1. Piemenų ragų muzika.
2. Merkinės šimtinė.
3. Šauklys.
4. Kvieslys.
5. Kerdžius — piemenų vyresnysis.

A. Naruševičiaus foto

KARAS IR ARKLYS

Besibaigiant didžiajam karui, kai frontai sustingo ir virto milžiniška įtvirtintų apkasų užtvara, į kautynių lauką iššliaužia tankai, traktoriai ir dar įvairios priemonės traukti ar naikinti. Pradžioj jos padaro tik psichinį efektą, vėliau, išstobulėjus jų pritaikymo metodus, pradeda vaidinti daug žymesnį vaidmenį, o į pat karo pabaigą sudaro, šalia kitų ginklų rūšių, jau visiškai savitą, galingą ginklų rūšį, iš dalies išstumdamos, iš dalies pavaduodamos arklių.

Karas baigėsi, bėgo metai. Per tą laiką visos didžiojo karo laimėjimų — pralaimėjimų priežastys dar pačių aktyviųjų to karo dalyvių — vadų buvo pakankamai nušviestos ir išaiškintos. Karo, kuriam buvo lemta tapti didžiuoju, ofensyvinių planų autoriai, kaip Šliefenas ir kiti, nė svajote nesvajoto, kad kovojančios masės taip greit sudribs vieną prieš antrą, nebepajėgdamos viena kitos iš vietos bepajudinti. Karas turėjo būti staigus, kaip uraganas, ir trumpas, kaip ždibo blykstelėjimas. Tačiau jis labai užsitęsė — jau Marnos kautynės, įvykusios 1914 m. pradžioj nulėmė jo išeitį. Išeina, kad po vieno mėnesio staigių, pradžioj nors ir sėkmingų veiksmų vokiečiams jau nebebuvo vilties prancūzus pralaužti.

Šiandien daug kalbama apie būsimąjį karą ir apie įvairias priemonės laimėjimui pasiekti, bet ir šiandien vyriausias laimėjimo veiksnys bus veiksmų staigumas karo pradžioje.

Kyla klausimas, kokią vietą teks užimti ir, bendrai, ar teks kavalerijai suvaidinti tuose staigiuose karo prologo veiksmuose bent kokį vaidmenį. Gal ją visada ir visur sugebės pavaduoti taip staiga išaugę motomechanizuoti daliniai?

Praktika parodė, kad motorizacija, nežiūrint į jos neginčytiną vertę, nėra toks universalus padaras, kaip tas stebuklingas baizamas, gydas visas pasaulio ligas.

Greitas žvalgyimas miškuotuose apylinkėse, prasisverbimas pro tokias vietas, kurias skersai kerta upės su sunaikintais tiltais, jokiam motorui nebus įkandamas. Todėl ir atrodo, kad kavalerija dar ilgai liks lėktuvo, telefono, karvelio, motociklo papildymu. Be to, mūsų sąlygose, išnaudojant taktišką, o gal ir strategišką pasisėkimą, arba sudarant atsitraukiantiems pėsčiniams ar artilerijai priedangą, kavalerijai teks suvaidinti toli gražu ne paskutinį vaidmenį. Matomai, karo arklys dar nėra pasmerktas išnykti iš kovos priemonių sąrašo. Jis, tam sąrašo ir dabar toli gražu ne paskutinėj vietoj.

Neveltui todėl paskiausiai ypatingai stengiamasi mūsų krašte pakelti arklių ūkį ir išsiauginti čia pat gerą arklių kautynėms. Kadangi arklys kautynėse yra naudojamas jau kiek seniau, negu įvairių firmų mašinos, tai dėl kautynių arklio tipo nuomonių skirtumų būti negali. Aš čia patieksiu prancūzų ir italų tuo klausimu nuomonių.

Kautynių arklys turi turėti gero medžioklės arklio ypatybių. Pastarasis turi būti ilgų ir gana stambių linijų, bet ne per ilgų kojų. Jis privalo turėti apskritus šonus, galingą kryžiaus ir klubų sistemą, ryškų guogą ir tvirtus sąnarius; ilgą, išaugusį iš nuolaidaus peties kaklą, mažą plačią kaktą, galvą, judrias ausis ir gyvas akis.

Toki išaugusį arklių, jei tik jo gerų ypatybių nemažina kuri nors yda, reikia pirkti nieko negalvojančiam.

Pagrindinis reikalavimas, kuris yra statomas geram arkliui, yra jo pajėgumas, išplaukiąs iš jo kaulų proporcijos harmoningumo; geras regėjimas, tvirtos kanopos — štai dar būtini priedai arkliui, kuriam tenka eiti kalnuotom ir lygiom, slidžiom ir gruoblėtom, kietom ir klampiom vietom.

Arklys privalo būti gyvas ir energingas, bet turėti tik tiek kraujo, kad perdidelis nervingas karščiavimasis nevargintų be reikalo nei raitininko nei arklio.

Medžioklėje ar kautynių lauke rikiuotės arklys turi panešti be ypatingo vargo 90—100 kg ir net daugiau. Raitininkas, sveriąs 50 kg, gali pasitenkinti ir mažiau pajėgiu arkliu, bet, kalbant apie kautynių arklių, mums nerūpi nei tokia raitininkų nei arklių kategorija.

Visai nebūtina, kad arklys, kuriam skirta nešti tam tikras nemažas svoris, būtų pats sunkaus svorio. Kad tą svorį pakeltų arklys, jis privalo turėti tvirtas bet neilgas ir lanksčias strėnas ir tvirtus kaulus. Jo galūnės turi atitikti visą kūną, t. y. masę, kurią jis turi visą laiką išlaikyti, o raumenys turi būti ryškūs ir tamprūs.

Kautynių arklio aukštis paprastai svyruoja tarp 158 ir 163 cm. Nereikia tatau manyti, kad tik milžiniško ūgio arklys gali daug pakelti. Jis turi turėti tiek pajėgumo išteklių, kiek ir kraujo arklys, bet iš jo nereikalaujama tokio greičio, kaip iš lenktynių arklio, ar kokių ypatingų gabumų kliūtims šokti, kaip iš konkūrų arklio.

Kautynių ir hipodromo reikalavimai ir tikslai nėra vienodi. Kad ir nepergreitas, bet galįs atlikti ilgus perbėgimus, lankstus ir lengvai valdomas arklys bus kautynių lauke daug naudingesnis, nekaip grynakraujis, bet sunkus valdyti lenktynininkas.

Patyrusių hipologų yra nustatyta, kad greito bėgimo ypatybės nėra suderinamos nei su krūvio nešimo pajėgumu nei su žingsnio ir kojų statymo tikrumu, ir nepalyginamos su kautynių arklio lygiu temperamentu ir kitomis geromis ypatybėmis, kurių negalima paauskoti greičiui.

Todėl tenka pasakyti, kad įvairios lenktynės, turinčios grynai vien greičio tikslą, negali būti taikomos kautynių arklių atrankai sudaryti.

Kautynių arklio išvermingumas privalo atsverti visas kitas geras ypatybės. Jis turi įstengti pakęsti įvairius trūkumus, kaip pastogės, taip ir maisto. Su tuščiu pilvu, be jokio poilsio jis turi nešti savo raitininką nežiūrint nei oro nei kelio biaurumo.

Klusnumas ir lankstumas be išvermingumo — niekis.

Pilvo išvermė viską suvirškinti, odos ir plauko išvermė pakelti visokį krūvį, pakęsti bet kokį pabalnoįmą, nervų išvermė įvairiose kautynių sąlygose, — štai karo arklio geriausi privalumai. Ir tenka pridurti, — išvermė gali puikiai derintis su grakštumu, nes išvermingas arklys dar nereikia griozdiškas.

Todėl reikia sužadinti ūkininkų tarpe norą susirūpinti arklių auginimu, nes kaimas gali duoti puikų ir išvermingą arklių kautynėms. Tuo bus patarnauta visam kraštui ir to krašto saugumui.

Kav. j. ltn. Vilkutaitis

KLIŪTYS

Kariuomenė, norėdama užimti plotą, turi jį pereiti. Didesnius plotus užima kariuomenės junginiai — divizijos, grupės ir kt. Didesnių kariuomenės junginių sudėtin įeina visos esamos ginklų rūšys: pėstininkai, artilerija, šarvuotos dalys, raitininkai ir specialios ginklų rūšys, k. a.: pionieriai, ryšininkai ir t.t. Stambesnis kariuomenės veiksmas negali būti atliktas vienos kurios nors ginklo rūšies; vieni pėstininkai negali toli eiti be savo artilerijos ir kitų ginklų rūšių, vienos šarvuotos dalys, kad ir kaip daug jų būtų, be pėstininkų negali bent kiek ilgiau prasiskverbę palikti, — ir vieni ir kiti be kits kito paramos žūtų.

Pėstininkai gali pereiti vieną plotą be kelių, jei tame plote nėra vandens ar kitų paprastai žmogui nepereinamų kliūčių, artilerija daugiau priklauso kelių, šarvuotos dalys daugumoje gali veikti tik kelių kryptyje; tankai praeina plotus lygiai su pėstininkais, bet tik tuomet, jei juose nėra stačių krantų, tankių miškų, kad ir negilių, bet su stačiais krantais upelių ir t.t. Tai gi, matome, kad plotą pereiti kariuomenės junginys ne visuomet gali be ypatingų priemonių, tariant, nepašalinus kliūčių. O kliūtims pašalinti reikia laiko sugaišti. Laiko sugaišimas kariuomenės veiksmų metu turi ypatingos reikšmės. Todėl besiginančiam labai naudinga sudaryti galimai daugiau kliūčių, kurių pašalinimui puolančiam reiktų gaišinti laikas.

Br. 1. Tilto sijų nuėmimo eilė.

Daug kliūčių kariuomenės veikimo plote yra pati gamta sudariusi. Bet ir patiems galima daug kliūčių sudaryti, dažnai gamtos kliūtis sustiprinant.

Šiuo metu, kai kariuomenės turi daug įvairių auto vežimų, priešininko kariuomenė neakylų kaimyną gali staigiai pulti; auto vežimų didelio judrumo dėka gali greitai pereiti didelį plotą ir, kol užpultasis susigriebs pastoti tinkamai kelią, užpuolikas gali pasiekti savo tikslą. Išvengimui tokių netikėtumų dabar ypatingai reikia mokėti greitai sudaryti kliūtis bent ant kelių — vežimams, nes be jų pėstininkai toli negalės eiti.

Dabartinė technika galinga. Kariuomenės junginiai turi specialias ginklų rūšis kliūtims šalinti su galingomis techniškoms priemonėmis. Todėl neginama kliūtis gali būti labai greitai pašalinta. Bet, kartais, kad ir esmėje maža kliūtis, ginama — artilerijos, ar kulkosvaidžių šaudoma, gali sutrukdyti priešą tiek, kad jo sumanytas prasiveržimas gali būti visai sustabdytas. Sakysim, vienas įtvirtintas kautynių skyrius prie išardyto per gilesnį upelį tilto, ar medžiais užversto kelio tokioj vietoje, kur nėra apvažiavimų, gali lemiama laikotarpiui sutrukdyti priešą manevrą tiek, kad vėliau jau jam nebeapsimokės ir visai toj vietoj pulti, nes atvyks besiginančio vertinga paspartis. Tai-

gi įsidėmėkime, kad kliūtys besiginančiam labai naudingos, bet neginamos kliūtys labai mažai reikšmės turi, o ginamos, kad ir silpno dalinio, turi didžiulės ir kartais net lemiamos reikšmės.

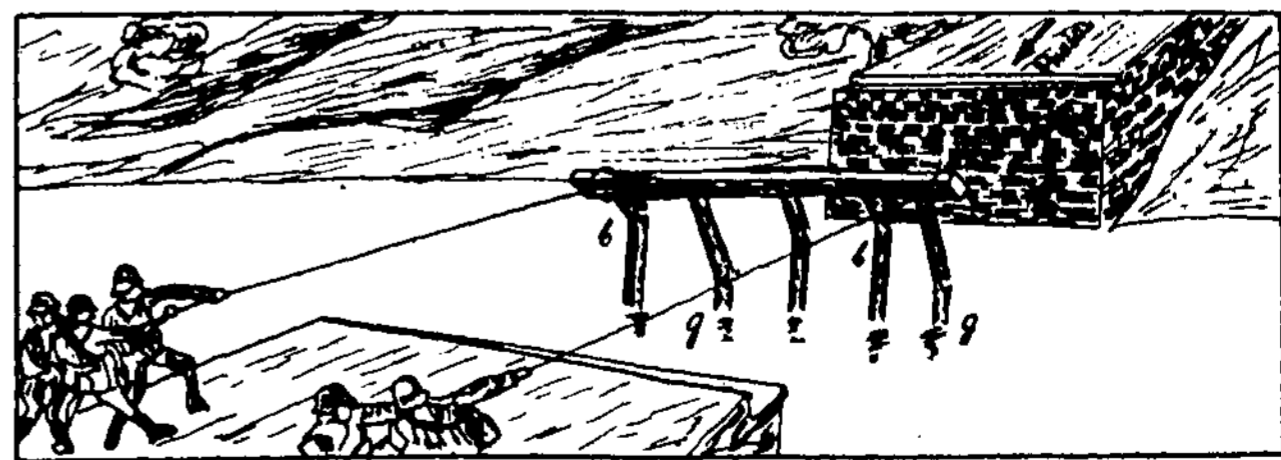
Kliūtys pagal paskirtį skirstomos į kliūtis: pėstininkų, raitininkų, šarvuočių ir t.t. Kai kurios kliūčių gali būti drauge ir visoms ginklų rūšims (sprogdinimai, minavimai). Be to, vienos jų taikomos prieš žygiui trukdyti, kitos tiekimui, o dar kitos — pėstininkų bei tankų atakai. Bendrai, galima daug įvairių kliūčių padaryti. Šiuo metu kliūčių klausimai laikomi labai svarbiais. Kai kurių valstybių kariuomenėse šie klausimai išskiriami į atskirą sritį, kurią vadina — **kliūčių tarnyba**. Kliūčių sritis neturi rūpėti vien pionieriams, tai visos kariuomenės bendras reikalas. Visos ginklų rūšys turi mokėti sudaryti tokias kliūtis, kurias savo turimomis priemonėmis sugeba. Specialūs daliniai visuomet turės darbo savo srityje, ir jei dėl kitų nemokėjimo jie bus verčiami dirbti ne savo srities darbą, kitų pareigas atlikti, tai bus didelė kariuomenei žala. Privalu visiems ir visuomet atsiminti, kad ginantis, ar stabdant kliūčių niekuomet nebus per daug. Pėstininkai, kavalerija ir artilerija turi mokėti reikiamam kiekyje pastatyti vielų kliūčių, o kelių užvertimus daryti turi mokėti visos ginklų rūšys. Be to, su rankinėmis granatomis taip pat visi turi mokėti paprasčiausius tiltų bei geležinkelio sprogdinimus atlikti ir išardyti bei sudeginti medinius tiltus.

Šiuokart panagrinėsime tik tokias kliūtis, kurias turi mokėti sudaryti visos ginklų rūšys. Nagrinėdami liesime tik tuos klausimus, kurie „Karo lauko rengimo dėsnuose“ neišnagrinėti.

MEDINIŲ TILTŲ ARDYMAS

Tiltui ardyti reikia dalbų, skerspiuklų, virvių ir veržlėrakčių. Šių įrankių neturint (pėstininkuose ir kavalerijoje), galima jų rasti kalvėse ir pas vietos gyventojus.

Tiltas visuomet pradėdamas ardyti nuo priešos pusės. Negalint viso išardyti, reikia nors vidurinė jojo dalis nuimti ties giliausia upės vieta. Visuomet stengtis išardyti tilto atramas nes jų atstatymui priešas daugiausia turės sugaišti. Ardant reikia pradėti nuo turėklių, vėliau nuimti grįstą, įpauti arba įkirsti polius nuo priešos pusės iki jų $\frac{3}{4}$ storumo, parišti už apso virvėmis, nuimti sijas ir galų gale nulaužti atramas (žr. 1 ir 2 brėž.)

Br. 2. Tilto pakirstos atramos nulaužimas: b — peraugštai įkirsti poliai — blogai; g — gerai.

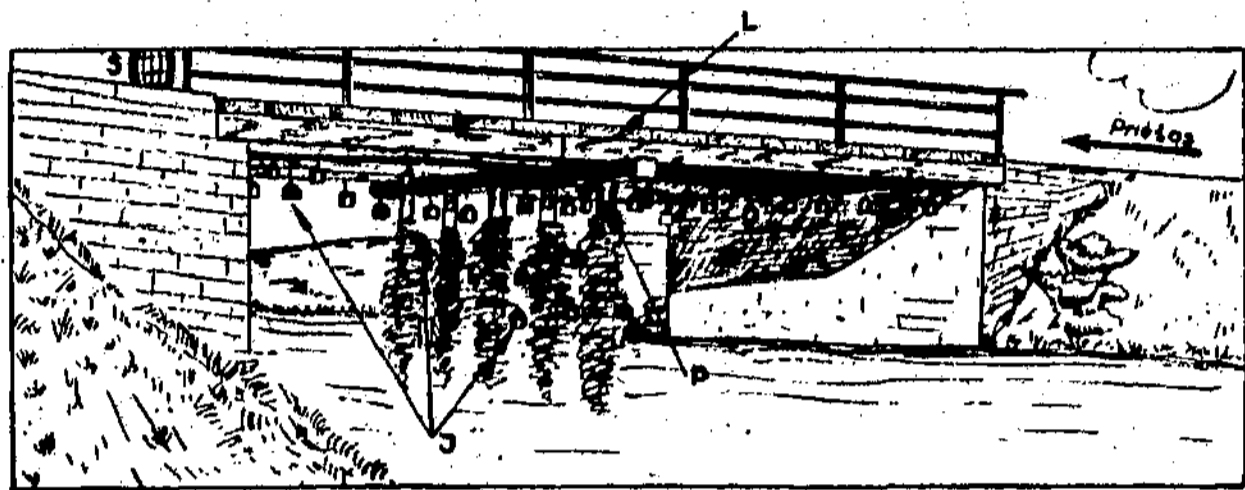
Jei upė ganėtinai gili ir sriauni, visos išardytos tilto dalys galima sumesti į vandenį, kad jos nuo tilto vietos nuplauktų. Ardant tiltus per negilias upes, reikia visa medžiaga sukrauti savajame krante į rietuvę ir, užpylus žibalu, arba padėjus apačioje šiaudų, už-

degti, kad priešininkai nepalikytų čia pat tiltui atstatyti medžiagos.

Kautynių skyrius su aukščiau minėtais įrankiais vieną vieškelio tilto tarpą išardo per 15 min.

MEDINIŲ TILTŲ DEGINIMAS

Tiltą galima sudeginti sausam orui esant. Tiltas deginimui paruošiamas taip: poliai apsuksi šiaudų suktais raiškščiais; prie polių ir sijų apačios viela parišamos su žibalu ir kita panašia medžiaga skirdinės, katiliukai ar kiti nedideli indai; jei tilto grįstas dvigubas, ar šiaip jau gražai suleistas, ties atrama naudinga išimti nors vieną lentą, kad būtų geresnė oro trauka (bet tai nebūtina). Savoje pusėje pastatyti statinę su žibalu ar skysta smala (žr. 3 br.). Prie parengto til-

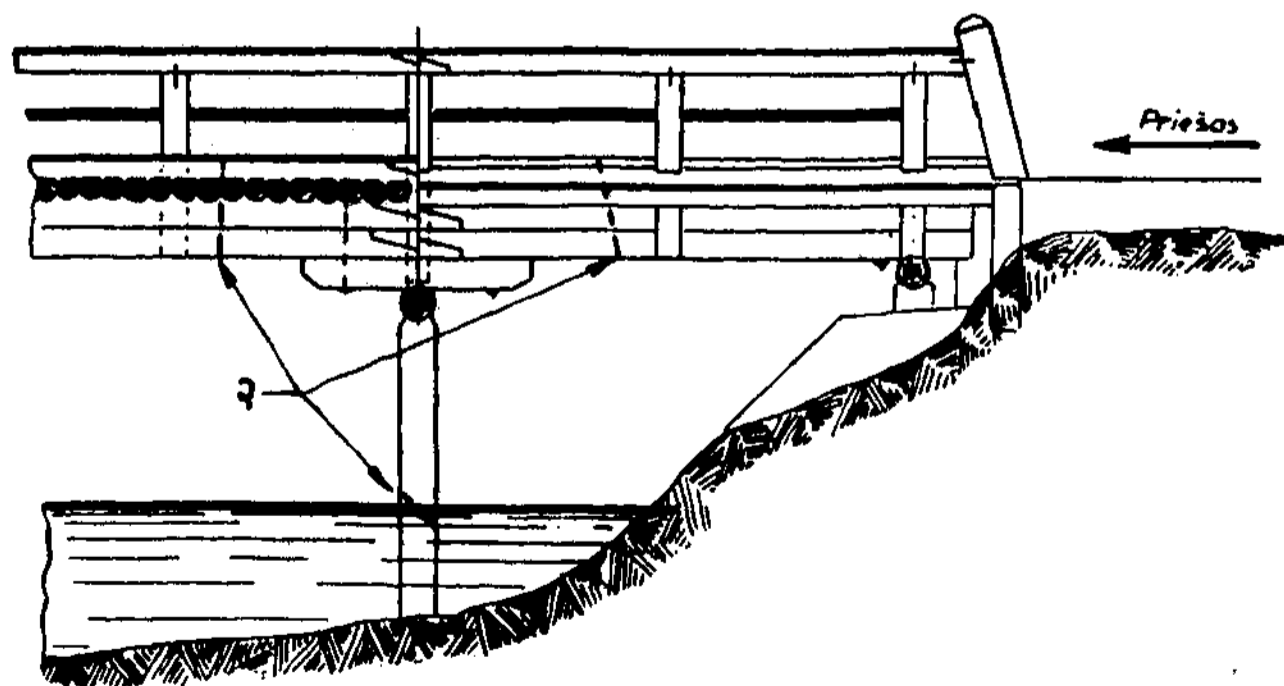

Br. 3. Tiltas parengtas deginimui: P — tilto poliai apsukti šiaudais; I — skirdinės su žibalu; S — statinė su žibalu; L — lenta, kuri kartais verta išimti.

to deginimui statomi du kareiviai su degtukais. Kai tik tiltas saviems nebereikalingas, apliejamas žibalu (smala) ir padegamas. Prastai paruoštas deginimui tiltas pribėgusių priešų žmonių gali būti užgesytas, todėl reikia sudaryti savajame upės krante tilto apsaugą, kuri neduotų priešų žmonėms tiltą gesyti.

TILTO DALIŲ ĮPIOVIMAI

Jei tiltas patiems nereikalingas, tai naktį galima įpiaustyti polius bei sijas ir, tilto neardant, taip jį palikti, kol užeis ant jo priešų šarvuotis ar tankas. Įpiaustyti reikia taip, kaip 4 brėžiny parodyta. Po-

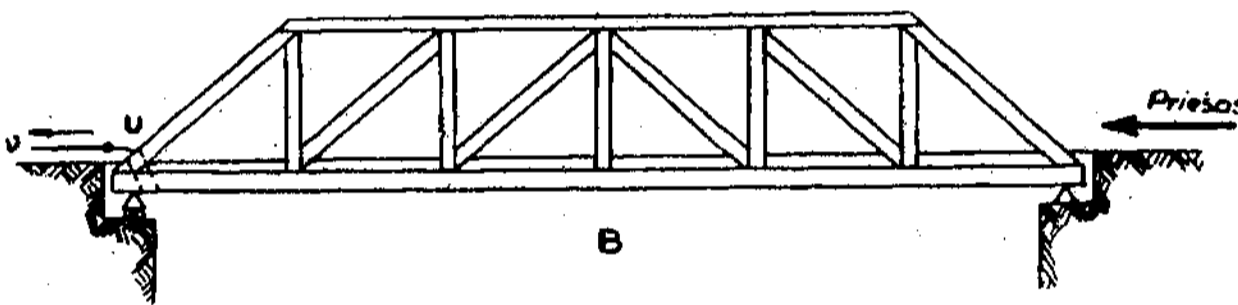
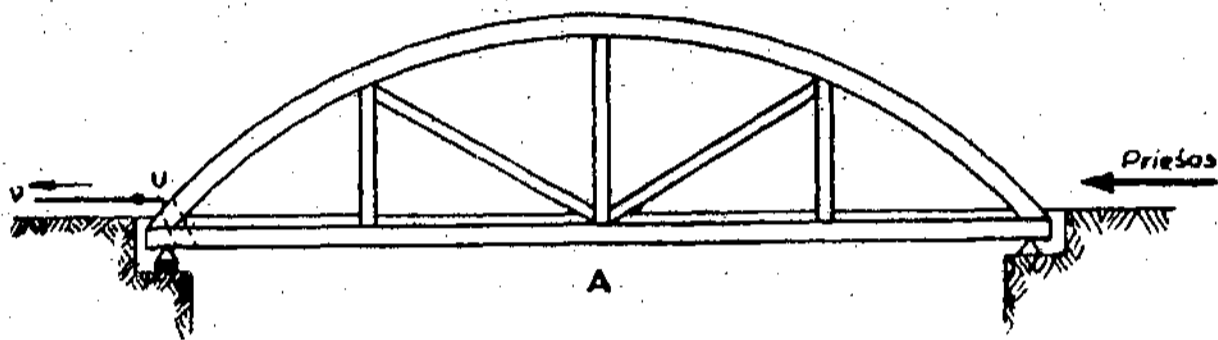

Br. 4. Įpiaustytas tiltas: Į — įpiautos tilto dalys (užtenka vienos šių trijų pažymėtų vietų). Poliai įpiaunamas iš dviejų pusių įžambiai.

liams piaustyti reikia turėti valtį. Sijos įpiaunamos iki $\frac{2}{3}$ jų storumo, išėmus ties tarpų viduriu po vieną lentą. Visi įpiovimai turi būti padaryti taip, kad priešininkas negalėtų pastebėti. Poliai gali būti įpiaunami vandenyje, žemiau jo paviršiaus bent 10 cm, sijos tik iš tilto vidaus pusės ir t.t.

SPROGDINIMAS SU RANKINĖMIS GRANATOMIS

Stambesni tiltai pavedami sprogdinti pionieriams. Bet dažnai pionierių neužtenka visiems tiltams sprogdinti. Tokiais atvejais pėstininkai patys turi mokėti susprogdinti nors nedidelį geležinių fermų tiltą su turimomis rankinėmis granatomis. Kad geležinių tiltų negalėtų pervaziuoti sunkesni vežimai, dažnai užtenka susprogdinti vieną — du užtaisus. Reikia tik parinkti tinkamas užtaisams vietas. Taip sprogdinant, reikia užtaisus dėti fermų mazguose, t. y. ten, kur sueina kelios fermos dalys. 5 brėžiny parodytos tinkamiausios vietos užtaisams. Brėžiniuose vaizduojamiems tiltams, kad per juos negalėtų pravažiuoti vežimai, užtenka tik po vieną užtaisą parodytose vietose sprogdinti. Tokiose vietose dedant užtaisus reikia daboti, kad perkirsta ferma krisdama neužsikabintų už atramos, — atitinkamai užtaisai turi būti paduoti į tar-

Br. 5. Tiltų sprogdinimas su vienu užtaisų vienoje tilto pusėje: U — užtaisai; V — viela arba virvė, priišta prie dviejų granatų degtuvų virvelių.

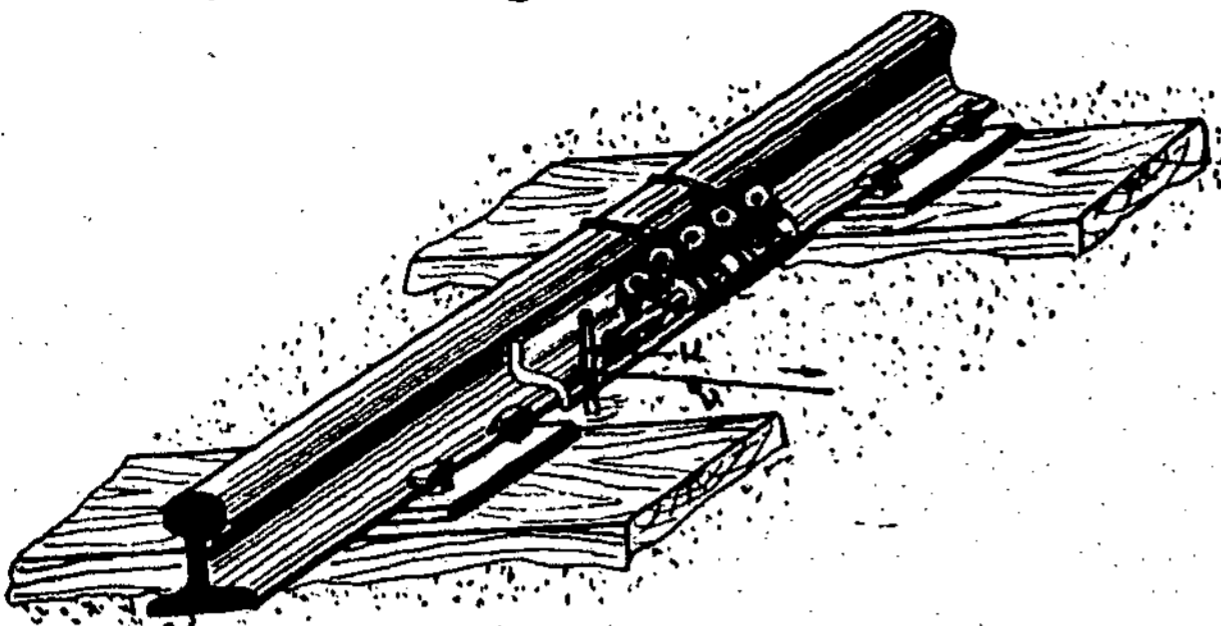
pės vidurį. Šie užtaisai dedami ferroje tarp geležinių lakštų, užpildant rankinių granatų galvutėmis visą tarpą. Užtaisai sudaromas taip: išsukami granatų koteliai ir galvutės sudedamos į maišelį, arba susukamos į audeklą taip, kad sudarytas užtaisai tampa paretų talpinamoj vietoj ir savo ilgumu užimtų visą permušamą fermos dalį. Į dvi granatas įdedamos kapsulės taip, kaip metant, ir įstatomos į užtaisą. Šias granatas su koteliais ir patį užtaisą reikia priišti prie tilto sprogdinamos dalies. Prie ištraukiamų degtuvo virvelių rišama viela arba virvė ir pratęsiama pagal kelią 200—300 m į tą vietą, iš kurios bus sprogdinamas tiltas. Sprogdinimui vielą ar virvę reikia patraukti.

Prie išardytų, sudegintų ir ypač prie susprogdintų tiltų statomi nors maži daliniai, kurie neduoda priešui pradėti atstatymo darbų. Ypač naudinga ginti tokius sugadintus tiltus, kurie buvo pastatyti per gilesnes upes, per kurias priešų pėstininkai negali pereiti, — čia priešininkui reikės daug priemonių pavartoti ir laiko sugaišti, kol tokį kad ir mažą dalinį pašalins iš kito upės kranto.

Panašiai galima susprogdinti ir geležinkelio bėgiai. Šiam reikalui, panašiai kaip tiltui, užtaisai surišamas iš 6—7 rankinių granatų, kurių 5 be kotelių, o viena ar dvi su koteliais ir kapsulėmis. Užtaisai priišamas prie bėgio sudūrimo ir apžeriamas žemėmis, pridengiamas velėnomis ir kt. Parištą vielą ar virvę

reikia pratęsti į tą pusę, iš kurios pririštas užtaisas (žr. 6 br.).

Tokiems tiltų ir geležinkelių sprogdinimams vartojamos puolamosios granatos.

6 briz.

Br. 6. Geležinkelio bėgių sprogdinimas su rankinių granatų užtaisais: K — kuoliukas; V — viela užtaiso sprogdinimui.

KELIŲ UŽVERTIMAI

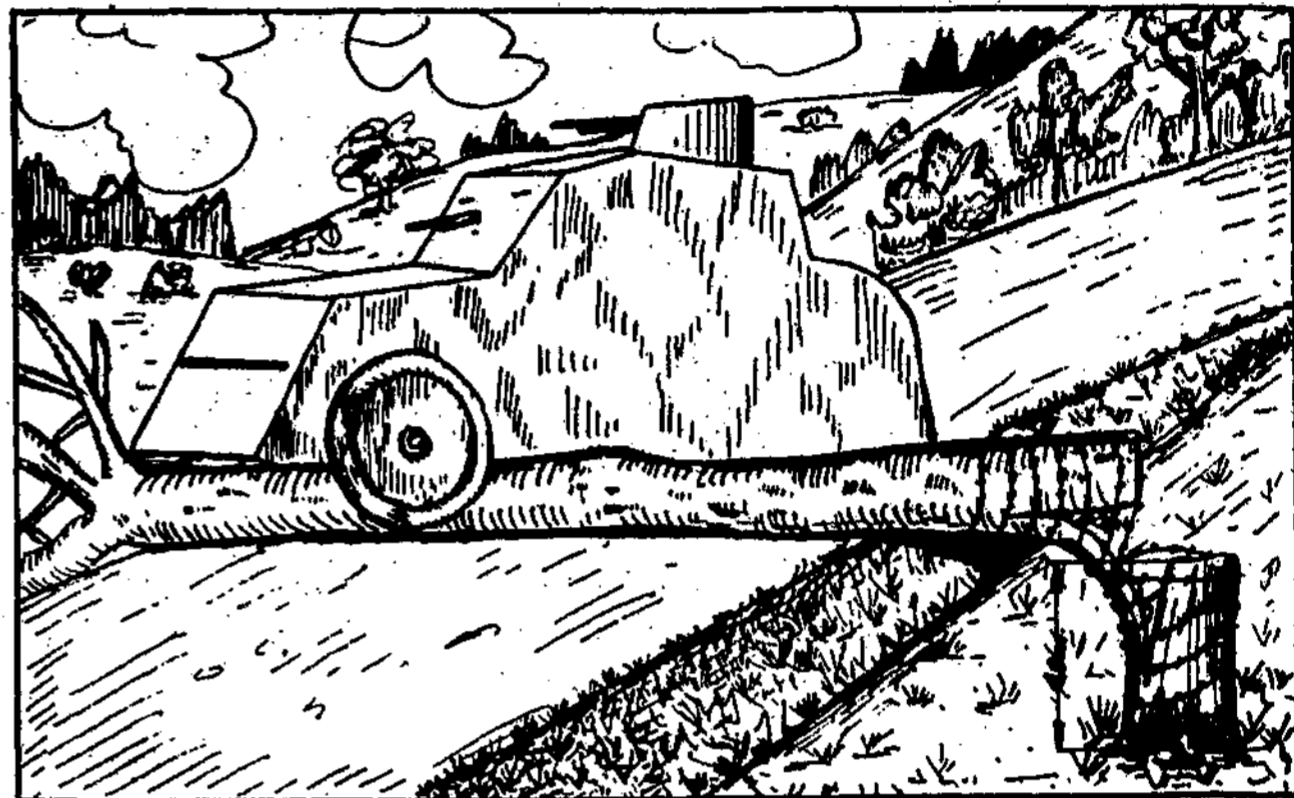
Keliai užverčiami medžiais ir akmenų prikraudais vežimais. Užvertimus reikia daryti tik tokiose vietose, kur nėra apvažiavimo, nes kitaip pats darbas neapsimoka. Prie kelio augą medžiai verčiami įstrižai kelio, viršūnes nukreipiant į savo pusę. Tokioje padėtyje užverstas medis vežimams sudaro didesnę kliūtį, nes, norint pervaziuoti per tokį medį, vienas ratas per medį persirita, bet kitas palieka kitoje medžio pusėj ir iš tos padėties vežimas (šarvuotis) negali nei pirmyn eiti nei atgal atsitraukti (žr. 7 br.).

Medžiai turi būti skerspiūklais piaunami apie pusantro metro nuo žemės ir nepakertant iš nuleidimo pusės kaip paprastai. Taip nuleistas medis nuo kelmo neatsiskiria ir todėl sunkiau jį priešui nuo kelio pašalinti. Kad medis griūtų norima kryptimi, reikia jį permesta virve kiek patraukti. Pageidautina tokius užvertimus daryti iš didesnio medžių skaičiaus, užverčiant vieną ant kito ir sukryžiuojant. Be to, nuo kelmo pradendant medžius apsukti spygliuota viela, apraizgant ir medžių šakas. Taip pat labai naudinga po medžiais kelio paviršiuje ir negiliai padėti tokius pat už-

taisus, kaip geležinkeliui sproginti. Tokio užtaiso granatos degtuvo ištraukiamoji virvelė viela pritvirtinama prie medžio apačios, o pats užtaisas pririšamas prie įkalto užtaiso duobelėje kuoliuko, kad medį patraukus įvyktų sprogimas. Užtaisai turi būti gerai paslėpti, kad jų priešų žmonės nesurastų.

Pionieriai, darydami kelių užvertimus, juos minuoja automatiškomis minomis bei fugasais ir apkrečia nuodingomis medžiagomis.

Naudojant kelių užvertimams vežimus, reikia jie sustatyti skersai kelio, numaustyti ratus, sujungti su tokiais pat rankinių granatų užtaisais, kaip medžius, ir prikrauti akmenų ar kitų sunkių daiktų.

Br. 7. Taisyklingai užverstas nestoras medis ant tilto — šarvuočių spąstai.

Sujungiant užtaisus su medžiais ar vežimais, reikia kitą darbą dirbančius žmones pašalinti ir patį sujungimą atlikti labai atsargiai, kad darbo metu neįvyktų sprogimas.

Užvertimai taip pat nors tolima sunk. kulkosvaidžių ugnimi turi būti šaudomi.

Yra ir daugiau būdų sudaryti kliūtims ant kelių, bet tai atlieka pionieriai.

Kitą kartą pakalbėsime apie kliūtis, statomas prieš pėstininkams ir raitininkams. **J. Matonis**

IŠ DIDŽIŲJŲ KARŲ VADŲ GYVENIMO

Gedeonas išėjo į karą su 10.000 vyrų. Kelionėje dykumoje jo kariuomenei pritrūko vandens ir visi kareiviai buvo be galo ištroškę, vos begalėjo paeiti.

Tik štai, pagaliau, jie priėjo upę. Beveik visi galvatrukčiais puolė prie upės ir įkišę galvas ryte rijo gaivinantį vandenį.

Tik apie 300 vyrų nepuolė taip akiplėšiškai ir siurbčiojo vandenį iš upės rieškučiomis.

— Tokių, kurie susivaldyti nepajėgia, — tarė Gedeonas, — mano karių eilėse nereikalinga. Su manim į kovą eis tik šie trys šimtai. Likusieji tegrįžta namo.

Kada Nelsono laivynas grįžo iš laimingų kautynių Egipte, vieną jo karininkų; paklausė:

— Kokia didžiausia baimė buvo pas jus, kai kariavote?

— Mūsų didžiausia baimė, — atsakė karininkas, — buvo toji, kad netaip greit pasibaigtų kautynės, kol priešas dar nesumuštas.

— Aš neabejoju, — tarė sen. graikų vadas Leonidas, — kad mūsų karžygiškumo ir drąsos išdava bus mūsų visų mirtis čia kovos lauke, bet taip pat čia tėvų žemėje aš nerandu kitos išeities, kaip tik nusilenkti likimui ir vykdyti iki galo tai, ką tėvynė yra man paliepus.

Kai senovės graikai kautynėse prie Termopilio buvo sumušti ir po kovos susirinko palaidoti žuvusius, paklausė jų vado:

— Kokį geriausią atminimą padarysime žuvusiems kariams?

— Geriausias žuvusiems atminimas, — tarė strategas, — bus tasai, kad mes, sujungę savo jėgas, vėl pulsime priešą.

Susijungę graikai žuvusių pagerbimui, iš tiesų, sumušė priešus.

Per septynerių metų karą, vienas Valenšteino karys ypač mėgo demonstratyviškai rodytis viešose vietose apiplėšytais ir kovose sugadintais rūbais.

— Šitos skylės rūbuose aiškiai liudija apie mano žygius karų lauke, — tarė jis pasididžiudamas.

— Mano sūnau, — atsakė karo vadas Valenšteinas, — per šitas skylas dar labiau matyt, kad tie rūbai dengia kūną apsileidusio ir pagyrų mėgstančio kario.

Kartą vienas pašalietis pamatė pirmąjį J. A. Valstybių karo vadą Vašingtoną valant savo batus ir be galo nustebejęs paklausė:

— Argi tai jūs valote savo batus?!

Vašingtonas, apsimesdamas nesupratęs klausimo, atsakė:

— O kaip jums atrodo: kieno gi batus galėčiau valyti?

S. Laucius

Kaip Spudulis sugavo šnipą

II.

Sodas. Ant suoloelio sėdi Spudulis su armonika rankose, groja ir dainuoja).

SPUDULIS.

Tai buvo neseniai, šiandien matau aš, rodos, Tavo akis, kaip naktį žvaigždeles.

Sukilo vėl many tos pačios meilės godos, Ir negaliu užmiršti aš tavęs.

Tu man tada sakei, kad grįžusi iš pulko,

Kaip ir tada, prispausi prie širdies;

Kad nerami žiūrėsi, ar kelelis dulka,

Kad vėl akordai pamiškėj aidės.

Ir aš visai kitoks į savo kaimą grįšiu,

Jeigu manęs dar tebelauki tu.

Nauja srovė nuplauks per mūsų meilės ryšį.

Ir ateitin mes žengsime kartu.

Taigis, taigis, kol tau ateitis saule suspindės, daug darbelių teks nudirbti pulko rajone... Po tokio „malonaus“ pasikalbėjimo su būrio vadu, ne tik meilės svaigulys iš galvos išdūks, bet ir vardą savo išrinktosios užmirši.

Kažin, ar ateis Marytė. Buvom susikalbėję. Gudri ir nuoširdi mergiūkštė! Kad kitas neprisiviliotų... Ve, bene ateina. (*Dairosi*). Tfu, kažkokį kareivį velnias atneša. Niekuomet žmogus negali ramiai pasvajoti...

BUDRYS (*ateina užsidėjęs barzdą ir ūsus, kad Spudulis negalėtų pažinti*). Labas, prieteliau!

SPUDULIS (*nusisukęs, nenorom*). Labas.

BUDRYS. Oi, pavargau. Nedidelis jūsų miestukas, bet sunku susivokti. Vos suradau komendantūrą.

SPUDULIS (*ramesnis*). Matyti, ne vietinis esi. Gera vidurvasarį gauti atostogas. Mūsų tai nė iš rajono nenori išleisti.

BUDRYS. Aš ne atostogų, aš komandiruotas tarnybos reikalais. Mažu po dūmą užtrauksim. Mano papirosai pirmos rūšies, galiu pavaišinti. (*Abu užsiriūko*). Tuščias jūsų miestas, kaip išmiręs. Kareivio nė su žiburiu nerasi. Lyg čia pulko nė kvapo nebūtų...

SPUDULIS. Pulkas poligone prakaituoja. Viena, galima sakyti, dežuruojanti kuopa tepasilikusi ir nerikiai.

BUDRYS. Pavydas mane ima. Gerą poilsį turite, puikias atostogas.

SPUDULIS. Gal kam ir puikios, tik ne mums, jei kas antra diena sargyboje. Ant visų keturių nusi-varėme.

BUDRYS. Galiu pareikšti užuojautos. Jau kaip sau nori, bet kas antra diena eiti sargybon — per sunku!

SPUDULIS. O ką padarysi. Vieni ligoniai, kiti sandėliuose trainiojasi, o tu, pilkoji bitele, — prašau, už visus. Nėra kada nė atsikvėpti. Miėgas nuo kojų verčia; eidamas žmogus klumpi.

BUDRYS. Visur tas pats. Ir pas mus žmonių saujelė, o sargybų gal bent penkios, ir vis svarbių: čia štabas, čia kasa, čia daboklė. Ach...

SPUDULIS. O pas mus manai ne svarbios sargybos.

BUDRYS. Anoks ten svarbumas — tuščius patalpas status saugoti, arba malkas.

SPUDULIS (*įsižeidęs*). Malkas! Tur būt, nestovėjai tokioj sargyboj, kad taip šneki. Pamėgintum, tai...

BUDRYS. Aš nieko nesakau. Juk ir bulvės yra valdiškas turtas. Sargybos visur svarbios.

SPUDULIS. Kvailas tu esi, nesupyk. Plieno „bulves“ saugojam, šaunamąją medžiagą, ne šiaudus. Tai ne prie tavo daboklės stovėti. Mūsų sargybos būstas toli nuo sargybinių, aplink krūmai, o tu stovi sau vienas, kaip žvakė. Šiurpas per nugarą nučiuožia, kai pamanai apie pavojų. Norėjo du sargybinius pastatyti, iš abiejų pusių, bet žmonių trūksta.

BUDRYS. Ech, visur tie patys vargeliai, bet pas mus, ačiū Dievui, dar pakenčiama. Turime sudarę didelį stygų orkestrą, turime apščiai knygų pasiskaitymui ir galingą radio priimtuvą.

SPUDULIS. Turėti ir mes turime priimtuvą, tik vasarą jis visiškai užkimeš. Maža iš jo naudos.

BUDRYS. Ve, o pas mus kiekviename sargybos būste radio priimtuvus pastatytas. Pareini sau iš sargybos ir klausais Kipro Petrausko dainelių, arba sapnuoji švelnaus valso bangų liūliuojamas. Kodėl negalėtų pas jus tokių malonumų įtaisyti.

SPUDULIS. Lengva pasakyti. Pas mus daugiau karišku apmokymų rūpinasi, šnipų pažinimu, o ne muzika. Gal ir nusimanančių nėra. Be to, reikia antenų, įžeminimų; reikia sugebančių rankų. Kas tau užsiims.

BUDRYS. Vieni niekai. Galima į telefono laidą įjungti, arba signalizacijos laidą vietoj antenos panaudoti. Reikia mokėti iš niekų padaryti malonumą!

SPUDULIS. Nepatogu. Mūsų sargybos signalizacijos laidai slaptai po žeme nutiesti, nematyti.

BUDRYS. Nesunku sutvarkyti. (*Ima iš kišenės popieriaus*). Jei, sakysim, požeminis signalizacijos laidas eina rytų kryptimi... (*Braižo*). Čia štai sandėlis, o čia sargybos būstas. Nuo sandėlio iki būsto bus koks šimtas metrų...

SPUDULIS. Ne. Bus apie šimtą penkiasdešimt.

BUDRYS. Truputį blogiau. Hm... Kur, pagaliau, jūsų laidai? kur signalizacijos mazgas?

SPUDULIS (*rodos pirštu brėžiny*). Štai čia ir čia.

BUDRYS. Puiku. Bet, kur alirmo mygtukas prie sandėlio? Ar šviesos, ar garso signalas?

SPUDULIS. Aliarmo mygtukas po stogeliu, iš vakarų pusės. Pavojaus signalai garsiniai.

BUDRYS. Pakanka. O čia, sakai, krūmai?

SPUDULIS. Taip, krūmai.

BUDRYS. O iš pietų pusės?

SPUDULIS. Iš pietų pusės griovys.

BUDRYS. Griovys... Nieko patogesnio nesugalvotum. (*Slepia brėžinį*). Radio pas jus labai lengvai galima įrengti. Jei aš jūsų pulke tarnaučiau, gerbiamas, kitaip viskas virstų; radio aparatais batus galėtų šveisti. Užsieny jau elektros bangomis mie-

gančius prausia, tik pas mus nedovonotinas atsilikimas. Pats šautuvą prižiūrėk ir valyk, pats sagą įsiūk, pats patalą išsidulkink, o technika tuo tarpu kitur stebuklus daro. Spiaut žmogus norėtų ant visko, bet kai pagalvoji, rodos, viskas savo, reikia tylėt. Ech... Pagaliau, į ką panašus mūsų apsiginklavimas... Juk jokios pažangos nematyt, nieko naujo. Net gėda.

SPUDULIS. Perdedi trupučiuką, prieteliau. Šis tas ir pas mus yra naujo. Aną vakarą į tą sandėlį kažkokias dėžes atvežė, o kas tose dėžėse, Dievas težino. Sako, nauji kulkosvaidžiai ir naujai išrastos bombos. Karininkai nepaprastai susirūpinę sandėlio saugumu.

BUDRYS. Tyčia slepia. Greičiau mėsos konservų atsargą papildė, arba sugedusius pakeitė. (*Žiovauja*). Dėkui, broluži, už maloniai praleistą valandėlę. Man laikas transportu susirūpinti. Aš atvažiuoju rusiško tabako pulkui pargabenti. Ordėnį jau turiu.

SPUDULIS. Pasakok tu savo bobutei, ne man. Išdavinės, mat, jiems tabaką...

BUDRYS. Ale ve, netikėlis. Ar to dar nežinojai. Neseniai kariuomenės vado įsakymu buvo paskelbta, kad kiekvienam rūkančiam turi būti išduodamas tabakas. Jei tau dar neaišku, aš galiu parodyti įsakymą ir paragrafą.

SPUDULIS. Prašau, parodyk.

BUDRYS. Man negaila, tuojau paieškosiu... (*Rausiasi po kišenę. Staiga atsistoja, išsitraukia pistoletą ir taiko į Spudulį*). Rankas augštin! Nesidairyk!

SPUDULIS (*sumišęs*). Nebūk mažas vaikas. Aš juokų nemėgstu.

BUDRYS (*griežtai*). Aš juokų nedarau. Rankas augštin! Jei ne, tuoj paleisiu kulką į tavo kvailą galvą. Pasimelsk prieš mirtį! Ar tu žinai, kad prieš mirtį! Ar tu žinai, kad prieš tave stovi grafas Perfakt — Neviedomskis?

SPUDULIS. Grafas... Sakeis tabako atvažiuoju...

BUDRYS. Prašyk Dievą nuodėmių atleidimo... (*Spudulis nori šauktis pagalbos, bet Budrys dar arčiau prikiša pistoletą*). Spudulis nusigąsta. Jei nenori Dievo palaimos, tai mirk pasmerktas amžinai degti pragare. (*Daro judesį, lyg norėdamas šauti*).

SPUDULIS (*puolęs ant kelių*). Pasimelsiu, pasimelsiu... Tamsta grafe, aš norėčiau atsisveikinti su Maryte...

BUDRYS. Užmiršk apie Marytę ir galvok apie amžinąjį gyvenimą. Šnipas negali taves gyvo paleisti.

SPUDULIS. Tamsta grafe, nežudyk manęs jau no... Reikalauk, ko tik nori. Aš tylėsiu, aš niekam nieko nesakysiu. Aš... (*Staiga griebia „grafą“ už kojų ir paverčia*). Aš tau parodysiu, šunsnuki, amžinąjį gyvenimą, aš tave pamokyšiu! (*Įvyksta grumtinės. Spudulis nugali Budrį ir suriša jam rankas*). Na, dabar pakliuvai, velnio vaike! Bus tau kareiviui su ginklu grasyti. (*Atsistoja. Pasitaisęs, atsikvėpęs*). Prisipažink dabar, grafe, ką norėjai mūsų pulke padaryti.

BUDRYS. Gerai, aš prisipažinsiu. Man buvo pavesta vyriausiojo šnipo įsakymu surinkti žinias apie jūsų apsiginklavimo papildymą, o paskui sandėlį išsprogdinti.

SPUDULIS. Per plačiai užsimojai, išdavike! Nebūtų pavykę. Kol tokie, kaip aš, saugos sandėlius, jokiems šnipams nepavyks jų susprogdinti.

BUDRYS. Būtų pavykę. Naktis, krūmai, sargybos būstinė už pusantro šimto metrų, sargybinis vienas, kaip pirštas... Belieka tik palaukti patogesnio momento, kai sargybinis pasitrauks nuo slaptos signalizacijos mygtuko, užmušti jį... Supratai?

SPUDULIS. Bet iš kur tu sužinojai apie slaptą signalizaciją?

BUDRYS. Man vienas kareivis išsiplepėjo. Visą išaiškino, net brėžinį padėjo nubrėžti.

SPUDULIS. Kas gi galėjo taip niekšiška pasielgti! Tokį avingalvį, tiesą pasakius, reikėtų drauge su tavimi sušaudyti.

BUDRYS. Kas išplepėjo? Jei nebūtų sufištos rankos, pirštu galėčiau parodyti...

SPUDULIS (*išsigandęs*). Dievulėliau tu mano, juk tai aš viską išpasakojau... aš...

MARYTĖ (*ateina niūniuodama*). Petreli, ką tu čia veiki? Kodėl to kareivio rankos surištos?

SPUDULIS. Toks iš jo kareivis, koks iš manęs kunigas. Šnipas jis, ne kareivis. Mane nušauti norėjo, pulko sandėlį išsprogdinti. Su juo dabar pasikalbės karo teismas. Tu pasaugok jį, Maryte, o aš bėgsiu karininkui pranešti. (*Nori eiti*).

BUDRYS. Nepasitikėk moterimi...

SPUDULIS (*sumišęs*). Tai kaipgis... h... kaip čia padarius... Gal teks nešti pačiam...

BUDRYS. Kad našta būtų lengvesnė, maloniai prašau tįmptelėti mane už barzdos, nes šiaip ar taip man gyvenimo valandos suskaitytos...

SPUDULIS. Keistas prašymas...

MARYTĖ. Padaryk žmogui gera, jei prašo, juk nesunku patraukti už barzdos.

SPUDULIS. Galima. (*Nudrėskia Budriui barzdą ir apstulbsta*). Budry... tu... rupūže...

MARYTĖ (*gardžiai juokiasi*). Šit tau ir šnipas!

BUDRYS. Taip, aš. Ar supratai dabar? Ko stovi išsižiojęs. Atrišk rankas ir atsiprašyk už „grafo“ šonų aplamdymą.

SPUDULIS (*išlaisvindamas Budrį*). Išgąsdinai tu mane, šposininke. Argi aš galėjau viską neatsargiai išplepėti! O vis dėlto sučiupau šnipą! Būtų supyškine.

BUDRYS. Tik niekam nepasigirk sugavęs, o Marytės paprašyk, kad tylėtų. Tikrasis šnipas tau negrasytų pistoletu ir nesigirtų esąs šnipas. Jis mandagiai su tavim atsisveikintų, gal pavaišintų, o naktį ir užpultų pulko sandėlį.

SPUDULIS. Na, daugiau nebesnausiu. Tegu paslaptis pasilieka tarp mūsų. Nepatogu man, supranti. (*Ima armoniką*). Prašau, Maryte, eikime kur pasi vaikščioti.

MARYTĖ. Ne, Petrai, su tavim neisiu. Tavo dainuškos linksmos, malonios, bet vien jomis gyvas nebūsi. (*Ima Budrį už rankos ir linksma su juo iš-eina*).

SPUDULIS (*maldaudamas*). Maryte, kada...

MARYTĖ. Ateitis parodysi, o pasisekimas tavo paties rankose. (*Spudulis valandėlę pasvyruoja, paskui nuliūdęs išeina priešingon pusėn*).

Uždanga

Žvalgybos lėktuvai

Kautynių laimėjimas ar pralaimėjimas pareina nuo aplinkybių, o aplinkybės sudaro šie veiksniai: priešas, vietovė, priešo ir mūsų turimos priemonės, oras, laikas, mūsų ir priešo kariuomenės moralė būseną. Aplinkybės yra vienas iš svarbesniųjų sprendimo elementų, todėl sprendžiant reikia turėti apie tai žinių. Juo aiškesnės aplinkybės, juo lengvesnis sprendimas. Žinių rinkimą, aplinkybėms išaiškinti vadinsime žvalgyba. Žvalgyba vykdoma visomis priemonėmis ir visų kariuomenės ginklų ryšių, jų skaičiuje ir aviacijos.

Žvalgo visų paskirčių lėktuvai, bet žvalgybai skirti tėra tik žvalgybos lėktuvai. Žvalgybos lėktuvams duodami šie uždaviniai: žvalgyti, sekti kautynių lauką, palaikyti ryšį ir kartais kauti žemės priešą ir kautis su oro priešu.

Pagal savo uždavinius žvalgybos aviacija skirstoma į kariuomenės, kuri įeina į organizacinę dalių sudėtį ir armijos, kuri tarnauja vadovybei ir štabams. Lėktuvų suskirstymas į tolimos ir artimos žvalgybos lėktuvus laikomas netikslu, nes kas arti armijai, tas toli divizijai ir atvirkščiai. Naujai skirstoma šiaip:

1. Pagal uždavinių rūšį: taktinė, operatyvinė ir ypatingos paskirties.
2. Pagal atlikimo būdą: žvalgyba vien tik akimis ir foto pagalba.
3. Pagal lėktuvų skaičių: vieninė — vienas lėktuvas ir grupinė — daug lėktuvų.
4. Pagal vykdymo laiką: dieninė ir naktinė žvalgyba.

Taktinė žvalgyba atlieka tokius uždavinius, kurie turi kariuomenei reikšmės duotos dienos žvalgybai. Fronto ilgis ir plotis pareina nuo reikalingų žinių, kad duotų sprendimo duomenų kitos dienos kautynėms. Operatyvinė žvalgyba aptarnauja vadovybę, vedančią ar organizuojančią operaciją. Nuo operacijos dydžio pareina žvalgybos objektai, gyluma ir plotis. Ypatingos paskirties žvalgyba vedama augštosios kariuomenės vadovybės, sprendžiant didelius uždavinius, turinčius strateginės reikšmės.

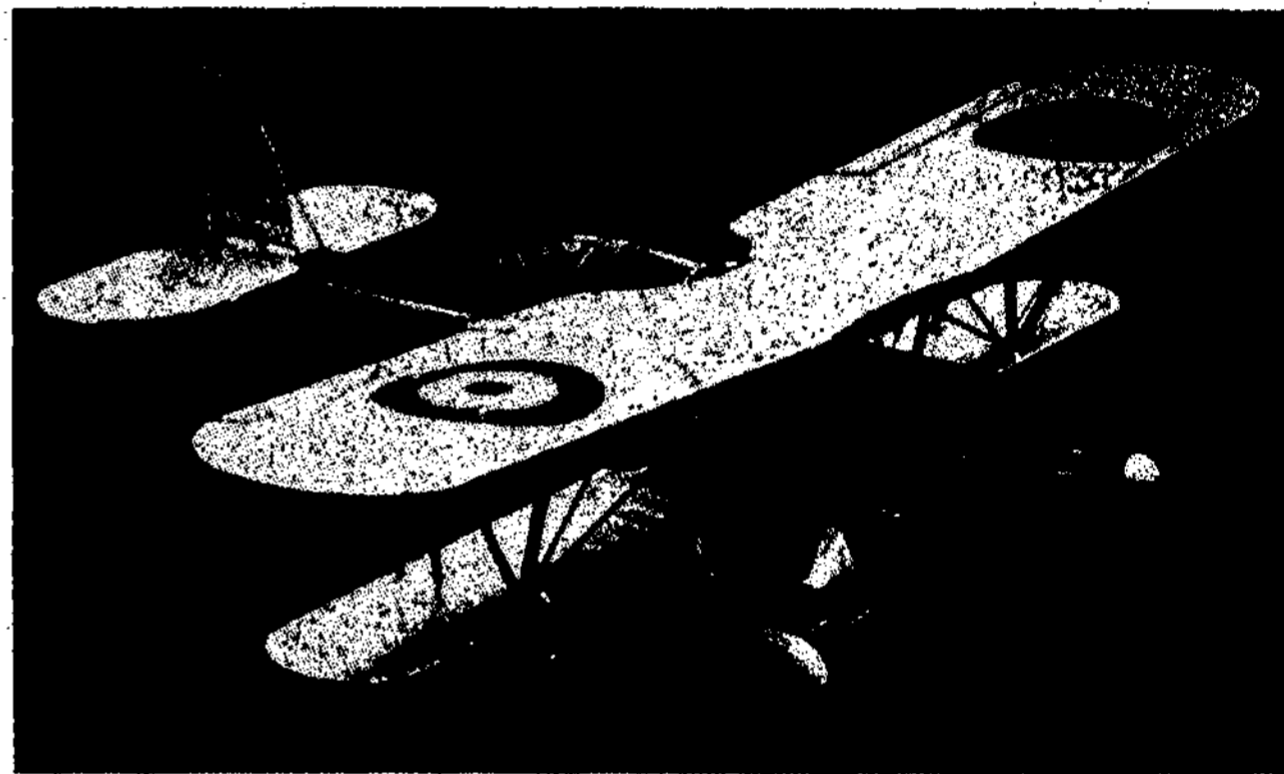
Vizualinė arba žvalgyba akimis atliekama naudojantis žiūronais, teleskopiškais akiniais, viską užrašant ir braižant schemas. Ją galima atlikti dieną ir naktį, išžvalgant gana didelius plotus ir tuojau perduodant surinktas žinias. Bet sunku atskirti daug panašių punktų, teisingai spręsti apie sudėtingus objektus, iššifruoti užmaskuotas vietas. Ji atliekama, kai reikia sekti nuolat besikeičiančias aplinkybes ir greitai pranešti, kai reikia duoti vadovybei bendrą vaizdą tam ar kitam rajone, kai oro sąlygos neleidžia fotografuoti.

Foto žvalgyba atliekama, kai reikia duomenų apie svarbius objektus ir patikrinti žvalgybą kitomis priemonėmis, kai objekto detalės sunku užfiksuoti vizualine žvalgyba, kai objektas užmaskuotas, kai žvalgyba neskubi ir turima laiko laukti foto nuotraukų išdirbimo. Šioji žvalgyba patiekia tikrų duomenų apie duotą žvalgyti objektą ir padeda išaiškinti užmaskuotas vietas. Bet priklauso nuo oro sąlygų ir laiko; foto nuotraukoms padaryti reikia laiko, reikia skristi tam tikram augštyje ir nustatyta kryptimi, kas sudaro pavojų būti numuštam, daugiau reikia lėktuvų tam pačiam plotui išžvalgyti, negu vizualine žvalgyba.

Bendrais atsitikimais tą patį objektą žvalgo vienas lėktuvas, bet jei priešo aviacija ir priešlėktuvinė apsauga aktyvi, o būtina reikia surinkti žinių apie

saugomą objektą, tai siunčiami keli lėktuvai, kuriuos lydi ar tam tikram rajone saugo naikintuvai. Iš jų vienam duodama žvalgyti, o kiti tuo tarpu saugo ir gina nuo priešo naikintuvų, bet ir jie ne visiškai atleidžiami nuo pareigos žvalgyti, kad tuo atveju, kai lėktuvas, turėjęs uždavinį žvalgyti, būtų numuštas, likusieji turėtų ir galėtų suteikti žinių.

Žvalgoma ne tik priešą, bet ir savo kariuomenės išsidėstymą, kai norima patikrinti dalių užsimaskavimą, matomumą dieną ir naktį ir ar visos priemonės panaudotos priešlėktuvinei apsaugai, Atidi savo ir priešo kariuomenės žvalgyba, atidus ir kruopštus žvalgo ir piloto pasiruošimas ir žvalgybos vykdymas, tikras ir greitas orientavimasis visokiais atvejais suardo slapčiausius priešo planus ir apsaugo savo kariuomenę nuo netikėtumų, o tuo būdu ir nuo neužtarnauto ir nelemto kautynių pralaimėjimo.

Belgų — Fairey „Fox“

Nekalbant jau apie geriausius žvalgybos lėktuvo įgulos savumus, reikia, kad ir pats lėktuvas atitiktų visus modernišką žvalgybos lėktuvo reikalavimus ir būtų pranašesnis techniškais duomenimis už priešo lėktuvus. Šios paskirties lėktuvas turi būti dvivietis ar trivietis. Dėl triviečio lėktuvo naudojimo žvalgybos tikslams dar ginčijamasi. Jo šalininkai sako, kad žvalgybos lėktuve turi būti dar kulkosvaidininkas, kuris sektų oro priešą ir su juo kautųsi, o žvalgas nebūtų trukdomas atlikti savo uždavinį. Dviviečio šalininkai sako, kad kulkosvaidininko žvalgybos lėktuve buvimas padarytų jį grioždiškų ir nevikriu, kas ir trukdytų sėkmingai žvalgyti. Tuo tarpu oro priešą gali sekti ir pilotas, kuris šiam reikalui turi pakankamai laiko, o kai priešas puls, tai vis vien žvalgo darbas bus trukdomas ir jis arba turės griebtis kulkosvaidžių arba, jei jį kas pavaduos, sėdėti. Tai ateities klausimas.

Be didelio vertikalio ir horizontalio (iki 350 km, per valandą) greičio, be didelio naudingo krūvio, be gero apsiginklavimo, žvalgybos lėktuvas turi turėti gerą matymo lauką, todėl geriausiai tinka viensparniai su sparnu viršuje liemens.

Dviviečių žvalgybos lėktuvų statyboje greičio atžvilgiu pirmoje vietoje eina Belgija su lėktuvu, (kuris drauge laikomas ir dienos bombonešiu):

Fairey „Fox“ — variklis 650 a. j., greitis 348 km, augš. lubos 11.200 m. **Stampe Vertonger 5** — variklis 340 a. j., greitis 272 km, augš. lubos 7.500.

Su trivečiu Belgiją, pralenkia Italija, kurios lėktuvas:

Caproni III — varik. 750 a. j., greitis 350 km, augš. lubos 6000 m. Fiat BR 3 (dviv.) — variklis 950 a. j., greitis 250 km, augš. lubos 6.000 m.

Toliau, Anglija su dviviečiais, skirtais įvairiems tikslams:

Hawker Audax — varik. 525 a. j., greitis 300 km, augš. lubos 7.600 m. Westland Wallace — varik. 560 a. j., gr. 276 km, augš. lubos 10.650 m. Fairey Gordon — varik. 534 a. j., gr. 212 km, augš. lubos 6300 m.

Iš didžiųjų Europos valstybių (greičio atžvilgiu) bene paskutinioje vietoje yra Prancūzija:

Mureux 113 R2	— varik. 650 a. j. gr. 320 km., augš. l. 10600 m.
Breguet 27/3A2 B2	— „ 600 „ „ 310 „ „ 10000 „
Potez 39 A2	— „ 600 „ „ 298 „ „ 9300 „
Potez 25 A/B2	— „ 480 „ „ 230 „ „ 7500 „
Breguet 10 A2/B2	— „ 500 „ „ 217 „ „ 6500 „

Po didžiojo karo susikūrusių valstybių priešakyje visais atžvilgiais reiktų pastatyti Lietuvą su mūsų plk. inž. **Gustaičio konstrukcijos Anbo IV**, kurio duomenys pralenkia ir kai kurių senesnių valstybių. Bet apie Anbo tipus parašysime kita proga.

Dar šiek tiek juda pirmyn ir lenkai su savo: **Potez 25** — variklis 500 a. j. greitis 235 km, augš. lubos 7.500 m. **P.W.S. 19** — varik. 520 a. j., gr. 255 km, augš. lub. 7.200 m.

Tai tiek geresniųjų žvalgybos lėktuvų tipų, kurių kiekviena valstybė turi geresnių ir blogesnių skaičiumi. Bendrai, žvalgybos lėktuvai sudaro apie 25% visų paskirčių lėktuvų. Šis procentas pastovus nuo pat aviacijos panaudojimo karo reikalams. Nuo 1914—1931 m. žvalgybos lėktuvai skaičiumi ir procentais taip atrodė:

	1914 m.	1918 m.	1931 m.
Prancūzija	200 lėk.,	1505 lėk.,	45,3% — 49%
Anglija	50 „	503 „	28,6% — 300 l., — %
Vokietija	232 „	1442 „	52,8% — —
Lenkija	— „	— „	— — 396 l., 60%

Kodėl tiek, o ne daugiau ar mažiau laiko vienos ar kitos paskirties lėktuvų, tai pareina nuo kiekvienos valstybės geografinės padėties, kaimynų dydžio ir daug kitų veiksnių.

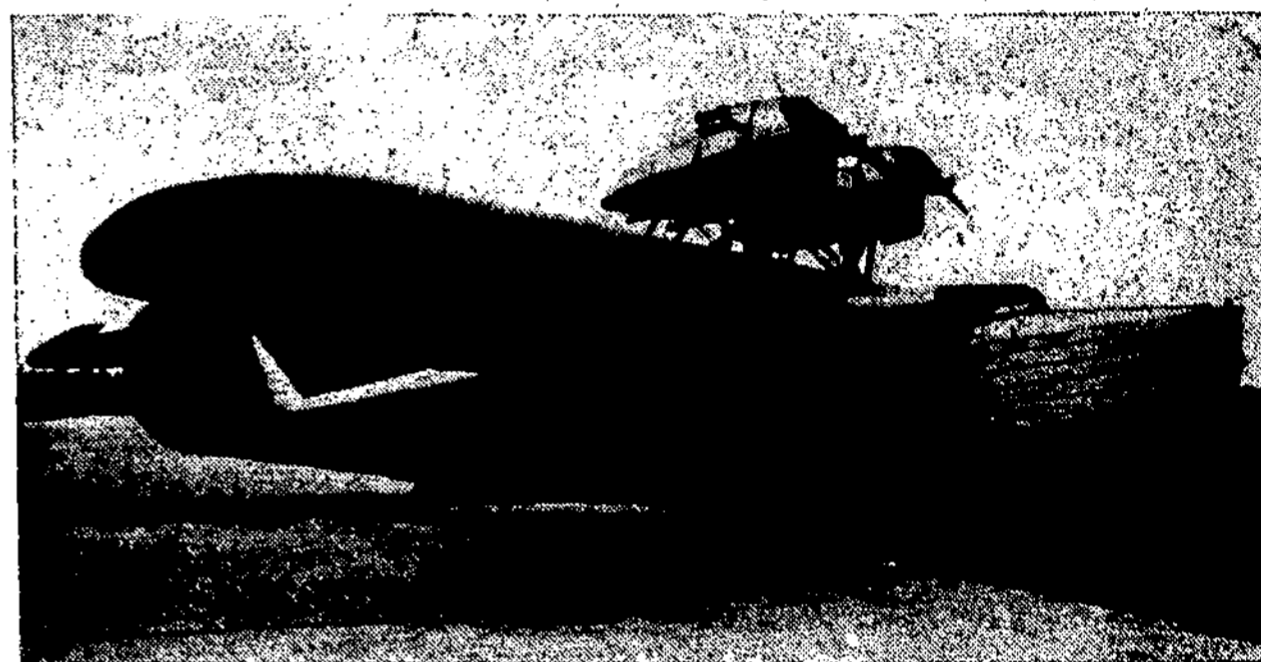
Tobulindami žvalgybos lėktuvus, daugiausia kreipiama dėmesio į lėktuvo apšaudymo ir matymo lauko padidinimą. Didesnis galimumas šaudyti į visas puses leidžia ir geriau gintis nuo priešų lėktuvų ir sėkmingiau juos pulti. Didesnis matymo laukas leidžia žvalgui ir pilotui, be posūkių ir įvairių lėktuvo manevrų, matyti didesnę žemės ir oro plotą, kas labai svarbu žvalgant gyvus judančius taikinius. Ne tik, kad lėktuvo sparnas gali uždengti, bet gyvi taikiniai gali greitai pasislėpti.

Matyti iš oro žemę ir ant paviršiaus esančius daiktus kliudo didelis lėktuvo greitis, augštis, atstumas, žemės paviršiaus fonas, laikas, atmosferinės sąlygos, taikinių pobūdis, matymo kampas, t. y. kampas tarp iš nuleisto lėktuvo į žemę statmens ir išstrižainės nuo lėktuvo iki stebimo daikto.

Matymo atstumas laikomas geras, kai jis lygus dviem lėktuvo nuo žemės pakilimo augščiams, ir blogas, kai toliau kaip trys augščiai, skaitant nuo esančios statmenai ties lėktuvu vietos iki žvalgyimo taikinio. Kampas matyti yra geriausias, kai jis lygus 0, t. y. tada, kai žiūrėjimas iš lėktuvo tiesiai žemyn, geras, kai ly-

gus 45 ir blogas, kai didesnis negu 80 laipsnių. Su atstumu, augščiu ir kampu turi sąryšio ir lėktuvo greitis, nuo ko pareina ir žvalgyimo — sekimo laiko ilgis. Pav., lėktuvas lekia 3000 m augštyje su greičiu 240 km per valandą, arba 60 m. per sekundę, matymo kampas lygus 45 laipsniams, matymo atstumas lygus 2 lėktuvo augščiams, tai $3000 \times 2 : 60 = 100$, t. y. 100 sekundžių galėsime stebimą daiktą gerai matyti. Tuo tarpu, kai paėmę visus kitus duomenis tuos pačius, o tik augštį sumažinę iki 30 m, gausime $30 \times 2 : 60 = 1$, t. y. tegalėsime stebėti tik vieną sekundę. Iš čia seka, kad žemai skrendant tenka lėktuvo greitis mažinti, nes jo nemažinant ir augščio nedidinant žvalgas mažai ką tepastebės.

Augščio iki neriboto didžio irgi negalima didinti, nes viena, kad lėktuvai nekils, o antra, iš didelio augš-

Anglų lėktuvas amphibia, kyla ir tupia ant vandens ir žemės

čio silpniau smulkesni daiktai matyti. Laikoma, kad šie daiktai matyti:

Grupė raitininkų ir pėstininkų iš	800—1000 m,
Patrankos šovinių vežimai, gurguolės iš	1000 „
Kariuomenės vora ir atskiri apkasai iš	1500 „
Didesni kariuom. junginiai atskirose vietose iš	2000 „
Atskirai garvežys ir vagonai iš	2500 „
Didelės gurguolės voros iš	3000 „
Šaudanti baterija iš	3500 „
Traukiniai stotyse ir apkasų linijos iš	4000 „
Traukiniai kelyje iš	5000 „

Žvalgas, pastebėjęs kurį nors objektą, ne iš karto sprendžia, ką ten pamatė, bet savo stebėjimą dalo į tris zonas: 1. pastebėjimą, 2. smulkų tyrimą ir 3. patikrinimą. Pastebėti daiktus gali iki 3 augščių atstumo apie 80 laipsnių kampu, bet tuo laiku dar negalės spręsti, ką pamatė. Šį momentą judantieji gyvi taikiniai dar gali pasislėpti ir, kai lėktuvas atskris į tyrimo zona, t. y. kada daiktus mato 45 laipsnių kampu, žvalgas nieko nematys ir pamanyš, kad jo pastebėjimas buvo klaidingas. Ypač lengva pasislėpti gyvenamose vietose arba miške. Tik čia nereikia stovėti toje gatvės ar miško kelio pusėje, kurioje žvalgas galėtų pastebėti nepasisukęs atgal. Žvalgas tik tada sukasi atgal žiūrėti, kai jis tyrimo zonoje aiškiai ką nors pastebėjo ir dabar dar praskrisdamas nori patikrinti, o patikrinimo atstumas ir kampas yra lygus pastebėjimo kampui ir atstumui.

Laikas ir atmosferinės sąlygos ir trukdo ir padeda žvalgyti. Žvalgyti dieną daug lengviau, bet užtat priešas greičiau pastebės, naktį — atvirkščiai. Lietus, rūkas, sniegas, vėjas, darganos, debesys sunkina žvalgyti, bet drauge ir dengia nuo priešų aviacijos ir priešlėktuvinės apsaugos puolimų.

Kad žvalgybos lėktuvas atitiktų visus reikalavi-

Cipr. Ladrūnėlis

FUGASAS PILVE

(Linksmi ats. pionierių atsiminimai)

Tai buvo aną didžiosios pergalės dieną, kada batalionas užimdamas naują poziciją išsiskleidė panerio šlaitų apkasuose, kurie taisyklingais kremaljeriais tęsiasi nuo pušyno ligi plačių, lygių lankų. Šautuvai sugulė ant brustverių, kuprinės atsirėmė į traversus, kulkosvaidžiai sutūpė į savo lizdus ir visų kareivių stiklinės akys nukrypo į užnerio krūmus, kur įstiprino taip neseniai atsitraukęs priešas. Jų kaktose prakaító lašus išspaudė ne nuovargis, ne kaitrioji saulė, bet tas pašėlęs ūpas, tas nekantrumas laukiant

„Oerlikonai“ pasirengę sutikti lėktuvų ataką
Balčiūno foto

mus, jis norima paversti universaliu lėktuvu. Jo techniški duomenys turi mažai tesiskirti nuo naikintuvų, jo apginklavimas turi pasiekti tokį laipsnį, kad jis sėkmingai galėtų kautis su priešo įvairių paskirčių lėktuvais; jis turi tikti palaikyti ryšį, korektuoti artilerijos ugnį, lydėti pėstininkus ir drauge kauti žemės priešą. Visam tam atlikti jis turi turėti radio imtuvą ir siųstuvą, foto aparatą, bombų mėtymo taikiklius ir instaliacija, akلام ir nakties skridimui prietaisus.

Jau dabar kai kuro valstybės, pav., Belgija, Italija ir mūsų karo aviacija turi panašios konstrukcijos lėktuvų, kurie, be žvalgybos tikslų, turi ir kitų, kaip tai: žemės priešų puolimas, bombardavimas, artilerijos ugnies korektavimas. Visos valstybės siekia universalus žvalgybos lėktuvo ir greit to pasieks.

Pilotas A. M.

nesulaukiant, kada vadas įsakys pulti priešą ir jį visai sutrupinti. O kaip jis netoli. Jie mato lankose nuo vėjo banguojančią žolę, mato kaip Nerio vanduo plauna, bučiuoja paskubomis pastatyto tilto polių, kurį atsitraukdamas priešas nespėjo susprogdinti, mato net, kaip anoj pusėj vienur kitur saulėje sublizga neužmaskuotas šalmas, arba perdaug rūpestingai nušveistas šautvas. Bet įsakymo vis nėra ir nėra.

Saulė jau siekė medžių viršūnės, šešėliai nutįso toli į rytus, apkasų nišose pasidarė tamsu ir tai tada kulkos greitumu perlėkė žinia, kad batalionas paskirtą uždavinį atliko, kad vadas labai patenkintas savo kareiviais, kad rytoj išsirikiavusiam batalionui vadas pasakys taip malonią padėką „ačiū vyrai už pastangas“ ir kad jie griautiniu sugriauš „tėvynės labui“, o paskui malonus poilsis, linksma kelionė į kareivines su dainomis ir muzika. Kiek galvų, kiek širdžių, tiek svajonių, bet vadas jokio įsakymo neduoda. Juodoje tamsoje paskendo laukai, miškai ir krūmai, Nerio lankose išsidraikęs rūkas keistomis šmėklomis pavirto, bet šautuvai vis tebeguli ant brustverių, kareivių akys vis tebenukreiptos į anapus Nerio.

Tik dešiniajame sparne, kur apkasai virsta užpakalinėmis susisiekimo eigomis nejaučiama karo nuotaikos, nes pulko virėjo dešinioji ranka, vyriausias dainininkas eilinis Kulnelis savo jaunesniems ginklo draugams pasakoja praėjusių metų manevrų atsiminimus.

— Dabar tai tik juokai, bet pernai, kad jūs būtumėt matę, tai oo! Buvo karšta. Suprantat mūsų kuopa puolė tankų batalioną ir taip prispyrėme, kad tuos, kurie nenorėjo pasiduoti, suvarėme į Nerį.

— Meluoji šiaučiau! — užprotestavo kažkas garsiai nusispiovēs.

— Meluoju, kas man iš to melo, košės neišsivirsi, jeigu netiki, tai pasiklausk būrininką, atsirado mat... Ir ne vienas būrininkas matė. Ana ten, ant kalvos, stovėjo daug iš Kauno atvažiavusių svečių, karininkų, buvo net anglų, prancūzų. Ir jie visi stebėjosi, gyrė mus, o paskui, kai vadas padėkojo už narsumą, tai tie ponai mums pilnus duonmaišius saldinių pripylė...

Ir kaip tik dabar iš rūke skęstančio pušyno išlindo keletas juodų šmėklų ir greitai artėjo į apkasus. Kas jie — niekas nežinojo. Jų galvas dengė šalmai, rankose šautuvai, prie diržo makštyse kirvis, žnyplės, arba pro pečius kyšo kastuvo kotas. Jie ėjo į apkasus sušilę, palinkę, nes jų pečius slėgė sunkios kuprinės.

— Ot tai tau ir kareiviai, — šyptelėjo eilinis Kulnelis, — mes prakaituojam, kariaujam, o jie kaip duobkasiai ar miško kirtėjai slankioja pamiškėmis, tur būt, jau lavonų, žalčiai, ieško? Aiškiai matyt, kad nė lauko tarnybos statuto nemoka.

Bet taip kalbėdamas eilinis Kulnelis apsiriko, o ir labai. Iš miško išlindusios šmėklos nebuvo duobkasiai, nei kryžių dirbėjai, bet pionierių sprogdintojų skyrius, kurie turėjo uždavinį — naktį nuimti medinį Nerio tiltą. Dėl to jie ėjo greitai, dėl to jie buvo

sušilę ir palinkę, nes jų kuprinėse prikrauta kvepiančio dinamito. Jie atėjo iš užpakalio, pailsės čia valandėlę, susitvarkys „perkūno pyragus“ ir prisidengdami tamsa vėl slinks į priešų pusę, medinio tilto link, prie polių pririš užtaisus, nuties ilgus laidus, pasuks mašinėlės raktą ir tada į jį trenks ne dangus, bet pionieriškas, viską naikinąs perkūnas, sudrumdamas tyrą vandenį, sudrebindamas nakties tylą, į padanges iškeldamas sijas ir apsodus. O tai tik tada batalionas bus atlikęs savo uždavinį, nes pėstininkai nuvijo priešą už upės, o pionieriai sudarys kelius jam grįžti.

Bet šito nežinojo eilinis Kulnelis ir todėl jis taip skaudžiai apsiriko. Jis dar kartą priėjo prie atėjusių, kirviais ir kastuvais ginkluotų „duobkasių“ ir, žūt būt, pasiryžo sužinoti jų tarnybinę paslaptį.

— Ar, vyrai, iš ariergardo?

— Tai taip, — atsakė „duobkasys“ dėdamas kuprinę ant brustverio.

— Ar mūsų laimėjimas ten jau žinomas?

— Na tai kaip, pergalės garsas už varpus garsiau skamba, štai pilnas kuprines saldainių jums nuvado atvilcome už narsumą, — lyg su pirštu į dangų pataikė „duobkasys“, atspėdamas eilinio Kulnelio giliausias svajones.

— Iš tikrųjų? — nenorėjo anas tikėti.

— Na štai, pauostyk, matai kaip kvepia, tikri marmolediniai saldainiai... Ir brangūs, štuka vis po du litus, — skaitydamas kvepiančius, popieryje įvyntus gabalėlius kalbėjo duobkasys, žadindamas eilinio Kulnelio pilve snaudžiantį vilką.

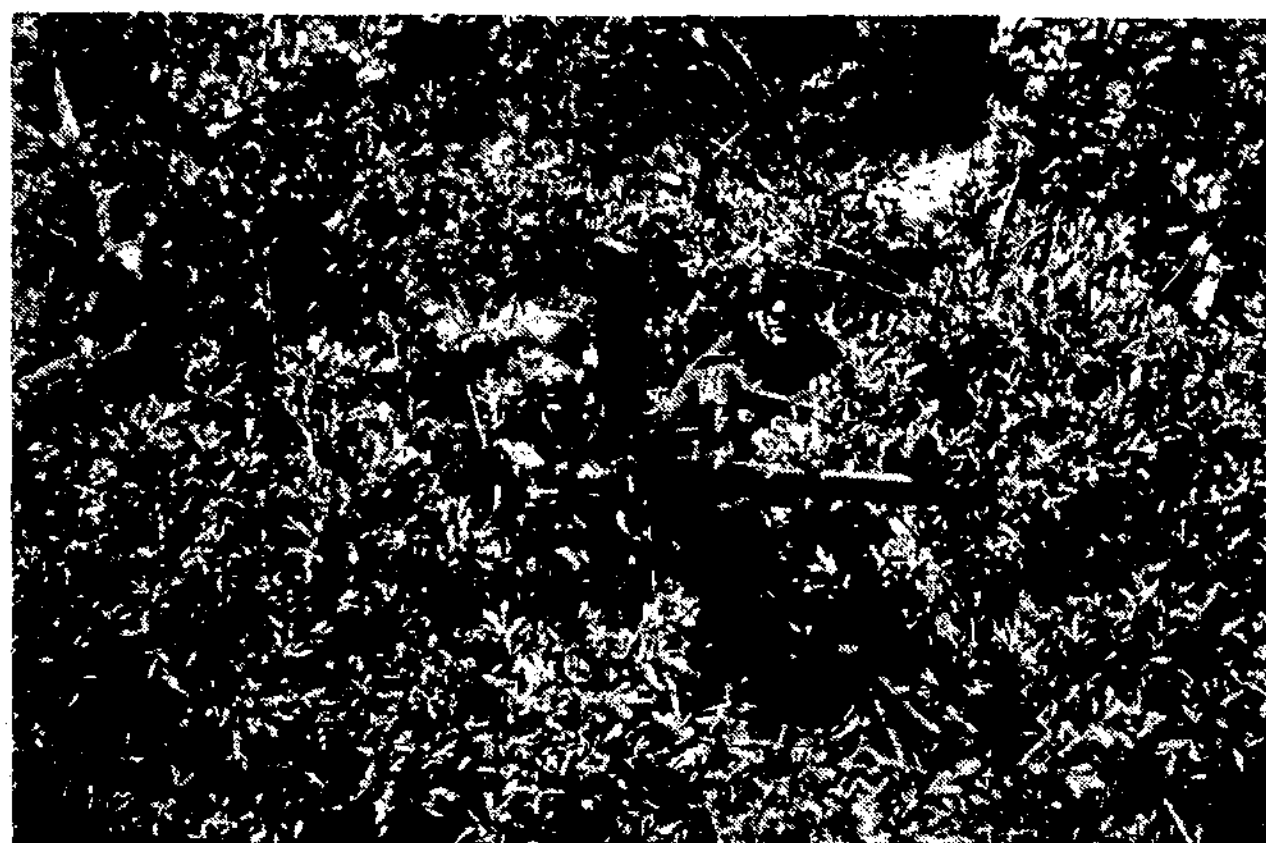
— Duok, broliuk, pamėgint vieną.

— Argi nežinai, kad kariuomenėj ir dovanos porcijomis dalinamos. Palauk, ateis eilė — gausi.

Bet jis nelaukė. Tuo metu, kai „duobkasys“ išdėstęs savo „perkūno saldainius“ kalbėjosi su draugu, Kulnelis padarė magišką fokusą ir vienas gabalėlis atsidūrė jo kelnų kišenėje. Padaręs sau šį malonumą jis išnyko juoduose apkasų grioviuose, o netrukus po to išnyko ir „duobkasių“ skyrius juodose lankose.

Tą naktį dėjosi nepaprasti dalykai. Skubančius debesis laižė prožektorių šviesos, sekimo punktuose ir štabuose zirzėjo telefonai, Nerio pakrantėmis gūrinėjo patruliai, po priešų paliktu tiltu, lyg didžiuliai pasakų vorai kabinėjosi pionieriai sprogdintojai tiesdami laidininkų tinklus, rišdami dinamito užtaisus, o taisyklingais kemaljeriais išsitiesusių apkasų dešiniame sparne apviltas eilinis Kulnelis suvalgė nukniauktą „marmoledinį saldainį“. Jis buvo neskanus, nepanašus į tuos, kuriuos pirkdavo siuvėjo dukteriai, bet užtat turėjo kažkokį malonų, patraukiantį kvapą. Tai niekis, galvojo eilinis Kulnelis prarijęs visą 70 gramų dinamito, sako, brangūs saldainiai niekuomet nepasižymi įkyriu skanumu!

Bet nenurijo Kulnelis dar nė paskutinės seilės, dar neišsikrapštė dantų, kai devyni žaibai sužaibavo ant Nerio tilto, kai iš miego nubudinta gamta sustaugė pragarišku riksmu ir perkūnų aidais sudrebėjo pušynai... Ir tai tuomet eilinis Kulnelis suprato „duobkasio“ klastą, tik tada jam prieš akis pasirodė nuoga teisybė, nes tik tuomet jis prisiminė, kaip pamokų metu kapitonas pasakojo apie sprogstamąsias medžiagas, minas, fugasus. Jis griebė sau už žiaunų, griebė už pilvo, bet jau pagerbta, amen! Dinamitas

7 p. p. vykusiai užmaskuotas „Oerlikonų“ būrys sutinka puolančius priešų tankus.

Balčiūno foto

aiškiai suvalgytas ir tik kvepiančio vaškinio popierio kvadratas jo rankose telikęs.

— Galas jau, — suaimanavo eilinis Kulnelis sėdamas apkaso griovy, — aš sprogsiu kaip granata, kaip šrapnelis, kaip 2000 kilogramų aero bomba, kurią priešlėktuvinėj parodoj mačiau! — ir skaitydamas paskutines sekundes galvojo koks gražus buvo jų gyvenimas.

O kai sugrįžo purvini, šlapi pionieriai su tuščiomis kuprinėmis, tai rūsčiai keikė savo dalį eilinis Kulnelis, kad iškovojęs batalionui tokią garbingą pergalę negalės dalyvauti džiaugsmo šventėje, nepaduos balso skambančio dainomis. Bet turėdamas vilties kibirkštėlę jis paklausė pirmąjį sprogdintoją:

— Laimės vaike, sako ir didžiausią niekšą sušaudant išpildo po paskutinį norą, ir motina mirštančiam sūnui palaidūnui atleidžia didžiausias nuodėmes, tad išpildyk, geradėjau ir mano paskutinį gyvenimo norą, pasakydamas nuo ko sprogs dinamitas, pirakselinas ir kitas kvarabas? — ir išgirdęs žiaurią tiesą, kad tie „perkūno pyragai“ sprogs nuo visokių kapsulių, uždegimo, trynimo ir sutrenkimo jiš prarado paskutinę viltį ir įpuolė ne tik į nusiminimą, bet ir į giliausią apkaso griovį vos ištardamas:

— Tik Archangelo trimito balsas Paskutinio Teismo dieną mane teprikels!

Bet ir šiuo kartu apsiriko eilinis Kulnelis, nes kai aušrai beauštant suskambėjo ne Archangelo, bet trimičiaus pučiamas trimitas, pranešdamas apie manevrų baigimą, Kulnelis kėlėsi iš griovio, ėmė savo šarvuotę ir ėjo į susirinkimo vietą. Atėjo jis paskutinis, atsinešė vėlybo rudens veidą ir prisistatė viršilai:

— Tamsta viršila, eilinis Kulnelis, prašau leist pranešt!

— Prašau.

— Tamsta viršila aš negaliu stot rikiuotėn, nes esu pavojingas asmuo.

— Na, kaip tai, — nustebo viršila.

— Tamsta viršila, mano pilve yra fūgašas.

— Chachaaa! — suklegėjo kuopa, o viršila taip ir nesuprato, dėlko eilinis Kulnelis yra pavojingas asmuo, nes klausiamas nesisakė, kas su juo iš tikrųjų atsitiko. Kaip gi sakysis vogęs valdišką daiktą ir dar sprogstamą medžiagą — verčiau sprogt nenubaustam.

Pasirodė tankai

Gavėno foto

Reikalingi auklėjimo

Kariuomenė — gyvenimo mokykla. Joje kareiviai mokomi, be karo mokslo, dar tvarkos, švaros, padoraus elgesio ir t. t. Atrodo, kad gali ir pakaktų tokio auklėjimo, kada trumpas tarnybos laikas ir negalima visapusiškai auklėti. Tačiau, dar ne visas reikalingas auklėjimas skiepijamas. Dėl to čia noriu paliesti tą užmirštą auklėjimo sritį, kuri irgi reikalinga kareiviams. Jei jau ne visiems, tai nors mokomųjų komandų ar kuopų mokiniams — būsimiesiems puskarininkiams.

Štai karo mokykloje kariūnai — būsimieji karininkai — mokomi, be karo mokslo, padoraus elgesio savų ir visuomenės tarpe, dar šokti, padoriai valgyti ir daug kitų reikalingų karininkams dalykų. Aplamai, auklėjami taip, kad, tapę karninkais, įvairiose vietose ir įvairių žmonių tarpe savo elgesiu ir šauklėjimu nepadarytų gėdos mokyklai ir kolegoms. O į mokyklą juk stoja įgiję jau ne tik bendrąjį mokslą, bet ir išauklėjimą. Ir vis dėlto auklėjami toliau joje.

Kas drįstų pasakyti, kad tokio išauklėjimo nereikalingi liktiniai puskarininkiai ir kiti. Aišku, reikalingi. Tik kur jiems pasiekti jį, jei nemoko dalių mokomosiose komandose ar kuopose. Jei ir moko tai ne viską, kaip karo mokykloje. Štai į dalių mokomasias komandas ar kuopas daugiausia patenka kaimo ar kiti bernužėliai, dažniausiai su pradžios mokslu. O apie jų išauklėjimą netenka ir kalbėti. Jie nei pradžios mokykloje, nei šiaip gyvenime negalėjo ir neturėjo progos pasimokyti iš ko nors geresnio išauklėjimo, koks jiems būtų reikalingas gyvenime. O be to, ir ne labai tereikėjo tarp lygių sau žmonių gyvenant siekti kažin kokio išauklėjimo. Todėl nenuostabu, jei tokie, tapę puskarininkiais, nemoka ne tik atitinkamai elgtis viešose vietose, bet dažnai ir valgant.

Tokiems visur tenka dėl šio trūkumo rausti ir varžytis, kad išvengtų gėdos ir neparodytų savo neišauklėjimo. Tokių būseną pasidaro visiškai apgailėtina. Dėl to juk jie nekalti.

Ir tokie, palikę liktiniais, lankosi teatruos, baliuos,

svečiuos ir kitur, kur visuomenės akys dažniausiai krypsta į karius. Tegul tik toks čia savo neišauklėjimu padaro kokį netaktą ar išsišokimą, tuoj visi atkreips dėmesio į jį ir padarys jo pačio ir kitų liktinių sąskaiton atitinkamas išvadas.

Štai ko trūksta, jei ir ne visiems, tai galiu drąsiai tvirtinti, kad daugumai liktinių. Taigi, kai tuo tarpu ūktiniai visiškai išauklėti kariškai ir išmoksinti jiems reikalingų karo dalykų, trūksta jiems visuomeniško išauklėjimo. Taigi ar ne spraga?...

Tiesa, Kauno įguloj yra liktinių, įgijusių gal ir pakankamai išsiauklėjimo, kurie gėdos nepadarys saviems. Tačiau negali lygintis su jais provincijos liktiniai. Kai Kauno liktiniai turi iš ko ir kur vienokio ar kitokio išauklėjimo pasimokyti, tuo tarpu provincijos — ne. Šiam nenormalumui prašalinti galima tik pamokų ar paskaitų keliu dalyse.

Geriausia toks auklėjimas tikėtų mokomoms dalims. Čia, ar tai atliekamu laiku ar šventadieniais karininkai bent porą valandų per savaitę galėtų pamokų ar paskaitų pavidalu pamokyti mokinius. O kai ką ir praktiškai parodyti.

Toliau liktinių auklėjimas galėtų būti vedamas irgi paskaitų ar pamokų būdu. Čia irgi karininkai, ar ir patys liktiniai, sugebantieji šioj srityje, galėtų kada-nekada savo ramovėse surengti, karininko prižiūrimi, paskaitą.

Jei kreipiama dėmesio į karininkų išauklėjimą, tai turėtų būti jis privalomas ir puskarininkiams. Išauklėjimo babiloniškumui suvienodinti turėtų karo vadovybė išleisti atitinkamus šiuo reikalu įsakymus. Suvienodinus liktinių išauklėjimą, išsilygins jų tarpusavio santykiai, kurie dėl nevienodo išsiauklėjimo kartais yra nepergeriausi.

Yra dalių, kuriose daroma šis tas šiam nenormalumui prašalinti ir pakelti liktinių bendrą mokslą ir išauklėjimą, be ne visose. Kitose tai palikta pačių iniciatyvai, kurios jie patys ar iš apsileidimo ar neįvertinimo visiškai tuo reikalu nerodo. **Benas Jablonskis**

Kada atlikti karinę prievolę?

Kiekvieno piliečio pirmoji ir garbingiausia pareiga atlikti karinę prievolę, t. y., tarnaujant tam tikrą laiką kariuomenėje, įsigyti reikalingų karo mokslo žinių, kurias reikiant galėtų sunaudoti savo tėvynei ginti. Tam tikslui kas metai visi tinkami karo tarnybai vyrai yra šaukiami į kariuomenę. Rodos, kiekvienas jaunuolis nekantriai turėtų laukti tos dienos, kad jam reikės stoti į garbingas karių eiles, ir, jos sulaukęs, džiaugsmingai vykti į kariuomenę; tačiau dėl kai kurių priežasčių taip iš tikrųjų nėra. Kaip reikiant neišgilinę į milžinišką kariuomenės reikšmę savo kraštui ir svarbias bei atsakingas jos pareigas, mes per mažai parodom entuziazmo bei uolumo vykdam atlikti savo kilniosios prievolės. Juk labai maža tokių, kurie dėl kurių nors priežasčių nepriminti karo tarnybon jaustusi nuskriausti bei nusivylę ir su pavydu žvelgtų į tuos laiminguosius, kurie, energija ir džiaugsmu trykšdami, išvyksta ten, kur kiekvieną šaukia didžioji pareiga. Priešingai, dėl sveikatos ar kitokių priežasčių nepriimtieji ar šiaip įvairiais, dažniausiai labai negarbingais, būdais išsisukę iš karinės prievolės džiūgauja, kad nereikės kariuomenėje „vargti“ ar „be reikalo laiko gaišti“. Su tokia žalinga pažiūra turime kuo greičiausiai kovoti, ir pirmieji ton kovon privalo stoti mokslo jaunimas, kupinas gražių idėjų bei ryžtingumo tarnauti savo tėvynei.

Kiekvieną pavasarį šimtai mūsų moksleivių baigia gimnazijas bei vidurines mokyklas ir pradeda galvoti, ką toliau veikti: ieškotis tarnybos ar toliau tęsti mokslą. Tačiau, tuodu klausimu sprendžiant, nepamirštinis ir trečiasis klausimas, labai glaudžiai susijęs su pirmaisiais, būtent: kada atlikti karinę prievolę — ar tuoj baigus gimnaziją, ar vėliau, bagius universitetą, ar įgijus kitą kurią specialybę. Daugumas baigiančių gimnaziją dar nėra sukakę 21 m., neturi Naujokų Ėmimo Komisijos šaukimų, tad į artėjančią karinę prievolę lengvai numoja ranka: dar, girdi, turiu keletą metų gražaus laiko ir, pasinaudojęs mokslus einančiam jaunimui teikiamomis karinės prievolės lengvatomis, baigsiu universitetą ir tuomet, jei reikės, atitarnausiu. Taip galvojęs jaunuolis rimtai ir atsidedęs nepasvarsto, kada jam lengviau ir patogiau atlikti svarbi tėvynei pareiga. Jeigu baigęs gimnaziją jaunuolis rimtai ir visapusiškai šį dalyką apsvairstys, tai, be abejo, jis prieis išvadą, kad karinę prievolę reikia atlikti tuojau baigus gimnaziją. Žinoma, čia gali vienam kitam atsirasti individualinių priežasčių, kodėl jam bus patogiau tarnauti universitetą baigus, tačiau visa tai, nepakeičiai bendrosios svarstomojo dalyko esmės. Visi mūsų čia keliamieji argumentai kalbės už tai, kad karinę prievolę reikia atlikti tuojau, baigus gimnaziją. Juk mokslus einančiam jaunuoliui vilkinama karinė prievolė ne lengvėja, bet sunkėja.

Dabar šį dalyką pasvarstykim konkrečiau.

Štai devyniolikos metų jaunikaitis baigė gimnaziją ir, užuot stojęs savanoriu į dalį ar į kariūnų aspi-

rantų kursus, išvažiavo į Kauną studijuoti. Po poros metų susirado gerą tarnybą ir puikiai įsitaisė gyventi. Dėl tarnybos gerokai nukentėjo studijos, galutinio karinės prievolės atidėjimo laikas praslinko, ir jis nebaigęs universiteto, turėjo išvykti į kariuomenę. Suprantamas dalykas, kad dėl geros tarnybos ir puikių gyvenimo sąlygų jis be didelio noro išvyko. Čia išlepintam, pripratusiam prie didelį patogumų ponaičiui sunku prisitaikinti prie kariuomenės režimo ir drausmės. Sunku jam ir vikrome lenktyniuoti su 21 m. žaliukais nuo arklo. Ir štai tokiam savarankiško gyvenimo ragavusiam bei aukštojo mokslo pusiaukelej sustojusiam, kad atliktų karinę prievolę, nekartą ateina galvon mintis, kodėl nestojau tarnauti baigęs gimnaziją; dabar būčiau laisvas ir mokslo bei gyvenimo reikalus geriau sutvarkyčiau, nes kariuomenė duoda jaunuoliui daugiau patyrimo, labiau užgrūdina jo kūną, sustiprina valią, ryžtingumą, ištvermę ir kitus geruosius žmogaus būdo savumus.

Dėl to kartais norint išvengti karinės prievolės, užslopinama savyje pilietiškoji garbė ir pradedama simuliuoti, įsikalbėti sau nebūtos ligos. Juk daugelis užsieny baigusiu filosofijos, filologijos ir kitokių galų daktarų išvengė karinės tarnybos dėl tariamosios nesveikatos. O mes beveik galvą galim guldyti, kad gimnazijas baigę jie tos nesveikatos nejautė; jie buvo kupini energijos ir niekam savo nesveikata nesigyrė. Kitaip sveikatos dalykai virto, kai jų kišenėse, atsiradus diplomams, atsivėrė puikios karjeros perspektyvos, kurios metams ar pusantrų gali atitolinti karo tarnybą.

O kiek toks elgesys žaloja mūsų lietuviškąją charakterį, visai negalvojama.

A. Merkelis

JONIŠKIO GIMNAZIJOS MOKINIŲ EKSKURSIJA

Į 8 pėst. Kauno Kunigaikščio Vaidoto pulką š. m. birželio 4 d. susipažinti su priešlėktuvine—priešchemine paroda į Šiaulius atvyko Joniškių gimnazijos 50 mokinių ekskursija. Aplankius parodą, mokiniams pageidaujant, jie buvo supažindinti 8 pėst. pulke su priešlėktuviniais pabūklais, ryšių priemonėmis ir jų veikimu. Aukštesnių klasių mokiniai pulko šaudykloje pašaudė kovos šoviniams.

Oro eskadrilėje Zokniuose mokiniai buvo supažindinti su įvairių tipų lėktuvais ir jų paskirtimi. Ekskursijai vadovavo atsargos j. ltn. Dainius.

MARIJAMPOLĖS GIMNAZIJŲ MANEVRAI

Birželio 14 d., kaip ir kasmet, Marijampolės gimnazijos turėjo progos parodyti įgytas savo teoretines žinias praktiškai — atlikti manevrą. Priešas, perėjęs Vokietiją sieną, slinko Marijampolės link. Kuopai buvo duotas uždavinys žygiuoti Vilkaviškio link ir sustabdyti priešą veržimąsi. 8,30 minučių išžygiavo patruliai, netrukus ir pats branduolys. Mūsų žvalgai netoli Gižų pastebėjo priešą. Po smarkių kautynių priešas atstumtas. Trimitas. Visi renkasi. Manevras baigtas. Rudžių miškelyje sustojus, vadas paaikškina padarytas klaidas. Bendrai manevras pavyko gerai. Per manevrus pademonstruota ryšių priemonės: telefonas, šunes, karveliai. Čia pat visi gauna skanius kareiviškus pietus: Po pietų pailsėję vėl visi linksma nuotaika grįžta Marijampolėn. Manevre dalyvavo V.R.J. gimnazija, Marijonų gimnazija (ryšinininkai), Mokytojų seminarija ir Amatų mokykla.

Būsimasis kareivėlis

Lietuvos skautai, baigę didįjį Šefo vardo konkursą, pasveikino savo šefą ir paskelbė laimėtojus

Praeitų metų rugsėjo 9 d. prasidėjo didysis Šefo vardo draugovių konkursas, paskirtas Tautos Vado ir Valstybės Prezidento Antano Smetonos 60 metų amžiaus jubiliejaus garbei. Devynis mėnesius skautų-čių, jaunesniųjų skautų, skautų vyčių ir vyresniųjų skaučių d-vės ėmėsi intensyvaus darbo, nes visų Lietuvos kempelių vienetai troško darbu pagerbti savo mylimą Vadą ir laimėti savo vėliavoms garbingas Šefo juostas. Konkurso tikslas padidinti vienetų ir atskirų organizacijos narių skautiškumą. Tikslas pasiektas. Konkursas baigtas prieš Šefo vardines, o Jo vardinių išvakarėse paskelbti ir laimėtojai. Vyriausias skautų štabas ir Kauno vadijos skautai gražia didele rikiuote, nors ir gausiai lyjant, š. m. birželio 12 d. vakarą nužygiavo pasveikinti savo Šefą ir pranešti konkurso rezultatus. Visi skautai didžiuoju saliotu gerbdami pražygiavo pro savo mylimą Vadą, o skautų vadovybė kreipėsi į Šefą šiais žodžiais:

„Kai visa Lietuva praeitų metų rudenį šventė Tamstos garbingo amžiaus 6 metų sukakčių šventę ir kai visi mūsų šalies vaikai džiaugsmingai Tamstą sveikino, čia į šiuos rūmus tada buvo atvykusi mažutė ir skautų sąjungos delegacija skautų vardu pridėti kuklų sveikinimo žodį į tą milžiną tautos linkėjimų vainiką. Tada mūsų atstovai prašė Tamstą, brangus mūsų Vade, priimti, kaip kuklų anos šventės dovanelę, mūsų karštą pasiryžimą savo šios žiemos darbą, kurio gaires nubrėžia rugsėjo mėn. 9 d. prasidėjęs d-vių konkursas, skirti Tamstos jubiliejaus garbei.

Šiandie, Tamstos vardinių išvakarėse, mes atvykome jau visu būriu pasveikinti savo mylimą Šefą ir pranešti, kad savo pasiryžimą — tų visų 8 mėnesių laikotarpio darbą dar didesnės pažangos ir gilesnio skautiškumo kryptimi, anų konkursų ribose — esame ištesėję ir prašome leisti įteikti Tamstai trumpą svarbiausių laimėtojų sąrašą.

Tamstai maloniai leidus, šių konkursų laimėtojoms draugovėms paskiriama „Šefo jubiliejaus konkurso kaspinas“, kurie bus įteikti Tautos šventės dieną — rugsėjo mėn. 8 d.

Jei čia mūsų atvyko maža, ir jei konkursų laimėtojų sąrašas yra nedidelis, tai šią minutę visoj Lietuvos žemėj šimtai vienetų ir tūkstančiai skautų bei skaučių džiaugiasi savo sėkmingo darbo vaisiais. Jie visi širdingai dėkingi šiandie gieda aidingas giesmes Tamstai, kaip didžiajam mūsų d-jos ir kiekvieno mūsų paskirai pažangos įkvėpėjui, savo tyra tėvynės meile įdiegusiam mūsų jaunystės noro ir entuziazmo dirbti ir dirbti mūsų brangiosios Tėvynės Lietuvos laimei. Gyvuok ilgai, gyvuok mūsų brangus Šefe. Vis budime“.

Čia pat buvo paskelbtos visoj sąjungoj laimėtojos d-vės: Skautų draugovės:

I vietą — Kauno Aušros tunto II D.L.K. Algirdo d-vė Kaune,

II-ą vietą — Kauno Pilies tunto II Skautų Vyčių d-vė Kaune,

III-ą vietą — Šiaulių tunto Dariaus-Girėno d-vė Šiauliuose.

Skautų draugovės:

I-ą vietą — Kauno skautų tunto I K. Birutės d-vė Kaune,

II-ą vietą — Kauno skautų tunto VII Perkūnės d-vė Kaune,

III-ą vietą — Mažeikių tunto II Audronės d-vė Mažeikiuose.

Jaun. skautų ir skaučių draugovės:

I-ą vietą — Mažeikių tunto I-oji jaun. skautų-čių d-vė Mažeikiuose,

II-ą vietą — Šiaulių tunto I-oji jaun. skautų d-vė Šiauliuose,

III-ą — Šiaulių tunto III-oji jaun. skautų d-vė Šiauliuose.

Tuntuose pirmas vietas laimėjo šios d-vės:

Skautų draugovės:

Alytaus tunto — Vytauto Didžiojo d-vė Alytuje,

Biržų tunto — III D.L.K. Kęstučio d-vė Biržuose,

Jurbarko tunto — III Kan. T. Vaižganto d-vė Jurbarko,

Kauno Šančių t. — Dr. J. Basanio d-vė Kaune,

Kėdainių t. — IV Šarūno d-vė Šėtoje,

Klaipėdos t. — II Kęstučio d-vė Skuode,
 Marijampolės t. — Perkūno d-vė Marijampolėje,
 Mažeikių t. — Vingėlos d-vė Mažeikiuose,
 Panevėžio t. — VIII Dariaus ir Girėno d-vė Panevėžyje,
 Raseinių t. — Vytauto Didžiojo d-vė Raseiniuose,
 Rokiškio t. — I Prutenio d-vė Rokiškyje,
 Seinų t. — I Kęstučio d-vė Lazdijuose,
 Tauragės t. — Aušros d-vė Tauragėje,
 Vilkaviškio t. — Dr. V. Kudirkos d-vė Šakiuose.
 Skautų draugovės:

Alytaus tunto — Gražinos d-vė Alytuje,

Biržų t. — V. Mirgos d-vė Biržuose,

Jurbarko t. — K. Birutės d-vė Jurbarko,

Kėdainių t. — II K. Birutės d-vė Kėdainiuose,

Klaipėdos t. — III Mildos d-vė Kretingoje,

Marijampolės t. — III Mildos d-vė Marijampolėje,

Panevėžio t. — II Vyresniųjų skaučių d-vė Panevėžyje,

Raseinių t. — K. Birutės d-vė Raseiniuose,

Rokiškio t. — II Živilės d-vė Rokiškyje,

Šiaulių t. — II Pajautos d-vė Šiauliuose,

Tauragės t. — M. Pečkauskaitės d-vė Švėkšnoje,

Telšių t. — I Živilės d-vė Telšiuose,

Trakų t. — K. Birutės d-vė Kaišiadoryse,

Vilkaviškio t. — Rūtelės d-vė Kybartuose.

Jaun. skautų-čių draugovės:

Biržų t. — XI jaun. skautų-čių d-vė Grumšliuose,

Kauno Šančių t. — III jaun. skaučių d-vė Kaune,

Kėdainių t. — IX jaun. skautų-čių d-vė Grinkiškyje,

Klaipėdos t. — I jaun. skautų-čių d-vė Skuode,

Marijampolės t. — III jaun. skautų-čių d-vė Marijamp.,

Panevėžio t. — II jaun. skaučių d-vė Panevėžyje,

Rokiškio t. — VIII jaun. skaučių d-vė Rokiškyje,

Seinų t. — IV—V jaun. skautų-čių d-vė Lazdijuose,

Tauragės t. — jaun. skautų d-vė T. Naumiestyje,

Trakų t. — jaun. skautų d-vė Kaišiadoryse,

Vilkaviškio t. — jaun. skautų-čių d-vė Gižuose.

Šefas, dėkodamas skautams už pasveikinimus ir jo garbei atliktus konkursus, pasidžiaugė, kad Lietuvos skautai, pasmet stiprėdami, rikiuojasi į savo Šefą. Savo vadus sėkdam ir ką kas galėdamas dirbdami, skautai ir skautės kurti gražesnę ir skaistesnę savo krašto ateitį. Tat, tebūnie skautai stiprūs ir laimingi.

Įgavę stiprybės ir atsisveikinę su savo mylimu Šefu, skautų vadai išsiskirstė dar didesniu smarkumu tęsti pradėtą vasario skautiškųjų darbų. O svarbiausieji šio meto rūpesčiai — tai stovyklos. Tat, vainikuokime gražiai atlikus šios žiemos darbus dar gražesnėmis vasaros stovyklomis!

A. Žagaraitis

ALYTAUS GIMNAZIJOS MANEVRAI

Š. m. VI-8 d. naktį įvyko gimnazijos vyr. klasių mokinių manevrai. Mokiniai susirinko 24 val. gimnazijoje, kur kariško paruoš. instruktorius j. lt. Kukta perskaitė šį uždavinį: „Esamomis žiniomis, Alytuje I (Vilniaus pusėje) pasirodė sukilėlių — lenkomanų gaujos, kurie nori pereiti Alytaus tiltą per Nemuną ir užimti paštą bei administr. įstaigas. Tiltą per Nemuną saugoja I-ma šaulių kuopa, bet to dar negana — reik pašalinti sukilėlius iš Alytaus I-mo. Tą uždavinį atlikti, šaulių rinkt. vadas pavedė atlikti gimnazijai, kariško par. instruk. vadovaujant“. Po to nuvykome ulonų pulkan. Ten gavome kiekvienas karabiną, kastuvėlį, diržą ir šovinyną. Iš pulko išvykome žygio tvarka Toknencų kaimo link. Žygiui apsaugoti VI klasė buvo išsiųsta pirmyn, kaip priekinis patrulis. Nužygiavę 17 km. gavome 2,5 val. poilsio prieš kautynes. Po poilsio pasiskirstė skyriais, kad lengviau galėtume atlikti kautynių veiksmus, pasiuntėm žvalgus pirmyn ir 6 val. pradėjom artintis prie priešo. 7 val. davus ženklą puolėm sukilėlius, kurie buvo įsitvirtinę sunkiai prieinamoje vietoje. Bet užėję jiems iš sparno privertėm juos trauktis. Pasigirdo signalas skelbiant manevrų pabaigą ir visi jų dalyviai susirinko prie kapinaičių (Alytus I). Ten mums manevrų vadovai nupasaškojo manevrų eigą ir nurodė klaidas. Pulko vado įgaliotas kap. Bajerčius pasveikino manevrų dalyvius ir pagyrė mokinių entuziazmą ir energiją. Ir iš tikro ne vienas iš mūsų nesiskundė žygiu, bet visi tiesiog veržte veržėsi preky. Neatsirado nė vieno simuliato, nors paskui važiavo gurgolė specialiai skirta pavežti negalinčius paeiti. Po to buvo paradas, kurį priėmė gimnaz. dir. p. Gustaitis ir kap. Bajerčius. Na, o paskui gavom po gerą porciją kareiviškos sriubos, kurią srėbėm su dideliu apetitu. Pavalgę nužygiavom per miestą pulkan ir, sugražinę ginklus ir aprangą, išsiskirstėm.

Ger-Ardas

Paneriai — Kaunas

109 km Nerimi baidarėmis

Po nepaprastai gerai nusisekusių pernykščių masinių kelionių baidarėmis Alytus — Kaunas ir Kaunas — Klaipėda, „Skautų Aidas“, šių propagandinių kelionių rengėjas negalėjo susilaikyti ir šiomet nepadaręs tokios kelionės. Iš anksto numatyta šių metų kelionės laikas, Sekminių šventės, maršrutas, Paneriai — Kaunas, ir imtasi tos kelionės organizavimo. Ji pasisekė kuo puikiau. Rodos, buvo netoks jau patogus laikas ir buvo dar kitų kliūčių, bet pasiryžėlių, kelionių mėgėjų, atsirado rekordinis skaičius: dalyvavo 162 asmenų 82 baidarėse, kurios iš anksto buvo nugabentos geležinkelio ir arkliais į starto vietą — Panerių dvarą. Patys dalyviai iš Kauno išvažiavo birželio 8 d. rytą.

Kelionių dalyviai visur buvo vietos gyventojų sveikiniai ir daugumos laikomi vilniečiais, nes girdėjosi nuo krante susirinkusių žmonių šūkiu: „sveiki broliai vilniečiai!“ O Vievyje, Paneriuose, Kernavėje, Gegužinėje ir Gaižūnų poligone iškilmingai sutikti ir išlydėti.

Pirmąsias gėles su gražiais sveikinimais ir linkėjimais gavome Vievyje, kur pafrontės lietuvių vardu, tarp špaleriais nustatytų mokinių ir jaun. skautų įteikė jaunutė skautė. Paneriuose antrąjį pluoštą gėlių įteikė 4—5 metų dvaro šeimininko p. Mickevičiaus dukrelė. Paneriuose buvo susitvarkyta, suremontuotos kelionėje sužalotos baidarės, suskirstyta visa eskadra į 4 grupes ir 13 eskadrilių, paskirti joms vadai. Kiekviena eskadrilė gavo atskiros spalvos vėliavėles-gaireles, kurios buvo pririštos plaukiant prie baidarės, paraduose prie irklų.

Paneriuose gavome beveik karališkus pietus. Mus išlydėti ir palinkėti laimingos kelionės susirinko daug Vievio ir apylinkės visuomenės.

15,30 val. visos baidarės nusistumia nuo kranto ir išsirikavusios eskadrilėmis pasileidžia žemyn. Vaizdas gražiausias. Dvaro pakrantėje pasilieka lietuviai ilgesio žvilgsniais palydėdami tolimon nykstančius irklininkus. O irklininkai, dar neprityrę palengva iriasi pirmyn. 14 km baidarės plaukė demarkacine linija be jokių incidentų; jos gale vaikai iš anapus Neries įteikė pluoštus gėlių nuo vilniečių. Gėles padėjo įteikti lenkų karininkai, kurių buvo susirinkęs nemažas būrelis. Visa demarkacijos linija baidarininkus lydėjo Kazokiškio baro viršininkas.

18,45 val. baidarininkai išlipo Kernavės m. krante, pavarakarieniavo ir nužygiavo apžiūrėti miestelio, pirmosios Lietuvos sostinės. Čia mus sutiko choras su dainomis, uždegus ugnį aukure, įteikta gėlių ir gražiai mokyt. Šiaučiūno, o vėliau ir kun. Z. Baužio žodžiais pasveikinti ir nuoširdžiai priimti. Apžiūrėta gražus muziejus ir bažnyčia, o piliakalni padaryta skautiškas laužas. Po to grįžta prie baidarių ir ten esančiuose klojimuose ant šiaudų pernaktvota.

Birželio 9 d. 6,35 val. toliau išvažiavome. Pakely aplan-kėme „Budelių Skarbos“ piliakalnį ir Čiobiškį kur visa eskadra dalyvavo pamaldose. Čia iš Kauno atvyksta vyriausias skautininkas plk. vyr. sktn. J. Šarauskas, sktn. Arminaitė ir sktn. Laucius, dalyvavę tolimesnėje kelionėje.

Vyriausias skautininkas plk. vyr. sktn. J. Šarauskas dar prieš išplaukimą išrikiuotą eskadrą pasveikino ir padaršino kovai su bangomis, kurios jau buvo pasikėlusios vėjo išsiūbuotos. Kaip ir visuomet, savo kalba, sukėlė pasiryžimą ir gražią nuotaiką.

Šis kelionės tarpas iki Gegužinės buvo sunkiausias ir įdomiausias. Bangos buvo kaip Kuršių Marėse. Baidarės nardėsi kaip gūbės. Pavojinga, bet smagu.

Jaudinančiai įspūdingą sutikimą surengė Gegužinės klebonas kun. Švogžlys — Milžinas. Čia buvo pastatyti vartai su užrašu: „Sveiki baidarininkai“, du seniausieji parapijiečiai pasitiko su duona ir druska, gi plk. vyr. sktn. J. Šarauskui — vyriausiam skautininkui ir prof. S. Kolupailai — eskadros organizatoriui ir vadui įteikta Gegužinės, kaip slenkščio į Vilniaus kraštą, garbės raktai. Pasakyta labai jaudinančių kalbų, vadai dekoruoti dideliais gėlių vainikais. Po to buvo trumputis pasišokimas su susirinkusiais parapijiečiais, kurių buvo labai daug. Pusvalandis ir vėl baidarėse.

Keliutojus labai nuoširdžiai priėmė Rukloj šarvuotieji broliai — poligono kariai su kariškais saljutais, dainomis ir puikia vakariene bei nakvyne. Prie laužo poligono vardu sveikino poligono komendantas.

Iš poligono birželio 10 d. 5 val. buvom išlydėti paskutinės dienos kelionei taip pat iškilmingai ir nuoširdžiai. Paskutinės dienos kelionė buvo ilgiausia, bet graži ir nesunki, nes visi jau spėjo susigyventi ir įprasti valdyti irklus.

Į Kauną, kaip buvo žadėta, irklininkai atplaukė lygiai

19 val. Puikiai kauniečių sutikti, su orkestru nuvyko kelionės užbaigti Karo Muziejun, kur vėliavą nuleidžiant, ant Nežinomojo Kareivio kapo buvo padėtas supintas iš vilniečių ir panerio gyventojų gautų gėlių vainikas. Žuvusiųjų ir gyvųjų Lietuvos laisvės kovotojų pagerbimu, kaip tinka irklininkams, baigta trečioji masinė baidarių kelionė Paneriai — Kaunas.

Šios kelionės daugumas dalyvių buvo skautai, bet jų tarpe buvo ir daug žinomų asmenų (plk. Šarauskas, prof. Kolupaila, dail. Žmuidzinavičius, p. Ruseckas ir kiti), ponių ir jaunimo. Visi grįžo smarkiai įdege nuo saulės ir vėjo, kiek nuvarge, bet linksmi, patenkinti ir užsigrūdine. Sk.

VOKIETIJOS KARIUOMENĖS ORGANIZACIJA

Kaip žinoma, Vokietijoje neseniai paskelbtas karinės prievolės įstatymas, kad karo tarnyba privaloma visiems vokiečiams nuo 18 iki 45 metų amžiaus. Karo metu gali būti mobilizuojami ir kitokio amžiaus vyrai. Tikrojon karo tarnybon šaukiami vyrai, sulaukę 20 m. amžiaus. Tikrosios tarnybos laiką nustato kancleris, kuris kartu yra ir vyriausias ginkluotų jėgų viršininkas. Dabar nustatytas vienerių metų tikrosios tarnybos laikas. Prieš pašaukimą į kariuomenę vyrai turi atlikti darbo tarnybos prievolę. Kariuomenėn šaukiami tik arijų kilmės asmens. Atsargos kariuomenė susideda iš rezervu (iki 35 m. amžiaus), ersatz-rezervo (čia užskaitomi nearijai ir politiniai nepatikimi asmens), landvero ir landšturmo (senesnio amžiaus). Tarnaują kariuomenėje negali priklausyti politinėms partijoms, negali dalyvauti rinkimuose ir plebiscite.

Senasis Vokietijos kariuomenės pavadinimas „Reichswehr“ panaikintas; dabar vadinasi „Wehrmacht“.

Neseniai Vokietijos karo ministerijos informacijos skyriaus išleistoje knygoje randame smulkesnių žinių apie Vokietijos kariuomenės organizaciją.

Kariuomenės vadovybė. Vyriausias visų ginkluotų jėgų viršininkas yra reichskancleris. Jam priklauso karo ministeris, kuris kartu yra ir vyriausias kariuomenės vadas (Oberbefehlshaber der Wehrmacht), kuriam priklauso sausumos kariuomenės vadai, laivyno vadai ir aviacijos vadai.

Sausumos kariuomenės suskirstyta į tris grupes: pėstininkai, artilerija ir kavalerija. Pėstininkų kariuomenės štabas yra Berlyne, artilerijos — Kassely, kavalerijos — Drezdene. Kiekviena ginklų rūšis suskirstyta korpais. Korpas susideda iš divizijų ir specialių (ypatingo paskyrimo) dalių.

Karo apygardos. Visa Vokietija paskirstyta į 10 karo apygardų. 1-sios karo apygardos štabas yra Karaliaučiuje, 2-os Stettine, 3-čios — Berlyne, 4-os — Drezdene, 5-os — Stutgarde, 6-os — Muenstery, 7-os — Muenchene, 8-os — Breslau, 9-os — Kassely, 10-os — Hamburge.

Laivynas. Vyriausioji laivyno vadovybė yra Kiely. Ten pat yra ir Baltijos jūros eskadros vadovybė. Šiaurės jūros laivyno vadovybė yra Wilhelmshafene.

Aviacija. Yra 6 aviacijos apygardos, kurių štabai yra Karaliaučiuje (1-oji apyg.), Berlyne (2-oji), Drezdene (3-oji), Muenstery (4-oji), Muenchene (5-oji), ir Kiely (6-oji). Prie aviacijos yra zenitinė artilerija.

Pėstininkai. Pėstininkų organizacija šitokia: batalijonas susideda iš 3 šaulių kuopų, vienos kulkosvaidininkų kuopos ir ryšių kuopos. Trys batalijonai sudaro pulką, kuriame dar yra ir minosvaidininkų kuopa, moto-mechanizuota kuopa ir ryšių dalinys.

Artilerija susideda iš lengvųjų ir sunkiųjų baterijų. Dauguma baterijų motorizuotos. Baterijos sudaro divizionus, o divizionai — artilerijos pulkus.

Kavalerija taip pat suorganizuota bendrais pagrindais.

Motorizuotos dalys yra visuose visų ginklų rūšių kariuomenės junginiuose. Be to, yra atskiri šarvuotųjų tankų (Kampfwagen) pulkai ir tankų junginiai. Šie paskutinieji, kaip sakoma informacijų knygoje, yra dar tik organizacijos stadijoje.

ANGLŲ KARIUOMENĖS NEKOMPLEKTAS

Pačių anglų vyriausybės oficialiomis žiniomis Anglijos kariuomenė šiuo laiku turi didelį nekomplektą. Reguliareje armijoje trūksta 200 karininkų ir 3.500 puskarininkų bei kareivių. Dar didesnis trūkumas teritorinėje armijoje, čia dar galima būtų priimti visą tūkstantį karininkų ir 32.000 puskarininkų ir kareivių.

Karių nepriteklis net ir šiais sunkiais laikais, kada ypač pateisinamas taupumas, kelia anglų karo specialistų tarpe rimtą nerimą sąryšyje su Vokietijos ginklavimuisi ir jos planais.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

PALYDINT DRAUGĄ

Š. m. birželio 1 d. husarų pulko liktiniai išlydėjo iš pulko vieną savo draugų — liktinį vyr. puskarininkį Juozą Kreivoną.

J. Kreivėnas, ūkininko sūnus, gimęs 1898 m. Mariampolės apskr., Liudvinavo vlsč., Launicų k-me. Vokiečių okupacijos laikais, kaip ir visi Lietuvos krašto gyventojai, patyrė okupantų žiaurumą. Todėl pasklidus po Lietuvą garsui apie jos nepriklausomybę, J. Kreivėnas, degdamas neapykanta prieš visokius okupantus, pasiryžo stoti į tėvynės šaukiamų savanorių — gynėjų eiles, kartu karštai ragindamas stoti ir kitus. Tačiau dėl savo tokių žygių gavo nukentėti: nesusipratėlių ar išgamų buvo sužalotas. Po šio, negalėdamas jau pats tapti savanoriu, paragino stoti savo jaunesnį brolių Joną, o taip pat ragino ir kitus. Praslinkus kuriam laikui ir pasitaisius kiek sveikatai, 1919 m. jau buvo pašauktas į kariuomenę ir paskirtas į 1 pėst. pulką ir nuo tų pat metų dalyvavo kautynėse prieš bolševikus, bermontininkus ir lenkus. 1920 m. rugsėjo 28 d. buvo pakliuvęs lenkų nelaisvėn, bet po 3-jų dienų pabėgo, grįžo į savo dalį ir pakeltas į jaun. puskarininkio laipsnį.

Dar 1 pėstininkų pulke, kaip mokąs groti, buvo perkeltas į orkestrą. 1925 m. įstojo liktiniu į 1 husarų pulko orkestrą. Kaip gabus ir darbštus vyras, J. Kreivėnas savo atliekamą nuo tarnybos laiką nuo 1927 m. sunaudojo lankydamas Kauno valstyb. muzikos konservatoriją, kurią šiuo metu yra yra bebaigęs ir paskutiniu metu yra sukūręs gražių dalykų: polka „Cha-cha-cha“; polka „100 kilometrų balnelė“; valsas (Maironio tema) „Lietuva brangi“; maršas „Šiaurės vėjai“ ir popuri iš kariškų dainų. Šie du paskutiniai dar rankraštyje. Be to, kariškam orkestrui pritaikė: cavatiną iš operos „Hugenotai“, 2 koncertinius valsus ir Vetero koncerto I dalis solo klarnetui.

J. Kreivėnas, kaip gero būdo ir darbštus vyras, per visą tarnybos laiką parodė pareigose sąžiningumo, iniciatyvos ir energijos, daug prisidėjo prie pulko kultūrinės veiklos padėdamas ruošti literatūros vakarus-koncertus, mokydamas husarus dainų ir k. t. Kaip kultūringos krypties karys, jis prenumeravosi ir skaitė nemažą laikraščių ir knygų ir, bendrai, sekė visą naująją literatūrą. V. p. Kreivėnas per visą laiką nenustatė prieš save nei vieno draugo nei viršininko, bet priešingai — savo draugų, savo jaunesnių brolių — husarų ir kitų tarpe paliko kuo geriausią apie save atsiminimą.

Todėl draugai jam suruošė gražias išleistuves, kurių metu iš abiejų pusių buvo pasakyta nuoširdžių atsisveikinimo kalbų ir įteikta dovanų.

Vyt.

BUTEGEIDIEČIAI NIDOJE

Š. m. birželio 10 d. 7 p. p. II-ro b-no seni kareiviai, vadovaujant b-no vadui kpt. Bartkui, aplankė Kuršių Neringą, gražiausią jos kurortą Nidą. Ekskursija siauruoju traukiniu pasiekusi Šilutę pėsčia pasuko Rusnės link, iš kur laivu „Vetra“ plaukė Nemunu žemyn į Kuršių mares... Pakely sutiko kauniškius ekskursantus, kurie mums kelė ovacijas... Kareiviams, kurie beveik visi pirmą kartą plaukė Nemunu ir mariomis, buvo daug išpūdžių. Matydami aplink tik vandenį, jautėsi nepaprastoj pasaulio vietoj... O kam neįdomu banguojančios smėlio kopos, pamatyti jūros sargą — švyturį, žvejų kaimo gyventojus ir Baltijos jūrą? Džiūgu ir žvejams, kai pas juos apsilanko kariai. Su dainomis, muzika kariai linksmino šį ramų kampelį, kur vasaros metu miestų vasarotojai susirenka.

AUTOŽIRO DEMONSTRACIJOS MARGIEČIAMS

Š. m. birželio 8 d. į Klaipėdą iš Kauno atskrido autožiru ats. mjr. Garolis. Autožiras nutūpė 6 p. P. K. Margio pulko mokomojoje aikštėje, kur ats. mjr. Garolis vaizdžiai išaiškino margiečiams autožiro gerąsias ir blogąsias ypatybes: jo minimalinę ir maksimalinę greitį; pakilimą ir nutūpimą. Paskui, paėmęs kartu vieną svečią visa tai parodė ore. Labai įdomu, kai skrenda mažiausiu greičiu, atrodo lyg ore stovi. Kariai tokiu autožiro pasirodymu labai patenkinti.

Vėliau buvo parodoma visuomenei. Pažymėtina, kad nors buvo darbo diena, bet daug žmonių atsilankė susipažinti su šiuo plieno „paukščiu“.

S-kus

GIRTINAS VYR. PUSK. MIČIULIO ŽYGIS

1 husarų D. L. Etmono Kunig. Jonušo Radvilos pulko vyr. pusk. Albinas Mičiulis savo atostogas pasiryžo sunaudoti savo tėvynei pažinti. Tad š. m. gegužės 26 d., nežiūrėdamas blogo oro, iškeliavo su dviračiu aplink neprik. Lietuvą. Kelionę pradėjo nuo Salantų (Biržų apskrityj), paskui palei administracijos sieną į pietus ir t. t. Birželio 8 d. vakare pasiekė Klaipėdą ir abi Sėkminių dienas paskyrė Klaipėdos pajūriui pažinti. Nuvažiavęs apie 900 km. nesijaučia nuvargęs ir neabejoja savo tikslo pasiekti — baigti kelionę.

S-kus

KARIAI PAS JAUNALIETUVIUS

Birželio 13 d. Padaigų km. jaunalietai suruošė su vaidinimais pasilinksminimą, į kurį gausiai atsilankė pakviesti stovyklaujantys poligone kariai. Pasilinksminime tarp karių ir jaunalietaivių buvo jaučiama nuoširdi nuotaika. Per pasilinksminimą visur buvo pavyzdinga tvarka.

V. p. Preibys

BAIGIAMAS STATYTI MILŽINIŠKAS DIRIŽABLIS

Detroito (Amerikoje) lėktuvų dirbtuvėse baigiamas statyti ligšiol dar nebūto didumo dirižablis. Naujasis oro milžinas turės 287 m ilgumo ir 52 m platumo. Jis bus pripildytas nedegamomis dujomis — helijum. Dujos suskirstytos 16-je gerai izoliuotų rezervuarų. Tokiu būdu, jei dėl kurių nors priežasčių išorinėje dirižablio sienelėje atsirastų dujas praleidžianti vieta, tai jų vis tik daug negalėtų išeiti. Motorai, bus įrengti atskirose gondolose. Jų bendras pajėgumas 5200 a. j. Dirižablis, be 25 žm. komandos, galės pakelti dar 60 keleivių, 10 to pašto korespondencijos, 2 to geriamojo vandens ir 70 to degamosios medžiagos.

Nuostabus dirižablio vidaus įrengimas. Jo kabinos įrengtos ne gondolose, bet pačiame korpuse. Tat įgalino dirižabli pastatyti tokio didumo, koks ligšiol buvo laikomas neįmanomu. Dirižabli bus įrengtas maudymosi baseinas, baras, kambariai rūkantiems, salės, kino salė, skaitykla ir t. t. Tai bus tikras „skrajojantis viešbutis“ ir juo keliauti bus nemažiau patogiu, kaip geriausiais vandenyno laivais.

MES SPORTUOJAM

4 art. p. vadui leidus, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 15,30 ligi 17,20 val. pulko kareiviams sporto vadovas įvedė įvairių sporto šakų treniruotes. Vandens sporto treniruotes prižiūri ir duoda reikalingų patarimų ir pamokymų pats sporto vadovas kpt. Botyrius ir kamuolio žaidimo, lengvosios atletikos ir kitų šakų fizinio lavinimo vadovas ltn. Juozaitis. Abu jie šiose sporto šakose turi pakankamai praktiškų ir teoretinių žinių.

Patys kareiviai irgi nepaprastai pamokomis domisi. Visus pamokymus, nurodymus ir kita nuoširdžiai išklauso ir stengiasi praktiškai prisitaikyti jiems. Nustatytomis valandomis vieni aikštėj šokinėja, bėginėja, svaido, o antri — maudyklėse plaukioja, nardo, šokinėja į vandenį, arba nemoką stengiasi išmokti. Čia jiems tarp kitko suteikiama žinių iš maudymosi taisyklių ir skęstančiųjų gelbėjimo.

Benas Jablonskis

TEŠIAM PRADĖTĄ DARBĄ

Kar. Sporto Draugijos 4 art. p. skyrius, be jokių centro (jis kelinti metai merdi) instrukcijų nepaliauja savarankiškai dirbęs kadaise šios kariškos organizacijos pradėtąjį sporto ir kūno kultūros darbą. Nepasitenkina skyrius vien savo narių tarpe tai propagavęs, bet stengiasi įtraukti į jį kitus karius ir šiaip visuomenę. Kiek leidžia sąlygos stengiasi skleisti šią idėją.

Birželio 7 d. visuotinis skyriaus narių susirinkimas išrinko šiems metams naują valdybą: kpt. Botyrių, ltn. Juozaitį, j. ltn. Limbą, v-lą Janušką ir v. p. Plaušinitį, kurie yra ne tik dideli sporto mėgejai, bet ir patys noriai jame dalyvauja ar dalyvavo. Tarp kitų šiems metams numatytų darbų nuspręsta surengti raitųjų rungtynės kariams ir civiliams, mažo kalibro (7,65 mm) šaudymo rungtynės ir ekskursiją į pajūrį tik skyriaus nariams visiškai veltui. Taip pat ir kitų pramogų kariams ir visuomenei, turinčių kultūrinės ir visuomeninės reikšmės.

Skyriaus nariais yra veik visi p. p. karininkai, liktiniai ir civ. tarnautojai. Taigi tiek organizuotų karių gana daug parodo iniciatyvos ir darbo savo egzistencijai pateisinti. Be to, skyrius daug įdėjęs pinigų įvairioms sporto priemonėms įsigyti, nes jo izde yra keletas šimtų litų.

Benas Jablonskis

KARO AVIACIJOS FUTBOLO KOMANDA LAIMĖJO TREJAS RUNGTYNES

Po skaudaus Karo Aviacijos futbolistų pralaimėjimo prieš 5-tą p. p., Karo Aviacijos futbolo komanda turėjo trejas rungtynes, ir visas rungtynes laimėjo. Birželio 9 d. aviatoriai rungėsi su Kauno miesto Karmelitų pavasarininkų komanda Karo Aviacijos sporto aikštėje. Svečiai pasirodė žymiai silpnesni ir prieš susilpnintą Aviacijos futbolo komandą pralose 5:1.

Birželio 12 d. Karo Aviacijos futbolo komanda žaidė taip pat savo aikštėje prieš 2-ą p. pulką. Pirmame puslaiky oras buvo pakenčiamas, ir puslaikis baigėsi 3:1. Aviacijos naudai. Antrame puslaiky pradėjo smarkiai lyti, aikštė pasidarė labai slidi ir dėl to rungtynių teisėjui kpt. Puodžiūnui teko rungtynes nutraukti. Rungtynių rezultatas 4:1 Karo Aviacijos naudai. Aviacijos komanda žaidė darniau, nors pulko komandoje taip pat buvo gerai žaidžiančių Pulko komandai dažnai trūko paskutinių smūgių į priešo vartus.

Birželio 14 d. Karo Aviacijos futbolo komanda turėjo iš eilės trečias rungtynes su Auto Rinktine. Šios rungtynės taip pat su žymia Aviacijos persvara baigėsi 6:1 (5:0).

Karo Aviacijos futbolo komanda yra pakviesta žaisti su Ukmergės įgulos futbolo komandomis ir su Ukmergės šaulių komanda, bet tuo tarpu dėl laiko stokos rungtynės artimiausiomis dienomis nenumatomos. Pažymėtina, kad Karo Aviacijos futbolo komandą sudaro daugiausia būtinos tarnybos kariai. Reikėtų šią sporto šaką ir puskarininkiams pradėti kultivuoti. Tvirta ir pastovi futbolo komanda dalyje gali būti sudaryta tik daugiausia iš liktinių puskarininkų.

Brkšt.

9 P. P. — ŠAULYS 2:4 (2:1)

Birželio 19 d. 9 p. p. aikštėj įvyko futbolo rungtynės tarp 9 p. ir Marijampolės šaulio. Tai buvo įdomiausios rungtynės Marijampolėj, nes susitiko stiprūs priešas. Pirmą kėlinį pulkas laimi net 2:1 savo naudai. Tik antram kėlinyje, į aikštę įėjus keliems L.G.S.F. LL komandos žaidėjams, 9 p. pulko komanda spaudžiama, ir rungtynės baigiasi 2:4 šaulio naudai. Labai gerai pasirodė 9 p. vartininkas.

Būsimasis kareivėlis

BUDAFOK — Š.Š. KOVAS 2:2 (1:1)

Ilgai laukti vengrai vistiek atvyko ir birželio 13 d. žaidė su Š.Š. Kovo komanda, kuri nebuvo visiškai pilnos sudėties. Iš pradžių vengrai nieko ypatingo nerodo, bet toliau matyti lengvas sviedinio valdymas ir nepaprastai tikslios pasuotės, ko ypač trūksta mūsų žaidėjams. Kovo gi žaidėjai visiškai nepasiruošę pralaimėti ir kovoja dėl kiekvieno sviedinio. Apie pusę puslaikio pažaidus, krinta pirmas golas ir tai į Kovo vartus. Buvo laukiama ir daugiau, tačiau apsirikta. Netrukus kovietis Paulauskas labai gražiu galvos smūgiu rezultata išlygina. Nors progų buvo ir daugiau, bet puslaikis tuo ir baigiasi. Antram puslaikiui abi komandos padaro nežymius pakeitimus ir prasidėjo kova dėl persvaros golo, kurio pasiekia svečiai. Bet tas buvo neilgam ir tas pats Paulauskas rezultata vėl išlygina ir tuo rungtynės baigėsi.

BUDAFK — RINKTINĖ 3:0 (2:0)

Antras savo rungtynes vengrai žaidė su Lietuvos rinktine neoficialės rungtynes. Čia buvo laukta rinktinės laimėjimo, tačiau labai apsirikta, nes Rinktinės žaidėjai, ypač puolimas, pasirodė gana menkai. Tiesa, ir svečiai suprasdami su kuo turi reikalą žaidė žymiai atsargiau ir geriau. Pirmam puslaiky daugiausiai dominuoja vengrai ir Rinktinės vartai nuolatiniam pavojui, ko pasėkoj du golai, kurių vienas buvo nesunkiai sulaikomas. Antram puslaiky Rinktinėj maži pasikeitimai, kas išeina tikrai naudon. Rinktinė ima žaisti geriau, bet golo įmušti puolimas neįstengia ir teko pralaimėti sausai praleidžiant dar vieną golą.

Rinktinės tikslas buvo pasiruošti artėjančioms tarpvalstybinėms rungtynėms su Estija. Deja, po šių rungtynių ima baimė, kad ji vėl nesulauktų rygiškės katastrofos (V. 30 Lietuva Rygoje pralaimėjo Latvijai 1:6).

BUDAFOK — MAKABI 5:0 (4:0)

Trečias ir paskutines vengrai rungtynes žaidė su antrojo rango komanda Makabi. Svečiai žaidė be ypatingo noro ir pastangų, bet silpnoką Makabi sugebėjo nugalėti net 5:0. Antram puslaiky makabiečiai sukruoto geriau ir įleido vos vieną golą. Per šitas rungtynes ypač gražiai pasirodė svečių centro puolėjas ir d. bekas.

LATVIJA — ESTIJA 1:1 (0:1)

Birželio 12 d. Taline įvyko tarpvalstybinės futbolo rungtynės Latvija — Estija, kurios baigėsi lygiomis — 1:1. Estai buvo bepralošia ir tik prieš porą minučių prieš pabaigą žaidimo per susigrūdimą rezultata išlygino. Pažymėtina, kad latviai žaidė tokios pat sudėties, kaip ir prieš Lietuvą. Latviai golą įmušė iš pendelio.

LIETUVA — ESTIJA

Birželio 18 d. Taline įvyksta septynioliktos tarpvalstybinės futbolo rungtynės Lietuva — Estija. Įdomumo dėliai pažiūrėkime į praeitį. Iš buvusių 16 susitikimų Lietuva laimėjo 5 kartus, o pralaimėjo 11 kartų. Balansas nekoks ir dabar bent reikia taisyti ir artėti prie susilyginimo. Birželio 20 d. bus sužaistos pirmą kartą (iki šiol buvo žaidžiama Talinas — Kaunas) tarpmiestinės rungtynės Kaunas — Narva.

Po katastrofiško pralaimėjimo prieš latvius buvo griebtasi visų galimų priemonių sudaryti stipriai komandai prieš estus, tačiau jos vietiniai pasirodymai nekažką žada. Šį kartą mūsų rinktinė sudaryta kiek kitokia, ir ji žais greičiausiai tokios sudėties: Abramikas, Tallat-Kelpša, Žebrauskas, Dzin-dziliauskas, ltn. Marcinkus, Tepferis, Kersnauskas, Lingis, Sabaliauskas, Paulauskas, Jaškevičius.

VĒL NAUJAS RUTULIO REKORDAS

Birželio 15 d. per treningą j. ltn. Budrevičius „Grandies“, sumušė šių metų naują rekordą grandiečio Puskunigio, išmesdamas net 13 m. 33 cm. Reikia tikėtis, kad savo kūno duomenimis ir darbu kęstutietis Budrevičius bus pirmas, kuris mes rudenį daugiau kaip 14 mtr.

Kaip matome, mūsų lengvaatletų pažanga smarkiai eina priekin.

Naujieji leidiniai

Stefan Žeromski. Nuodėmės istorija.

Jau baigtas visas romanas, kurio dabar pasirodė dar du tomai: II ir III. Išleido Sakalas. Kaina: II t. — 3,50 lt., III t. — 2 lt.

Walter Scott. Kventinas Durvardas.

Istorinis romanas II dalis. Išvertė A. Tyruolis. Išleido Sakalas. Kaina — 3 lt.

V. Sidzikauskas. Klaipėdos krašto ūkis seniau ir dabar.

Nedidelė 19 pusl. brošiūrėlė, tačiau labai vertinga, ypač šiais laikais, kada visos mūsų mintys ir darbai turi būti nukreipti į tą pajūrio vietą, dėl kurios jau eina kova arti 500 metų.

Brošiūrėlė autorius stengiasi parodyti, kaip atrodė Klaipėdos krašto ūkis svetimųjų globoje, kokia jo laukia ateitis ir koks šiandien yra to krašto likimas, grįžus prie savųjų. Išleido socialinių ir politinių mokslų institutas.

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA

IV tomas, III sąsiuvinis. Aiškinami žodžiai nuo Borna ligi Botiė. Leidžia Spaudos Fondas.

J. Rimošius. Truputis Afrikos

Kelionių aprašymai... tie žodžiai tuojau mums primena kažkokį šabloną, kuris dažniausiai neišvengiamas tos rūšies literatūroje. Ši knyga tuo atžvilgiu mus gerokai nudžiugino. Kaleidoskopiškai margai ir gyvai prabėga pro mus tos Afrikos truputis. Tarytum tai būtų gyvasis vaizdų albumas, arba rinktinė mozaika, sudėta iš žmonių miniatiūrų, gamtos, miestų brūkšnių, savųjų išpūdžių, išgyvenimų.

Įdomūs, turiningi puslapiai atskleidžia patyrusio rašytojo (Jurgio Saviskio, slapyvardžiu prisidengusio) gilią mintis ir rafinuotą stilių.

Gyvai pajaučiam, drauge su autoriumi, Vokietijos neskanumus, Venecijos, Romos, Pompėjos, Capri grožį ir mirusios Kartagos didybę.

Ilgėnis sustojimas Tunise, daugiau jo parodyta. Margi žmonės, miestas ir labai savotiškas visas gyvenimas.

Daugely vietų palyginta su Lietuva ir nuolat apie ją kalbama. Grįžtamaj kelionėj daugiau duota išpūdžių nuo Eitkūnų ligi Kauno.

Knyga, kaip leidinys, tikrai patenkins kiekvieną esteta bei knygos mėgėją. Rinktinė. Viskas darnu ir malonu: geras popierius, gražios iliustracijos, ryškus šriftas. Spausdinta Švedijoje. Sukrauta Spaudos Fonde. P. Dulakis

VI. Andriukaitis. MARTYNAS SKROBLAS.

Romanas iš klaipėdiškių gyvenimo. Išleido dr. Jurgis Plieninis. Kaunas, 1935 m. 214 psl. Kaina 2 lt.

Šiam savo romanui VI. Andriukaitis siužetą paėmė iš klaipėdiškių gyvenimo, kuriuo kiekvienas lietuvis, ypač dabar, labai susidomėjęs. Jau vien tik autoriaus noras įvilkti įvairius Klaipėdos krašto gyvenimą liečiančius klausimus į lengvus beletristikos rūbus yra pagirtinas.

Trumpas romano turinys toks:

Martynas Skroblas, kurio vardu ir pats romanas pavadintas, dvidešimt metų klaidžiojęs po tolimus kraštus, grįžta į savo gimtinę Klaipėdos kraštą. Grįžta užgirdęs, kad Lietuva, kurios jis visą laiką ilgėjosi, jau nepriklausoma valstybe tapo ir kad jo gimtasis Klaipėdos kraštas prisijungė prie D. Lietuvos. Savo kaimynų sugrįžęs jau nebepažįsta, nes dalis senesniųjų, nors dar ir tebekalba lietuviškai, bet, būdami ekonominiais reikalais susiję su Vokietija, turi vokiečiais dėtis, o daugelis jaunųjų jau net ir nebekalba lietuviškai. Gyventojai, paskendę tik savo asmens reikaluose, nenori suprasti, kas yra jų tikroji tėvynė, ir labai dažnai už pinigus tarnauja vokiečių reikalams. Nusivylęs gyventojais ir savo atbundančia meile, be to, jausdamas, kad jo sunkioj gyvenimo kovoje iščiulptos jėgos yra per silpnos įdiegti kaimynams kiek nors meilės ir pagarbos Lietuvai ir lietuviams, jis vėl išvažiuoja, kaip ir buvo pratęs, klaidžioti po jūras. Jo darbo įpėdiniams krašto gyventojuose tautiškam susipratimui kelti lieka Rapolas Kietis, kilęs iš D. Lietuvos, ir klaipėdiškė Frida Grigolaitė, lietuvejanti Martyno Skroblo sesuo (netikroji), besiruošią sukurti lietuvišką šeimos židinį.

Romane pagrindiniais bruožais apmestas visas Klaipėdos krašto žvejų gyvenimas. Čia įpinta ir tamsių Vokietijai pasidavusių gaivalų priešvalstybinė veikla ir valstybės saugumo organų kova su jais. Vieni spėja pabėgti į Vokietiją, kiti patys nusižudo, supratę savo pragaištingą darbą. Kaip ir kiekviename romane, taip ir čia netrūksta ir meilės elemento.

Romane vykusiai narpliojama Martyno Skroblo palaidotos meilės atgarsiai ir Rapolo ir Fridos jaunuoliškas filrtas ir meilė.

Romanas skaitomas lengvai ir skaitytoją sudomina tiek, kad net nenori palikti kitam kartui pabaigti. Įvykiai, pajvairinami gražiais gamtos vaizdeliais, nuosekliai plaukia paskui vienas kitą.

Reikia pažymėti, kad autorius, vaizduodamas tokį mums, lietuviams, opų dalyką, kaip Klaipėdos kraštas ir jo gyventojai, vykusiai išvengė nenaturalaus dirbtinumo ir tuščio patriotiškų žodžių svaidymo. O čia buvo didelis pavojus nukrypti į žodžio „patriotizmą“ arba į kitokios galvosenos veikėjų šaržavimą. Autrius išlaikė tam tikrą liniją, nes, matyt, į kiekvieną savo veikėją, kokio jis nusistatymo — lietuviško ar vokiško bebūtų, — žiūrėjo iš atskiro taško ir stengėsi surasti ir parodyti visas tas priežastis, kodėl jo veikėjas taip, o ne kitaip galvoja ar elgiasi. Todėl visi romano veikėjai išėjo gyvi. Net ir vokiškos „kultūros“ skleidėjai, išskyrus gal Ernst Lonke, ne pasišlykštėjimą ir neapykantą, bet tik nuširdžią užuojautą sukelia, kad jie, savo aistrų pagauti, nebesižino ką darą.

Tiesa, tai nedidelis, bet gyvas ir tikras Klaipėdos krašto žmonių gyvenimo veidrodis. K. J.

A. Huodner, S. J. NELAUKTAS KERŠTAS.

Išvertė V. M-tis. „Misijų“ leidinys Nr. 5. Kaunas, 1935 m. 89 psl. Kaina nepažymėta.

Tėvų jėzuitų žurnalo „Misijų“ redakcija štai jau kelintą išleidžia knygutę, taikomą krikščioniškam mokyklinio amžiaus jaunimui. Kadangi šio amžiaus skaitytojus daugiausia patraukia įvairūs nuotykių iš tolimųjų kraštų gyvenimo, tai iš šios knygutės naudoja tik tokias temas. Tačiau „Misijų“ redakcijos leidžiamos knygutės nesitenkina vien fantastiškų nuotykių raizgymu, bet siekia kilnaus tikslo — skiepyti jaunų skaitytojų sielose krikščioniškos dorovės dėsnius. Šis tikslas siekiamas natūralinių būdu: į įdomų turinį mokamai įpinant sakyta tendenciją.

Šioj knygutėj aprašomi nuotykių paimti iš tų laikų, kai Mahometo pasekėjai saraceni buvo užvaldę Šiaurės Afriką ir didelę dalį Ispanijos. Viduržemių jūros buvo pilnos plėšikaujančių saracenių laivų, kurie sudarydavo didelių pavojų pajūrio gyventojams. Kur mahametony ir korsarai užpuladvo, ten miestus ir kaimus išplėsdavo, trobesius, išdegindavo, o gyventojus išvarydavo į vergiją. Susiorganizavę europiečiai ėmė bendromis jėgomis kovoti su jais. Tuo pat laikų 1218 mt. įsi-steigė vienuolių „mercediečių“ ordinas, pasistatęs sau tikslą vaduoti, išpirkinėti krikščionis iš saraceni nelaisvės. Šio ordino nariai su didelių drąsumu ir pasiaukojimu vykdavo į Islamo kraštus, ieškodavo patekusių vergijon krikščionių ir pagal išgalės išpirkinėjo. Tokių darbų aprašymas ir sudaro šios knygutės turinį. Veikaliukas moko jaunus skaitytojus, kad žmogus žmogui už padarytą skriaudą ne keršyti turi, bet atleisti ir padėti nelaimėj.

Viršelis papuoštas gražiu paveikslu. Turinys irgi paveiksluotas. J. V-tis

Redakcijos atsakymai

P. Smalsčiui. Atsiųsti raštai tuo tarpu netiks. Bendradarbiauti galite, jeigu sugebėsite ką nors įdomaus, naujo duoti.

Eil. St. Kleinauskui. Tamstą paleis kartu su visais kitais, dabar leidžiamais.

Eil. R. Frenkelui. Tamstai gimimo data visuose dokumentuose bus ištaisyta pagal pristatytą metrikos ištrauką. Tuo reikalu turite kreiptis į savo viršininką ir jam pateikti metriką.

Šaltk. A. B. Į lakūnų puskarininkių mokyklą nepriimtų, nes permažas mokslo cenzas. Pakanka kandidatų ir su reikalaujamu mokslo cenzu.

BAIGTAS PIRMASIS TAKTIŠKŲ UŽDAVINIŲ RATAS

Ryšinių uždavinių Nr. 4 sprendimu, įdėtu š. m. „Kario“ Nr. 22, baigtas pirmasis taktiškų uždavinių sprendimų ratas.

Daugiausia išsprendė ir laimėjo dovaną: 4 pėst. pulko vyr. pusk. M. Antaniškis ir 9 pėst. pulko vyr. pusk. Matulaitis. Pirmasis gauna: Walter Scott „Kventinas Durvardas“ I ir II dal. ir W. Wiesabach, S. J. „Indėnų ir farapų lizde“. Antrasis: Stefan Žeromski „Nuodėmės istorija“ I, II ir III dal.

Antrasis taktiškų uždavinių sprendimų ratas (parankumo atžvilgiu), baigsis 1936 m. sausio 1 d.

Galvosūkis 25 nr.

(Vert. 2 tš.)

ŠARADOS

1.

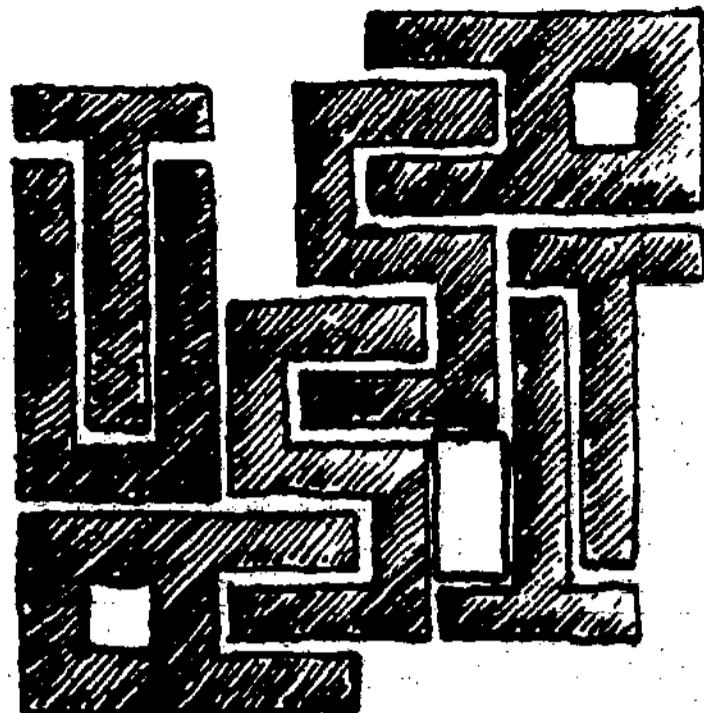
Graži upė aš esu,
 Europoje tekū;
 Vieną raidę man pridėsi,
 Brangų augalą regėsi.
 Tas augalas užsieniui tinka —
 Tenai puiki jajam rinkta.
 Pradžioj garsą dėt norėsi,
 Tai gėrimą jau turėsi;
 Be jo šventės nepraleisi —
 Atsiminę visad gėrsi.
 Gėrimui priebalsį dar dėsi —
 Kaimyno sostinėj viešėsi.
 Daugiau galvoti jei tu nori,
 Gali pridėti raidžių porą —
 Gausi daiktą tu naudingą
 Kiekvieną dieną reikalingą.

2.

Švaros priemonė reikalinga,
 Vartoja ją ir neturtingi;
 Vieną raidę jei nutrinsi —
 Stiprų gyvulį laukan ginsi.
 Gyvulys su raidė kita —
 Mamos staklėse matytas.
 Keisi raidę jam pradžioje —
 Brisi upę Afrikoje,
 Upei galus apkarpysi —
 Darbininko bute ją matysi.

Juozas Lebionka

Galvosūkių 21 nr. sprendimas

STATUTAS

Gerai išsprendė: Alf. Jusevičius (Giedraičiai), 2) Juozas Linkevičius (k. t. št.), 3) j. p. Kli-nauskas (K. P. M.), 4) v. p. J. Zapkus (1 p. p.), 5) eil. V. Raugas (R. B), 6) A. Babelis (Kauras).

Papildintas
 Karo mokslų žurnalas
 „MŪSŲ ŽINYNAS“

Prenu ————— tarnybos ir
 atsarg ————— as studen-
 tams, Valst. Centr. Knyg. — 12 lt.;
 civilii Laisvės al. 29 — 18 lt.; civi-

2. K a u n a s

Red. ————— onaitis.
 Leidžia Kar. Št. Spaudos ir Svytėtimō Skyrius.

Adr.: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

Ar Tamsta nori visą teisybę žinoti

kas dedasi pasauly ir aplink mus?

KARY nerasi perdėtų ir išpūstų sensacijų, bet tikrą teisybę, nes jame svarbesniais reikalais rašo tik rimti dalyko žinovai.

KARYS rašo ne vien tik kariuomenės ir krašto gynimo reikalais, bet deda daug gražių kariškų apysakų, eilėraščių, feljetonų, kariškų atsiminimų, istoriškų dalykų, praneša apie įvairius naujus išradimus ir t. t.

KARYS plačiai supažindina ir su kitais kaimyniniais kraštais, net specialius numerius tuo reikalu išleidamas.

KARYS Tamstą ir liūdną bei susirūpinusį palinksmins savo „Kuprinės pabiromis“, kurios Tamstai kas savaitę pabers įvairiausių karikatūrų, eilėraščių bei kito juoko.

Jei taip, tai skubėk

išsirašyti gražų ir įdomų savaitinį laikraštį

KARI!

KARIO KAINA: metams 8 litai,
 6 mėn. — 4 lit., 3 mėn. — 2 lit.

Adresas:

Kaunas, Nepriklausomybės aikštė
 „KARYS“

KARYS mažiau žada, bet daugiau duoda. Pav., metams žadėjo tik 1040 psl. bet 1934 m. davė 1116 psl. paties „Kario“ ir 40 psl. atkirų priedų. Šiais metais „Karys“ dar padidėjo 4 psl. kiekvienas numeris. Kaina paliekama ta pati. Be to, kiekvienas metinis skaitytojas gaus gražų 1935 m. sieninį karių kalendorių.

KARYS savo turiniu taikomas ne tik kariams, bet ir jų namiškiams ir visam jaunimui skaityti. Jo paveikslai, kiekvienam numerį gausiai dedami, dar labiau patraukia skaitytoją pamėgti „Kari“. Pav., 1934 m. buvo įdėta per 600 įvairiausių paveikslų, per 150 karikatūrų ir t. t.